

Úradný vestník

Európskej únie

C 305

Zväzok 50

Slovenské vydanie

Informácie a oznámenia

15. decembra 2007

Číslo oznamu

Obsah

Strana

III *Prípravné akty*

VÝBOR REGIÓNOV

71. plenárne zasadnutie 10. – 11. októbra 2007

2007/C 305/01	Stanovisko Výboru regiónov na tému „Energetický balík“	1
2007/C 305/02	Stanovisko Výboru regiónov: — „Ročná správa šiestich európskych koordinátorov transeurópskej siete (TES-D)“ a — „Transeurópske dopravné siete: smerovanie k integrovanému prístupu“ — „Rozšírenie hlavných transeurópskych dopravných osí“	6
2007/C 305/03	Stanovisko Výboru regiónov na tému „Budúcnosť európskych letísk“	11
2007/C 305/04	Stanovisko Výboru regiónov na tému „Obmedzenie globálnej klimatickej zmeny na 2 stupne Celzia“ a „Začlenenie leteckej dopravy do systému obchodovania s emisnými kvótami“	15
2007/C 305/05	Stanovisko Výboru regiónov na tému „Miestna a regionálna samospráva na Ukrajine a rozvoj spolupráce EÚ s Ukrajinou“	20
2007/C 305/06	Stanovisko Výboru regiónov „Európsky výskumný priestor – nové perspektívy“	25
2007/C 305/07	Výhľadové stanovisko Výboru regiónov na tému „Faktory úspechu miestnych a regionálnych stratégií na predvídanie a sprevádzanie procesov reštrukturalizácie“	30
2007/C 305/08	Stanovisko Výboru regiónov „Baliček Lepšia právna regulácia“	38
2007/C 305/09	Stanovisko Výboru regiónov na tému „Uplatňovanie globálneho prístupu k migrácii smerom k južným námorným hraniciam Európskej únie a východným a juhovýchodným regiónom susediacim s Európskou úniou“	43

2007/C 305/10	Výhľadové stanovisko Výboru regiónov „Situácia migrantiek v Európskej únii“	48
2007/C 305/11	Stanovisko Výboru regiónov na tému „Rovnosť príležitostí a šport“	53

III

(Prípravné akty)

VÝBOR REGIÓNOV

71. PLENÁRNE ZASADNUTIE 10. – 11. OKTÓBRA 2007

Stanovisko Výboru regiónov na tému „Energetický balík“

(2007/C 305/01)

VÝBOR REGIÓNOV

- poukazuje na to, že miestne a regionálne orgány rozhodujúcim spôsobom prispievajú k úspechu európskych iniciatív. Európske právo sa uplatňuje na miestnej a regionálnej úrovni. Miestne zodpovedné osoby i občania majú za úlohu svojim správaním reálne a trvalo ovplyvňovať spotrebu energie,
- zastáva názor, že energetická politika a klimatická politika spolu úzko súvisia a že sa musia zosúladiť, pretože 80 % emisií CO₂ pochádza v Európe z výroby energie. Dôležité je aj to, aby opatrenia navrhované v klimatickej politike našli uplatnenie aj v energetickej oblasti a naopak. Energetická politika zameraná na efektívnosť a životné prostredie je vždy zároveň aj klimatickou politikou,
- podporuje snahy Komisie neodkladne odstrániť administratívne prekážky, zrušiť znevýhodňujúce podmienky prístupu do sietí (napr. diskrimináciu dodávateľov energie z obnoviteľných zdrojov) a komplikované postupy,
- vyzýva Komisiu, aby vhodnými opatreniami zabránila trhovej koncentrácii a podporila rozmanitosť účastníkov trhu (vrátane komunálnych podnikov),
- podporuje cieľ usporiť v EÚ do roku 2020 vďaka zvýšenej energetickej účinnosti 20 % energie, pričom by výbor privítal, keby sa tento cieľ stanovil ako záväzný,
- dôrazne poukazuje na to, že energetická účinnosť tvorí jadro európskej energetickej politiky a mala by mať pri všetkých úvahách najvyššiu prioritu,
- pochybuje, že technológie sekvestrácie CO₂ (CCS) možno považovať za dlhodobé riešenie, pretože veľmi znižujú účinnosť jednotlivých zariadení a okrem toho zo súčasného pohľadu nie sú nijako zvlášť hospodársky efektívne. V globálnom kontexte však stratégia založená na CCS môže predstavovať prechodné riešenie.

Referenčné dokumenty

Oznámenie Komisie Európskej rade a Európskemu parlamentu: Energetická politika pre Európu

KOM(2007) 1 v konečnom znení

Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu: Vyhliadky vnútorného trhu so zemným plynom a elektrickou energiou

KOM(2006) 841 v konečnom znení

Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu: Trvalo udržateľná výroba energie z fosílnych palív s cieľom dosiahnuť po roku 2020 takmer nulové emisie z uhlia

KOM(2006) 843 v konečnom znení

Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu: Správa o pokroku v oblasti biopalív: Správa o pokroku dosiahnutom v používaní biopalív a ostatných obnoviteľných palív v členských štátoch Európskej únie

KOM(2006) 845 v konečnom znení

Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu: Prioritný plán pre vzájomné prepojenie

KOM(2006) 846 v konečnom znení

Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Smerom k Európskemu strategickému plánu pre energetické technológie

KOM(2006) 847 v konečnom znení

Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu: Cestovná mapa pre obnoviteľnú energiu: Obnoviteľná energia v 21. storočí: budovanie udržateľnejšej budúcnosti

KOM(2006) 848 v konečnom znení

Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu: Následné opatrenia Zelenej knihy: Správa o pokroku v oblasti obnoviteľných zdrojov elektrickej energie

KOM(2006) 849 v konečnom znení

Spravodajca: pán Bernd VÖGERLE, starosta obce Gerasdorf bei Wien (AT/SES)

Politické odporúčania

VÝBOR REGIÓNOV

Úvod

1. podčiarkuje význam energie ako dôležitého piliera moderného života. Prerušenia dodávok a problémy so zabezpečením dostatočných dodávok majú preto ďalekosiahly vplyv a spôsobujú značné hospodárske škody. Aj z pohľadu miestnych a regionálnych orgánov má preto veľký význam spoločná európska energetická politika a jej ciele, ktorými sú istota dodávok, trvalá udržateľnosť a konkurencieschopnosť. Na dosiahnutie týchto cieľov je potrebná vyvážená energetická zmes;

2. poukazuje na to, že miestne a regionálne orgány rozhodujúcim spôsobom prispievajú k úspechu európskych iniciatív. Európske právo sa uplatňuje na miestnej a regionálnej úrovni. Miestne zodpovedné osoby i občania majú za úlohu svojim správaním reálne a trvalo ovplyvňovať spotrebu energie;

3. preto vyzýva príslušné európske inštitúcie a osobitne Komisiu, aby primerane zohľadňovali rozhodujúcu úlohu miestnych a regionálnych orgánov v rámci európskej energetickej politiky pri konkrétnom presadzovaní tzv. energetického balíka;

4. zastáva názor, že energetická politika a klimatická politika spolu úzko súvisia a že sa musia zosúladiť, pretože 80 % emisií CO₂ pochádza v Európe z výroby energie. Dôležité je aj to, aby opatrenia navrhované v klimatickej politike našli uplatnenie aj v energetickej oblasti a naopak. Energetická politika zameraná na efektívnosť a životné prostredie je vždy zároveň aj klimatickou politikou;

5. poukazuje na to, že pri plnení európskych cieľov zohráva rozhodujúcu úlohu uvedomelo konajúci spotrebiteľ. Spotrebiteľia preto musia byť stredobodom pozornosti pri všetkých úvahách. Treba poukázať na to, že každé zvýšenie cien energií osobitne tvrdo postihuje sociálne najslabšie vrstvy obyvateľstva. Pomoc z verejných zdrojov by preto v zmysle trvalej udržateľnosti a zosúladienej klimatickej politiky mala byť aj investíciou do opatrení na zvýšenie energetickej účinnosti a zlepšenie informovanosti a nielen čisto finančnou pomocou;

Vnútrotrh

6. poukazuje na to, že očakávania z liberalizácie trhu s elektrinou a plynom, konkrétne zníženie cien a zrušenie monopolného postavenia energetických dodávateľských podnikov, sa nespĺnili vo všetkých členských štátoch. Okrem toho sa výbor nazdáva, že kvôli príliš nízkym investíciám do elektrární a sietí, ale najmä nedostatočným investíciám do obnoviteľných a miestnych dodávok a sietí, je ohrozená istota dodávok. Pri zachovaní súčasného vývoja sa v budúcnosti očakávajú problémy so zabezpečením dostatočných dodávok;

7. preto vyzýva Komisiu, aby vytvorila stimuly pre výrobcov a prevádzkovateľov sietí, aby títo (tak ako pred liberalizáciou) opäť investovali do budovania výrobných zariadení a infraštruktúry sietí. Možným krokom týmto smerom by mohlo byť vypracovanie miestnych a regionálnych plánov výroby energie na základe miestnych a regionálnych príspevkov;

8. podporuje snahy Komisie neodkladne odstrániť administratívne prekážky, zrušiť znevýhodňujúce podmienky prístupu do sietí (napr. diskrimináciu dodávateľov energie z obnoviteľných zdrojov) a komplikované postupy;

9. prihovára sa za oddelenie distribučných činností od ostatných činností (tzv. unbundling), pričom považuje obchodno-právne oddelenie podporené silným regulátorom za dostačujúce;

10. vyzýva Komisiu, aby vhodnými opatreniami zabránila trhovej koncentrácii a podporila rozmanitosť účastníkov trhu (vrátane komunálnych podnikov);

11. vidí v posilnení nadnárodných sietí, že sa pre miestnu a regionálnu úroveň zlepšia možnosti konať (napríklad pri nákupe energie);

12. odmieta vytváranie nových administratívnych štruktúr, napr. európskej inštitúcie pre reguláciu energetiky, pretože národné regulačné úrady sú schopné dosiahnuť ciele, ktoré navrhla Komisia a schválila Európska rada;

13. vyzýva Komisiu, aby mechanizmus obchodovania s emisnými kvótami vypracovala tak, aby sa elektrárnam v rámci alokačného plánu prideliť len také množstvo emisných certifikátov, aké zodpovedá plánovanej výrobe elektriny a tepla v kogeneračnej elektrárni s paroplynovým cyklom. Bolo by to jasným signálom s ohľadom na cieľ zvyšovania energetickej účinnosti pri výrobe elektrickej energie;

Energetická účinnosť

14. podporuje cieľ usporiť v EÚ do roku 2020 vďaka zvýšenej energetickej účinnosti 20 % energie, pričom by výbor privítal, keby sa tento cieľ stanovil ako záväzný;

15. dôrazne poukazuje na to, že energetická účinnosť tvorí jadro európskej energetickej politiky a mala by mať pri všetkých úvahách najvyššiu prioritu;

16. vyzýva príslušné európske inštitúcie a predovšetkým Komisiu, aby sa postarali o vhodné rámcové podmienky o. i. v týchto oblastiach:

- vozidlá s nízkou spotrebou paliva,
- prísne normy (najmä aj vypniteľná funkcia pohotovostného režimu) a lepšie označovanie (domácich) spotrebičov,
- čo najnižšia celková spotreba energie resp. splnenie noriem pasívneho domu pri novostavbách,
- internalizácia vonkajších nákladov dôsledným výpočtom nákladov počas celého cyklu životnosti, resp. v celom rade predchádzajúcich výrobkov a služieb pri verejnom obstarávaní,
- pôžičky EIB na programy na zlepšenie energetickej účinnosti pre miestne a regionálne orgány,
- príspevky na zlepšenie energetickej účinnosti v rámci nariadenia o skupinových výnimkách;

17. vyzdvihuje, že na regionálnej a miestnej úrovni sa uskutocňuje mnoho opatrení, ktoré prispievajú k úspechu európskej iniciatívy:

- regionálny rozvoj zohľadňujúci energetické aspekty,
- programy na podporu opatrení na zlepšenie energetickej účinnosti (napr. sanácia budov, výmena zastaraného osvetlenia, výmena domácich spotrebičov),
- programy na podporu obnoviteľných zdrojov energie,
- stanovenie stavebných noriem nad rámec smernice o budovách,
- územné plánovanie,
- organizácia dopravy (ponuka verejnej osobnej dopravy, chodníky pre cyklistov),
- obhospodarovanie parkovísk, aby sa dosiahlo zníženie automobilovej dopravy v mestách a podporovalo sa napr. spoločné využívanie áut (tzv. Carsharing) a autá, ktoré menej znečisťujú životné prostredie,
- energetické poradenstvo pre podniky,
- práca s verejnosťou, kampane, informovanosť (napr. konkrétne informácie o tom, ako možno šetriť energiu v domácnosti, pri používaní vozidla atď.),
- pôsobenie ako vzor (šetrenie energiou vo verejných zariadeniach) a vyškoľenie vlastných pracovníkov,
- využívanie verejného obstarávania na zvýšenie energetickej účinnosti tovarov a služieb;

18. žiada, aby sa na výmenu osvedčených postupov na regionálnej a miestnej úrovni poskytlo viacero prostriedkov EÚ, napríklad v rámci programu Inteligentná energia pre Európu;

19. žiada Komisiu, aby stanovila celkové ciele energetickej účinnosti (t. j. energetickej náročnosti celého hospodárstva). Členským štátom a regiónom by to poskytlo pružnosť pri dosahovaní cieľov používaním väčšieho rozsahu opatrení, vrátane opatrení zameraných na spotrebu energie v zariadeniach a priemyselnej štruktúre (regionálneho) hospodárstva;

Obnoviteľné zdroje energie

20. podporuje záväzný cieľ pokrývať 20 % celkovej spotreby energie do roku 2020 obnoviteľnými zdrojmi energie;

21. vyzdvihuje význam miestnych zdrojov energie zo sociálno-ekonomického hľadiska a ich význam pri zabezpečovaní dodávok a efektívnosti prenosu a myslí si, že podpora obnoviteľných zdrojov energie má vychádzať z príslušných zemepisných, klimatických a hospodárskych podmienok, v tomto smere zdôrazňuje kľúčovú úlohu miestnych a regionálnych orgánov pri podpore a získavaní miestnych obnoviteľných zdrojov energie;

22. schvaľuje ciele stanovené v oblasti obnoviteľných zdrojov energie so zahrnutím teplárenského a chladiarenského odvetvia, pričom osobitný dôraz treba klásť na kogeneračnú výrobu elektriny a tepla resp. trigeneračnú výrobu elektriny, tepla a chladu;

23. poznamenáva, že pri všetkých opatreniach musí byť v popredí trvalá udržateľnosť. Krajiny, ktoré už dávno využívajú ako zdroj energie biomasu, pokrývajú už teraz značnú časť svojej potreby energie pomocou biomasy. Pritom však často vzniká problém, že potrebu už nie je možné pokryť výlučne z regionálne dostupných zdrojov energie (predovšetkým vo forme dreva) a biologické palivá sa musia na miesto určenia dopravovať na veľké vzdialenosti. V takomto prípade sa alternatívny zdroj energie stáva menej udržateľný. Preto je potrebné zohľadniť iné spôsoby dopravy, ktoré majú nižšiu spotrebu energie;

24. zastáva názor, že členským štátom, ktoré majú iba obmedzené možnosti získavať energiu z obnoviteľných zdrojov, by sa mala dať možnosť dosiahnuť ciele v oblasti obnoviteľných zdrojov energie obchodovaním, buď v rámci certifikačného systému ekologických zdrojov energie pre celú EÚ, alebo prostredníctvom dvojstranných zmlúv s inými štátmi, ktoré majú hojnejšie dodávky energie z obnoviteľných zdrojov. Zámerom je zníženie celkových nákladov potrebných na dosiahnutie cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie;

25. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby pri vypracovávaní národných akčných plánov zameraných na obnoviteľné zdroje energie nutne naplánovali aj vypočítanie miestnych a regionálnych orgánov;

Biopalivá

26. podporuje záväzný cieľ pokrývať 10 % celkovej spotreby palív v EÚ do roku 2020 biopalivami, za predpokladu, že ich výroba je trvalo udržateľná;

27. zdôrazňuje, aká dôležitá bude rozmanitosť zdrojov energie a druhov biomasy;

28. osobitný význam pripisuje tomu, aby bola politika v oblasti klímy posudzovaná v medzinárodných súvislostiach a aby rôzne biopalivá boli podporované na základe ich ekologickej vhodnosti a vplyvu na klímu z perspektívy celého životného cyklu, ktorý zohľadňuje spôsob ich výroby, prepravu a pod. Okrem požiadavky na vlastnú efektívnosť európskej výroby by mohli svoju úlohu zohrávať aj dovozy zo štátov, ktoré nie sú členmi EÚ. Pri biopalivách by sa mali podporovať ekologicky vhodné a energeticky účinné postupy výroby nezávisle na druhu biopaliva a druhu využívaných rastlín;

29. upozorňuje na to, že podpora výroby biopalív v tretích krajinách je v rozpore s cieľom zníženia závislosti na dovoze v oblasti energetiky a vytvára nové závislosti a preto výbor podčiarkuje, že dovozy zo štátov, ktoré nie sú členmi EÚ by mali mať druhotný význam. V prípade dovozov je potrebné zohľadňovať otázky trvalej udržateľnosti a energetickej účinnosti v rámci perspektívy životného cyklu jednotlivých biopalív;

30. navyše upozorňuje aj na veľký význam výroby biologických palív udržateľným spôsobom, aby sa predišlo strate biodiverzity. Treba zabrániť tomu, aby veľké monokultúry (sústredené pestovanie jednej plodiny na rozsiahlom území) nadmerne narušovali miestny ekosystém;

31. zdôrazňuje, že pri dovozoch biologických surovín na získavanie energie sa musí dodržiavať kódex trvalej udržateľnosti. EÚ by prostredníctvom zodpovedajúcich požiadaviek voči svojim obchodným partnerom mohla prispieť k podpore ekologických a sociálne spravodlivých hospodárskych koncepcií, ktoré by sa usilovali o ochranu významných biotopov. Neodkladne by sa malo začať s medzinárodnou diskusiou i s vypracovávaním príslušného súboru predpisov;

Využívanie uhlia

32. pochybuje, že technológia sekvencie CO₂ (CCS) možno považovať za dlhodobé riešenie, pretože veľmi znižujú účinnosť jednotlivých zariadení a okrem toho zo súčasného pohľadu nie sú nejako zvlášť hospodársky efektívne. V globálnom kontexte však stratégia založená na CCS môže predstavovať prechodné riešenie;

33. výskum a vývoj v oblasti technológií zachytávania a sekvencie CO₂ je potrebné viac podporovať;

34. žiada, aby bola technológia CCS zohľadňovaná pri schvaľovaní nových uhoľných elektrární hneď, ako bude komerčne dostupná;

Energetické technológie

35. konštatuje, že súčasné snahy v odvetví energetických technológií nie sú dostatočné. Systém je okrem toho veľmi nepružný, takže uplatňovanie nových technológií môže často zabráť desaťročia;

36. žiada, aby sa v rámcovom programe pre výskum, technologický rozvoj a demonštračné činnosti, ako aj v programe Intelligentná energia pre Európu ďalej zvyšovali prostriedky na energetické technológie. Práve predvádzanie nových technológií na regionálnej a miestnej úrovni prispieva k vytváraniu povedomia u obyvateľstva, ako aj k nárastu primeranej úrovne zručnosti pracovnej sily. Podpora výskumu a vývoja musí byť dostupná tak pre menších súkromných komerčných aktérov, ako aj pre verejných aktérov;

37. konštatuje, že vývojom pokrokových technológií sa vytvorí aj základ vývozných možností. Z toho vyplýva príležitosť na vytvorenie veľkého počtu nových pracovných miest;

Medzinárodná spolupráca

38. zastáva názor, že jedine rozsiahla a široko koncipovaná cezhraničná spolupráca a dohody v oblasti energetickej politiky a ochrany klímy, ktoré sú zamerané na trvalo udržateľné životné prostredie, vyššiu energetickú účinnosť a šetrné zaobchádzanie s energiou, sú úspešné z krátkodobého aj dlhodobého hľadiska a budú užitočné pre súčasné a budúce generácie v rámci EÚ ako aj mimo nej;

39. žiada, aby technická podpora krajín mimo EÚ v žiadnom prípade neprebíhala tak, že sa výrobky alebo výrobné postupy, ktoré sú v EÚ zastarané alebo zakázané, za odplatu alebo bezodplatne vyvezú do týchto krajín. Pritom treba dbať na to, aby takéto kritériá platili na všetkých úrovniach (EÚ, členské štáty, regióny, miestna úroveň) a pre všetky inštitúcie (aj Európsku investičnú banku);

Sociálny rozmer

40. vyzýva Komisiu, aby zvýšila svoje úsilie smerujúce k využívaniu najlepších medzinárodných postupov v oblasti energetickej účinnosti v EÚ, ako aj aby zabezpečila šírenie európskych iniciatív, spoločne s európskym úsilím a osvedčenými postupmi, a to aj za hranicami Únie;

41. konštatuje, že miestne a regionálne orgány majú iba veľmi obmedzenú možnosť vplývať na štruktúru cien energií, a to iba v niektorých oblastiach. Príležitosti majú tam, kde je možné vo veľkom rozsahu použiť vlastné zdroje energie, ak sú nákladovo konkurencieschopné v porovnaní s inými energetickými surovinami na liberalizovanom trhu. Okrem toho je možné pokúsiť sa pôsobiť na občanov uvereľňovaním opatrení tak, aby boli ochotní znášať vyššie náklady vyplývajúce z využívania obnoviteľných zdrojov energie. Spochybňuje neustále vyplácanie pomoci (príspevky na energetické náklady, príspevky na kúrenie), pretože zvyčajne nevedie k nijakej zmene správania spotrebiteľa. Výbor sa namiesto toho prihovára za podporu opatrení na zlepšenie energetickej účinnosti, ktorých výsledkom je šetrenie nákladov i zvýšená kvalita života. Táto podpora by mala zahŕňať prístup spotrebiteľov k informáciám o spotrebe energie („inteligentné meracie prístroje“) a miestnych a regionálnych orgánov k informáciám o spotrebe energie v danom regióne, aby bolo možné zacieliť opatrenia na energetickú účinnosť a podporu a eliminovať finančné ťažkosti ľudí s obmedzenými príjmami (cenová nedostupnosť vykurovania);

42. s obavami pozoruje vplyvy zvýšeného dopytu po energetických surovinách, ktorý spôsobuje neprimerané stúpanie cien potravín. Rozsiahle sledovanie energetického trhu a očakávaného dopytu po biologických energetických surovinách sa preto javí ako nevyhnutné osobitne preto, aby sa mohli odhadnúť účinky na trh s potravinami až na úroveň najmenších regiónov.

V Bruseli 10. októbra 2007

Predseda

Výboru regiónov

Michel DELEBARRE

Stanovisko Výboru regiónov:

- „Ročná správa šiestich európskych koordinátorov transeurópskej siete (TES-D)“ a
- „Transeurópske dopravné siete: smerovanie k integrovanému prístupu“
- „Rozšírenie hlavných transeurópskych dopravných osí“

(2007/C 305/02)

VÝBOR REGIÓNOV

- predovšetkým pripomína význam transeurópskych sietí TES-D, ktoré sa výrazne podieľajú na plnení cieľov Lisabonskej stratégie,
- zdôrazňuje tiež kľúčovú úlohu, ktorú môžu koordinátori zohrávať pri získavaní súhlasu zo strany členských štátov v otázke jednotných parametrov jednotlivých národných úsekov na každej osi TES-D. S cieľom podporiť toto úsilie žiada Výbor regiónov Komisiu, aby sa tento súhlas stal základným predpokladom pre získanie finančnej podpory EÚ,
- zastáva názor, že Európska komisia by tiež mohla, najmä prostredníctvom výročného fóra, podporiť vzájomné prepojenie rôznych miestnych a regionálnych aktérov, ktorých sa prioritné projekty TES-D týkajú. Výbor regiónov napokon dokazuje svoj záujem a ochotu spolupracovať v tomto smere s Komisiou,
- opäť vyjadruje svoje poľutovanie nad zjavným rozporom v tom, aký prvoradý význam má sieť TEN pre Úniu (pripomína sa to aj v tomto oznámení), akú dôležitú úlohu môže zohrávať finančný stimul Únie a aký veľmi nízky rozpočet bol sieti pridelený, hoci tento sa zameriava na cezhraničné úseky a na problémové miesta, a preto výbor trvá na nevyhnutnej súčinnosti medzi všetkými dostupnými finančnými prostriedkami na úrovni Únie,
- zdôrazňuje, že rozšírenie dopravných osí za hranice Únie má veľký význam pre rozvoj obchodu s tovarom a pohybu osôb nielen so susednými krajinami, ale aj v celosvetovom meradle.

Referenčné texty

Ročná správa šiestich európskych koordinátorov o pokroku dosiahnutom v niektorých projektoch transeurópskej dopravnej siete

KOM(2006) 490 v konečnom znení

Transeurópske dopravné siete: smerovanie k integrovanému prístupu

KOM(2007) 135 v konečnom znení

Rozšírenie hlavných transeurópskych dopravných osí do susedných krajín

KOM(2007) 32 v konečnom znení

Spravodajca: Bernard SOULAGE, prvý podpredseda Regionálnej rady Rhône-Alpes (FR/SES)

Politické odporúčania

VÝBOR REGIÓNOV

A. Siete TES

vo všeobecnosti

1. predovšetkým pripomína význam transeurópskych sietí TES-D, ktoré sa výrazne podieľajú na plnení cieľov Lisabonskej stratégie. Ich podstatou je posilňovať územnú súdržnosť a hospodársku súťaž regiónov tým, že uľahčujú obchod s tovarom a pohyb osôb. Európski občania, ktorí v regiónoch žijú, pocítia vplyv TES-D na svojom bežnom živote a legitimita Európskej únie tým len získa;

k správam koordinátorov

2. by chcel osobitne poďakovať koordinátorom za ich účinnú prácu pre rýchlejšie uskutočňovanie prioritných projektov TES-D, ktorá potvrdila užitočnosť ich poslania;

3. oceňuje, že táto práca a informácie, ktoré o nej podáva Komisia, podstatne zlepšujú transparentnosť týchto projektov a ich realizácie, a preto si želá, aby tento dialóg medzi Výborom regiónov a Komisiou aktívne pokračoval, nakoľko mnoho regiónov má o takéto investície na svojom území priamy záujem;

4. pripomína najmä silné stránky činnosti koordinátorov, ktoré umožnili:

- lepšie spoznať projekty a ich skutočný stupeň vývoja, čo umožní vysvetliť rozdelenie rozpočtu TES-D,
- skutočne zlepšiť koordináciu medzi jednotlivými aktérmi, najmä na cezhraničných úsekoch, ktoré sú považované za najchýľostivejšie, a tak zvýšiť účinnosť postupov skúmania a definovania projektov, najmä ak neexistovala oficiálna medzinárodná štruktúra (napríklad medzi Slovinskom a Talianskom),
- prideliť každý projekt jednej konkrétnej osobe, čím sa môže zjednodušiť často zložitý priebeh medzivládnej konferencie pri cezhraničných projektoch a získa sa tak väčší význam

a nezávislosť od EÚ pri ich propagovaní alebo obhajovaní (napríklad pani Palacio pri spojení Lyon-Turín),

5. konštatuje, že táto činnosť umožnila tiež zjednodušiť koordináciu medzi ministerstvami tej istej krajiny, ktorú sledoval vonkajší pozorovateľ;

6. súhlasí s názorom Komisie, že je nevyhnutné poskytnúť dostatočnú podporu (koordinátori často odhadli kritické množstvo ako maximálne povolené množstvo v súlade s nariadením) cezhraničným projektom na ich odblokovanie a vytvoriť tak maximálny pákový efekt, rovnako ako hnací efekt pre vnútroštátne prístupy;

7. zdôrazňuje dôležitú otázku interoperability, ktorá z veľkej časti podmieňuje hospodársku valorizáciu investícií, a vyzdvihuje najmä rozhodnutie týkajúce sa európskeho systému železničnej signalizácie (ERTMS) zamerať sa na šesť prioritných dopravných koridorov, čím sa uľahčí dobré využitie investícií a zvýši sa atraktivnosť investovania do nových infraštruktúr na týchto trasách;

8. zdôrazňuje tiež kľúčovú úlohu, ktorú môžu koordinátori zohrávať pri získavaní súhlasu zo strany členských štátov v otázke jednotných parametrov jednotlivých národných úsekov na každej osi TES-D. S cieľom podporiť toto úsilie žiada Výbor regiónov Komisiu, aby sa tento súhlas stal základným predpokladom pre získanie finančnej podpory EÚ;

9. vyzdvihuje, tak ako väčšina spravodajcov, nevyhnutnosť opatrení, ktoré musia zaviesť štáty, aby sa tieto investície valorizovali čo najlepšie: zmena druhu dopravy, dobré riadenie priorit pri používaní infraštruktúr, optimalizácia časového plánu investícií na tej istej osi;

10. navrhuje, aby sa koordinátori zapojili aj do komunikácie medzi projektmi, aby sa tak zabezpečila súdržnosť postupov alebo aspoň výmena úvah a osvedčených postupov týkajúcich sa štúdií, vypracovania a financovania projektov. Európska komisia by tiež mohla, najmä prostredníctvom výročného fóra, podporiť vzájomné prepojenie rôznych miestnych a regionálnych aktérov, ktorých sa prioritné projekty TES-D týkajú. Výbor regiónov napokon dokazuje svoj záujem a ochotu spolupracovať v tomto smere s Komisiou;

11. vyjadruje želanie, aby vzhľadom na doterajšie pozitívne skúsenosti boli zároveň s týmto rozšírením úlohy koordinátorov, ktorí sú už vymenovaní, prípadne vymenovaní ďalší koordinátori pre prioritné projekty financované Úniou v sektore dopravy, a najmä pre oblasti, ktoré potrebujú silný, často politický impulz na prekonanie prípadných ťažkostí vo fáze plánovania a výstavby, a tiež pre prioritné projekty. Výbor regiónov však pripomína, že koordinátori boli zatiaľ vymenovaní len pre šesť projektov, ktoré sú už v pokročilom štádiu prípravy, zatiaľ čo ostatné prioritné osi takúto podporu potrebujú, pretože je do nich zapojených viac členských štátov (napr. projekt č. 22 pokrýva 8 členských štátov);

12. konštatuje, že rôzne správy koordinátorov, ktoré boli vypracované už v júli 2006, definujú etapy napredovania, ktoré sú pre zvýšenie dôveryhodnosti projektov potrebné a neodkladné, a tiež záväzky, ktoré musia štáty splniť, aby sa optimalizovala hlavná investícia, a preto;

13. vyslovuje želanie, aby sa urobila bilancia doterajšieho reálneho uskutočňovania týchto etáp a záväzkov, o ktorých by sa mohlo v budúcnosti opierať rozhodovanie v rámci pridelovania finančných prostriedkov TES-D v rokoch 2007-2013. Analýzy a odporúčania koordinátorov by sa mali náležite zohľadňovať pri rozhodovaní o poskytnutí príspevkov, predovšetkým z viacročného programu TEN;

14. konštatuje, že neistota financovania Spoločenstvom po roku 2013 môže zabrzdiť projekty, ktoré by si v súčasnom rozpočtovom období nevyžadovali vysoké náklady, a preto žiada, aby sa vytvorili mechanizmy, ktoré by mohli túto nevýhodu napraviť;

15. Komisia má presnejšie, podrobnejšie a komplexnejšie informácie o stave prípravy prioritných projektov podporovaných koordinátormi. Napriek tomu sa ku všetkým projektom musí pristupovať rovnako;

16. ľutuje však, že sa neuskutočnila krížová analýza projektov, ich stavu vývoja a ich vzájomnej súčinnosti, a odporúča, aby Komisia vykonávala analýzy na základe aktuálnych a správnych štatistických údajov, ktoré sa budú vhodnou formou získavať v príslušných členských štátoch. Komisia v oznámení síce zdôrazňuje nevyhnutnosť optimálnej koordinácie medzi projektmi, aby uskutočňovanie siete TES-D mohlo prebiehať v optimalizovanom časovom pláne, zatiaľ však nebola vykonaná žiadna analýza v tomto smere. Mohla by sa uskutočniť v rámci riadiacej skupiny TEN. Takáto analýza by mohla byť ďalším objasňujúcim prvkom pri pridelovaní európskych súťaží na obdobie 2007-2013, ktoré je veľmi neprirodzené;

k práci riadiacej skupiny TEN

17. súhlasí s Komisiou, že je potrebné zabezpečiť súčinnosť medzi projektmi TEN na tej istej osi, a že to môže byť

prospešné z hľadiska investícií (menšie výdavky, menší dopad na územie) ako aj z hľadiska účinnosti samotných projektov;

18. si vzhľadom na ťažkosti zaznamenané pri spájaní projektov veľmi odlišnej povahy (napríklad železničný tunel a vedenie vysokého napätia) želá, aby tento cieľ vytvoriť vzájomnú súčinnosť nebol len uvedený v manuáli osvedčených postupov, ale aby bol zohľadnený aj v úlohe koordinátorov;

19. opäť vyjadruje svoje poľutovanie nad zjavným rozporom v tom, aký prvoradý význam má sieť TEN pre Úniu (pripomína sa to aj v tomto oznámení), akú dôležitú úlohu môže zohrávať finančný stimul Únie a aký veľmi nízky rozpočet bol sieti pridelený, hoci tento sa zameriava na cezhraničné úseky a na problémové miesta, a preto výbor trvá na nevyhnutnej súčinnosti medzi všetkými dostupnými finančnými prostriedkami na úrovni Únie. Európska komisia by tiež mala preskúmať nové zdroje financovania, ktoré by sa mohli využiť v budúcnosti. V tejto súvislosti sa zdá, že je nevyhnutné uskutočniť strednodobú revíziu smernice o európskej diaľničnej nálepke pre nákladné automobily (Eurovignette), aby sa zohľadnili externé náklady;

20. konštatuje, že dokončením 30 prioritných osí sa nárast emisií CO₂ z dopravných prostriedkov spomalil len o 4 %, čo je veľmi obmedzený výsledok, a preto si želá, aby sa v súvislosti s prepracovaním súčasnej smernice o európskej diaľničnej nálepke zohľadnili externé náklady s cieľom prijať opatrenia týkajúce sa zmeny druhu dopravy, najmä, no nie výlučne, v problematických oblastiach, pre ktoré je potrebné naplánovať priamejšie a rezolútnejšie zásahy. Môže k tomu prispieť aj využívanie nových informačných technológií navrhované v oznámení ako aj rozvoj inteligentných dopravných systémov, ktoré sú v ázijských krajinách oveľa rozvinutejšie ako v Európe;

21. podporuje žiadaný rozvoj verejno-súkromných partnerstiev, najmä tým, že sa im zabezpečí lepšiu právnu istotu a vytvoria inovujúce finančné nástroje na úrovni Európskej investičnej banky (EIB). Vždy však treba dať do súvislosti nepopierateľné výhody týchto spôsobov financovania s pôvodnými dodatočnými nákladmi, ktoré môže spôsobiť, a pripomenúť prenosy rizika;

22. zdôrazňuje, že výhody otvorenia trhu konkurencii sú síce uznané v oblasti telekomunikácií, tieto priaznivé účinky by sa však mali zaznamenať aj v oblasti železničnej dopravy. Je síce nerealistické dúfať, že súkromné financovanie investícií do železničnej dopravy bude také vysoké ako v telekomunikáciách, avšak otvorenie sektora železničnej dopravy konkurencii by malo umožniť lepšiu valorizáciu štátnych investícií;

23. žiada, aby sa pre investície TEN doplnili a prípadne zmiernili pravidlá dekonsolidácie (v zmysle maastrichtských kritérií konvergencie) pôžičiek, ktoré boli uzavreté pre tieto projekty. Táto otázka by sa určite mala týkať všetkých investícií, ktoré sú pre rozvoj Únie strategické;

B. Rozšírenie hlavných transeurópskych dopravných osí

— zlepšenie interoperability

vo všeobecnosti

— výmena osvedčených postupov;

24. zdôrazňuje že rozšírenie dopravných osí za hranice Únie má veľký význam pre rozvoj obchodu s tovarom a pohybu osôb nielen so susednými krajinami, ale aj v celosvetovom meradle;

32. pri tejto príležitosti víta iniciatívu Komisie týkajúcu sa „spustenia cvičenia na zisťovanie a riešenie nedostatkov v logistike prepravy nákladov“;

25. dodáva, že zlepšením spojenia so susednými krajinami Únie sa zvýši aj efektívnosť veľkých investícií, ktoré sa uskutočnili v sieti TES-D;

33. konštatuje, že správa navrhuje rezolútne termíny, ktoré sa v oznámení neuvádzajú: preskúmanie a aktualizácia hlavných osí a projektov ako aj horizontálnych opatrení v roku 2010 s priebežným hodnotením v roku 2008;

26. uznáva, že kontrolovaný rozvoj a integrácia sektora dopravy medzi EÚ a susednými krajinami plne prispievajú k uskutočňovaniu lisabonského programu prostredníctvom podpory obchodu a trvalého hospodárskeho rastu ako aj sociálnej súdržnosti;

k samotnému oznámeniu Komisie

27. konštatuje, že toto rozšírenie transeurópskych osí prispieva k stabilizácii demokracie a hospodárstva v susediacich krajinách, ako aj k európskej politike susedstva, k šíreniu *acquis* Spoločenstva a že vlastne uľahčuje spoluprácu so susednými krajinami Únie vo všetkých oblastiach, či dokonca pre niektoré pripravuje ich prípadnú budúcu integráciu do EÚ;

34. schvaľuje odporúčanie určené Rade a Parlamentu, aby prijali návrh zrevidovať koncepciu celoeurópskych koridorov a oblastí podľa usmernení správy;

k správe pracovnej skupiny na vysokej úrovni

35. vyjadruje však poľutovanie nad tým, že hoci sú osi označené ako multimodálne, nebolo vyslovené žiadne všeobecné usmernenie, čo sa týka dopravných prostriedkov, ktoré treba uprednostniť, okrem usmernenia pre námorné diaľnice, ktorého význam Výbor regiónov vyzdvihuje. Takéto všeobecné usmernenie by poskytlo najmä možnosť podporiť prenesenie ťažiska dopravy na ekologickejšie druhy dopravy;

28. zdôrazňuje predovšetkým veľmi dobrú kvalitu správy skupiny na vysokej úrovni, ktorej predsedala pani Loyola de Palacio, a vyjadruje česť pamiatke tejto dámy;

36. v tejto súvislosti pripomína dôležité body svojho stanoviska zo 14. februára 2007 na tému Strednodobé preskúmanie bielej knihy Európskej komisie o doprave:

29. ocenil konzultačný postup, vďaka ktorému sa práca skupiny na vysokej úrovni potvrdila a obohatila;

— rozšírenie siete TES-D do susediacich krajín je jedným z najdôležitejších cieľov európskej dopravnej politiky, no napriek tomu musí dokončenie TES-D v 27 členských štátoch EÚ aj naďalej zostať hlavnou prioritou EÚ,

30. vyslovuje želanie, aby sa na základe tejto bohatej a podrobnej správy presne určili opatrenia, ktoré treba uskutočniť v krátkodobom a strednodobom horizonte;

— jedným z cieľov európskej dopravnej politiky musí byť znižovanie dosahov dopravy na životné prostredie, okrem iného plnením záväzkov Kjótskeho protokolu týkajúcich sa emisií CO₂ (odsek 1.4),

31. vyzdvihuje význam stanovených transnárodných osí:

— je prioritou vyrovnať rozdelenie v pozemnej doprave a je potrebné rozvinúť stratégie na podporu intermodality a multimodality (odsek 2.1);

— 5 „transnárodných osí“ pokrýva všetky potreby spojenia v rámci predĺženia prioritných osí TES-D, ktoré zoskupuje podľa veľkých sektorov,

— námorné diaľnice, dôležitý prvok súčasného rozvoja svetového obchodu, sú považované za samostatnú os,

37. vyslovuje teda želanie, keďže v rámci verejných diskusií bola vyjadrená takáto požiadavka, aby sa kladol väčší dôraz na otázky týkajúce sa životného prostredia, a aby sa nastolila zásada výberu dopravných prostriedkov v súlade so záväzkami Kjótskeho protokolu a s cieľmi trvalo udržateľného rozvoja;

— konštatuje, že možné zlepšenia sú veľmi podobné zlepšeniam, ktoré boli v Únii navrhované pre budovanie TES-D:

38. zdôrazňuje význam a naliehavosť horizontálnych opatrení pre podporu interoperability, opatrení, ktoré sú uvedené aj v oznámení, kde sú podrobne vymenované aj zásady stanovenia akčných plánov;

— lepšia koordinácia medzi štátmi na istej osi

— odstránenie všetkých druhov nedostatkov

39. schvaľuje navrhovanú trojúrovňovú inštitucionálnu štruktúru:

- regionálne riadiace skupiny, ktoré by boli vzájomne skoordi-
nované
 - ministerské stretnutia s cieľom prijímať strategické rozhod-
nutia a
 - sekretariát poskytujúci administratívnu a technickú podporu,
- a okrem toho pre budúcnosť požaduje, aby:
- bol sekretariát financovaný spoločne príslušnými krajinami
a Európskou komisiou s cieľom zabezpečiť kvalitu
a kontinuitu jeho práce,
 - a tiež aby bol od začiatku zapojený do procesu schvaľovania
dotácií na projekty;

40. Ľutuje, že v oznámení sa nevenovalo viac priestoru
opatreniam, či už ide o investície alebo o uskutočňovanie inšti-
tucionálnych návrhov;

41. preto vyslovuje želanie, aby sa veľmi rýchlo uskutočnili
rozhovory so susednými krajinami, označené ako prieskumné,
a zároveň aby boli vytvorené regionálne riadiace skupiny,
ktorých cieľom bude stanoviť opatrenia, ktoré treba zaviesť
v krátkodobom alebo strednodobom horizonte;

42. žiada, aby sa od začiatku tohto postupu potvrdili
finančné ciele, ktoré sú uvedené v správe skupiny na vysokej
úrovni, avšak v oznámení sa nespomínajú;

43. zároveň žiada, aby sa do určovania a uskutočňovania
opatrení zapojili miestne a regionálne orgány príslušných krajín,
aby sa dosiahla dobrá súčinnosť s miestnym rozvojom
v hospodárskej oblasti ako aj v územnom plánovaní.

V Bruseli 10. októbra 2007

Predseda

Výboru regiónov

Michel DELEBARRE

Stanovisko Výboru regiónov na tému „Budúcnosť európskych letísk“

(2007/C 305/03)

VÝBOR REGIÓNOV

Boli predložené tieto odporúčania:

- Určitá právna úprava je potrebná, mala by však byť mierna, aby platila tam, kde sa zdá, že národné predpisy nefungujú (princíp subsidiarity). Jej kľúčovým prvkom by mala byť transparentnosť v konzultačnom procese a európskom odvolacom procese.
- Zdá sa, že hranica 1 milión cestujúcich je svojvoľná a možno zbytočná, keďže sa predpis vďaka tomu bude týkať viac ako 150 letísk, pričom mnohé sú malé regionálne letiská neschopné zvládať s tým spojenú byrokratickú náročnosť. Smernica by mala platiť iba pre letiská, ktoré majú na celkovom trhu osobnej leteckej dopravy v EÚ podiel viac ako 1 %.
- Národné nezávislé regulačné orgány majú právomoc poskytnúť výnimky a právomoc zahrnúť letiská, ktoré nedosahujú stanovenú hranicu, ak podľa ich názoru majú príslušné letiská značnú moc na trhu. Akékoľvek prieskumy trhu, ktoré uskutočnia národné letecké regulačné orgány, podliehajú zhodnoteniu Európskou komisiou, aby sa zabezpečilo jednotné posudzovanie v celej Európe (preto je potrebné úplne zmeniť a doplniť článok 1.2 v dokumente KOM(2006) 820).
- Smernica by mala byť neutrálna, pokiaľ ide o výpočet letiskových poplatkov zahŕňajúci služby pozemnej obsluhy aj obchodné služby (tzv. princíp single-till).
- Dostupnosť letiska rôznymi dopravnými prostriedkami je základnou zložkou „kapacity“ a zabezpečuje lepšie využívanie jestvujúcich kapacít regionálnych letísk.
- Regionálne letiská sú pre prosperitu regiónov životne dôležité a môžu zohrávať dôležitú úlohu pri zmiernení zahltenia hlavných uzlových letísk. Okrem toho môžu obsluhovať všeobecné letectvo a ponúkať celý rad služieb, pre ktoré bude v budúcnosti vzhľadom na nárast obchodnej prepravy menej priestoru na veľkých letiskách.

Referenčné dokumenty

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o spoločných pravidlách prevádzky leteckých dopravných služieb v Spoločenstve,

KOM(2006) 396 v konečnom znení

Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Akčný plán pre kapacitu, účinnosť a bezpečnosť letísk v Európe,

KOM(2006) 819 v konečnom znení

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o letiskových poplatkoch,

KOM(2006) 820 v konečnom znení

Správa Komisie o uplatňovaní smernice Rady 96/67/ES z 15. októbra 1996,

KOM(2006) 821 v konečnom znení

Spravodajca: pán Gordon KEYMER (UK/ELS), člen rady okresu Tandridge

I. Politické odporúčania**I. Potreba právnej úpravy**

1. Určitá právna úprava je potrebná, mala by však byť mierna, aby platila tam, kde sa zdá, že národné predpisy nefungujú (princíp subsidiarity). Jej kľúčovým prvkom by mala byť transparentnosť v konzultačnom procese a európskom odvolacom procese.

II. Letiskové poplatky

2. Zdá sa, že hranica 1 milión cestujúcich je svojvoľná a možno zbytočná, keďže sa predpis vďaka tomu bude týkať viac ako 150 letísk, pričom mnohé sú malé regionálne letiská neschopné zvládnuť s tým spojenú byrokratickú náročnosť. Odporúča sa, aby národné letecké regulačné orgány uskutočnili prieskumy trhu, ktoré by EÚ mohla zhodnotiť, aby sa zabezpečilo jednotné posudzovanie v celej Európe.

3. Smernica platí iba pre letiská, ktoré majú na celkovom trhu osobnej leteckej dopravy v EÚ podiel viac ako 1 %.

4. Národné nezávislé regulačné orgány majú právomoc poskytnúť výnimky, buď na základe preverenia prístupu na trh, alebo v prípade letísk, ktorých podiel na národnom trhu je menší ako 20 %. Majú tiež právomoc zahrnúť letiská, ktoré nedosahujú stanovenú hranicu, ak podľa ich názoru majú príslušné letiská značnú moc na trhu.

5. Akékoľvek prieskumy trhu, ktoré uskutočnia národné letecké regulačné orgány, podliehajú zhodnoteniu Európskou komisiou, aby sa zabezpečilo jednotné posudzovanie v celej Európe.

6. Smernica by mala byť neutrálna, pokiaľ ide o výpočet letiskových poplatkov zahŕňajúci služby pozemnej obsluhy aj obchodné služby (tzv. princíp single-till); výpočet vychádzajúci iba z nákladov na služby pozemnej obsluhy (tzv. princíp dual-till) môže fungovať dobre.

7. Letiská musia mať možnosť používať diferencované poplatky, jednak na povzbudenie etablovaných leteckých spoloč-

ností a takisto, aby umožnili rozvoj nízkonákladových terminálov v rámci jedného letiska.

III. Regulačné orgány

8. Národné regulačné orgány musia byť skutočne nezávislé v činnosti i finančne.

IV. Kapacita

9. Európa potrebuje zlepšiť využívanie jestvujúcich kapacít aj investovať do nových.

10. Dostupnosť letiska bez obmedzení využitím rôznych nových možností je základnou zložkou letiska po ceste a železnici je základnou zložkou „kapacity“ a zabezpečuje lepšie využívanie jestvujúcich kapacít regionálnych letísk. Konkrétne ide o spojenie letísk so sídelnými centrami, siete vysokorýchlostných železníc a hustejšiu sieť vysokorýchlostných železničných spojení na zredukovanie krátkych letov a uvoľnenie kapacít.

11. Všeobecné letectvo zohráva dôležitú úlohu v rozšírenej Európe, pretože umožňuje rýchle a flexibilné cestovanie z jedného regionálneho letiska na druhé. Preto by sa ustanovenia pre lety v rámci všeobecného letectva mali zachovať.

V. Služby pozemnej obsluhy

12. Smernica z roku 1996 bola prínosom z hľadiska zvýšenej účinnosti, nižších nákladov a vytvorenia pracovných miest. Bola by možná lepšia implementácia jestvujúcej smernice, ale nová legislatíva nie je potrebná.

VI. Dopady na plánovanie

13. Výbor regiónov chápe vzájomný vzťah medzi prepojením regiónov a rastom a je presvedčený, že regionálne letiská sú pre prosperitu regiónov životne dôležité a môžu zohrávať dôležitú úlohu pri zmierňovaní zahltienia hlavných uzlových letísk. Okrem toho môžu obsluhovať všeobecné letectvo a ponúkať celý rad služieb, pre ktoré bude v budúcnosti vzhľadom na nárast obchodnej prepravy menej priestoru na veľkých letiskách.

14. Regionálne a miestne orgány sa musia odvetvím letectva zaoberať iným spôsobom, zvlášť v krátkodobom horizonte, a dynamickejšie.

15. Budúci rast letísk musí lepšie zohľadňovať dlhodobé miestne a regionálne územné plánovanie (bytová výstavba, dopravné siete, plánovanie obchodnej siete atď.).

II. Odporúčania Výboru regiónov

Odporúčanie 1

Návrh smernice o letiskových poplatkoch [KOM(2006) 820]

Text navrhovaný Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
Prvý odkaz Hlavnou úlohou a obchodnou činnosťou letísk je zabezpečiť obsluhu lietadla, od pristátia po vzlietnutie, a cestujúcich a nákladu, aby leteckí dopravcovia mohli poskytovať svoje služby v oblasti leteckej dopravy. Letiská na tento účel ponúkajú množstvo zariadení a služieb, ktoré sa týkajú prevádzky lietadla a vybavovania cestujúcich a nákladu, pričom náklady za tieto činnosti získavajú späť formou letiskových poplatkov.	Prvý odkaz Hlavnou úlohou a obchodnou činnosťou letísk je zabezpečiť obsluhu lietadla, od pristátia po vzlietnutie, a cestujúcich a nákladu, aby leteckí dopravcovia mohli poskytovať svoje služby v oblasti leteckej dopravy. Letiská na tento účel ponúkajú množstvo zariadení a služieb, ktoré sa týkajú prevádzky lietadla a vybavovania cestujúcich a nákladu, pričom náklady za tieto činnosti získavajú späť <u>zvyčajne – ale nie bezpodmienečne výlučne</u> – formou letiskových poplatkov.

Zdôvodnenie

Smernica by mala byť neutrálna, pokiaľ ide o výpočet letiskových poplatkov podľa princípu single-till (princíp dual-till môže fungovať dobre).

Odporúčanie 2

Návrh smernice o letiskových poplatkoch [KOM(2006) 820]

Text navrhovaný Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
Článok 1 ods. 2 Táto smernica sa vzťahuje na každé letisko nachádzajúce sa na území, ktoré podlieha ustanoveniam zmluvy, a umožňujúce komerčnú dopravu, ktoré ročne prepraví viac ako 1 milión cestujúcich alebo 25 000 ton nákladu.	Článok 1 ods. 2 Táto smernica sa vzťahuje na každé letisko nachádzajúce sa na území, ktoré podlieha ustanoveniam zmluvy, a umožňujúce komerčnú dopravu, ktoré ročne prepraví viac ako 1 milión cestujúcich alebo 25 000 ton nákladu. Táto smernica sa vzťahuje na každé letisko nachádzajúce sa na území podliehajúcim ustanoveniam zmluvy, ktoré umožňuje komerčnú dopravu a jeho podiel na celkovej ročnej osobnej leteckej doprave v EÚ predstavuje viac ako 1 %. Národné nezávislé regulačné orgány majú právomoc poskytnúť výnimky, buď na základe preverenia prístupu na trh, alebo v prípade letísk, ktorých podiel na národnom trhu je menší ako 20 %. Majú tiež právomoc zahrnúť letiská, ktoré nedosahujú stanovenú hranicu, ak podľa ich názoru majú príslušné letiská značnú moc na trhu. Akékoľvek prieskumy trhu, ktoré uskutočnia národné letecké regulačné orgány, podliehajú zhodnoteniu Európskou komisiou, aby sa zabezpečilo jednotné posudzovanie v celej Európe.

Zdôvodnenie

Smernica by sa podľa súčasného návrhu vzťahovala na viac ako 150 letísk, z ktorých mnohé nie sú vybavené na zvládnutie byrokratických prekážok obsiahnutých v smernici a ktorých podiel na trhu si nevyžaduje ich zahrnutie do smernice. Orientačne bude mať letisko, ktoré patrí medzi dvadsať najväčších letísk, počet cestujúcich presahujúci 10 miliónov.

V Bruseli 10. októbra 2007

Predseda
Výboru regiónov
Michel DELEBARRE

**Stanovisko Výboru regiónov na tému „Obmedzenie globálnej klimatickej zmeny na 2 stupne Celzia“
a „Začlenenie leteckej dopravy do systému obchodovania s emisnými kvótami“**

(2007/C 305/04)

VÝBOR REGIÓNOV

- vyzýva Komisiu, aby zvýšila svoje úsilie na najvyššej politickej úrovni o povzbudenie medzinárodnej koalície do boja proti klimatickým zmenám, keďže s klimatickými zmenami si môžeme poradiť iba vtedy, ak sa zapoja všetky (významné) krajiny,
- zastáva názor, že členským štátom, ktoré majú iba obmedzené možnosti získavať energiu z obnoviteľných zdrojov, by sa mala dať možnosť dosiahnuť ciele v oblasti obnoviteľných zdrojov energie obchodovaním, buď v rámci certifikačného systému ekologických zdrojov energie pre celú EÚ, alebo prostredníctvom dvojstranných zmlúv s inými štátmi, ktoré majú hojnejšie dodávky energie z obnoviteľných zdrojov. Zámerom je zníženie celkových nákladov potrebných na dosiahnutie cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie,
- odporúča poskytnúť, okrem využívania európskych štrukturálnych fondov, aj ďalšie prostriedky a zaviesť ďalšie opatrenia ako užitočný prostriedok na pomoc pri adaptačných opatreniach a opatreniami zameranými na zmierňovanie vplyvov ako úspora energie a obnoviteľné zdroje energie s cieľom znížiť emisie skleníkových plynov. To by zvýšilo podporu európskej klimatickej politiky,
- zdôrazňuje dôležitosť regionálnej flexibility pri dosahovaní cieľov, pokiaľ ide o účinnosť a obnoviteľné zdroje energie, keďže regionálna flexibilita znižuje celkové náklady na klimatickú politiku. Tieto ciele by však mali byť na úrovni EÚ záväzné,
- súhlasí s Komisiou, že do systému obchodovania s emisnými kvótami by sa mala začleniť letecká doprava, pretože toto odvetvie je rýchlo rastúcim producentom skleníkových plynov, a vyzýva Komisiu, aby zohľadnila všetky vplyvy tohto odvetvia na klimatické zmeny,
- chce podporovať rozvoj stálych sietí ambiciózných miestnych a regionálnych orgánov, ktoré chcú zlepšiť výmenu informácií a vytvoriť platformu na rozvoj nových nápadov na nákladovo efektívne znižovanie emisií skleníkových plynov.

Referenčné dokumenty

Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Obmedzenie globálnej klimatickej zmeny na 2 stupne Celzia – Postup do roku 2020 a neskôr

KOM(2007) 2 v konečnom znení

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení smernica 2003/87/ES s cieľom začleniť činnosti leteckej dopravy do systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v rámci Spoločenstva

KOM(2006) 818 v konečnom znení – 2006/0304 (COD)

Spravodajkyňa: pani Lenie DWARSHUIS-VAN DE BEEK, členka výkonnej rady provincie Južné Holandsko (NL/ALDE)

Politické odporúčania**VÝBOR REGIÓNOV**

1. považuje zdravé životné prostredie za základný predpoklad ľudskej činnosti, a preto je presvedčený, že jeho ochrana je životne dôležitá na vytvorenie dobrých životných podmienok pre ľudí;

2. je presvedčený, že dobre navrhnutá politika životného prostredia a ochrany podnebia hospodárskemu rozvoju v každom prípade prospieva;

Hodnotenie hrozby, ktorú predstavujú klimatické zmeny

3. zastáva názor, že hrozba výrazných klimatických zmien spôsobená emisiami skleníkových plynov je páličivým problémom, ktorý by mala, s najväčším odhodlaním, riešiť predovšetkým súčasná generácia;

4. súhlasí s názorom, že klimatické zmeny budú mať významný vplyv na životné podmienky, lebo ľudia budú trpieť stresom z horúčav, zdravotnými problémami, narušením biodiverzity, znížením poľnohospodárskej produktivity v niektorých oblastiach, obmedzením príležitostí v cestovnom ruchu a škodami spôsobenými zvýšenou hladinou morí a extrémnymi poveternostnými podmienkami, ktoré z environmentálnych dôvodov pravdepodobne vyvolajú masívnu migráciu do najbližších rozvinutých regiónov;

5. je presvedčený, že klimatická politika bude mať aj množstvo kladných vedľajších účinkov, keďže sa zlepší aj kvalita ovzdušia (vďaka nižším emisiám SO₂, tuhých častíc a NO_x), bezpečnosť energetických dodávok (vďaka zmenšeniu závislosti na dovoze fosílnych palív) a úrodnosť pôdy (vďaka nižším stratám organickej hmoty);

6. plne súhlasí s Európskou komisiou, že náklady na politické opatrenia na obmedzenie klimatických zmien budú omnoho nižšie ako odhadované náklady spôsobené samotnými klimatickými zmenami a že preto je klimatická politika veľmi účinná;

7. podporuje výroky uvedené v Kjótskom protokole týkajúce sa významu poľnohospodárskej pôdy ako úložiska zlučenin uhlíka. Zvýšenie obsahu organických zlučenin uhlíka a ukladanie organických látok v pôdach teda tiež významne prispieva k

zlepšeniu bilancie CO₂ v jednotlivých krajinách. Obhospodarovanie pôdy zameraným na ochranu pôdy sa dá zmenšiť aj uvoľňovanie iných plynov, ktoré zohrávajú významnú úlohu v oblasti ochrany podnebia, ako napríklad oxid dusný, metán a pod. Pritom nejde len o zachovanie úložnej kapacity, ale predovšetkým aj o jej využitie. Pôda musí svoju funkciu úložiska CO₂ skutočne plniť, aby – okrem iných výhod ako napríklad zvyšovanie úrodnosti a lepšej schopnosti zachytávania vody – pozitívne ovplyvňovala bilanciu CO₂. Hospodárenie s humusom ako súčasť obhospodarovania pôdy a regionálne navracanie organických látok do pôdy prostredníctvom kompostu a pozberových zvyškov sú dôležitými cieľmi pri zlepšovaní bilancie CO₂;

Medzinárodný rozmer klimatickej politiky

8. vyzýva Komisiu, aby zvýšila svoje úsilie na najvyššej politickej úrovni o povzbudenie medzinárodnej koalície do boja proti klimatickým zmenám, keďže s klimatickými zmenami si môžeme poradiť iba vtedy, ak sa zapoja všetky (významné) krajiny;

9. vyzýva Komisiu, aby vypracovala harmonogram príslušných iniciatív na zvládnutie klimatických zmien a jasnú stratégiu zapojenia miestnych a regionálnych orgánov, ktoré by predložila na začiatku summitu OSN o klíme v Kodani v roku 2009;

Regionálny rozmer klimatických zmien a klimatickej politiky

10. uznáva, že zraniteľnosť európskych regiónov klimatickými zmenami je veľmi rozdielna, hlavne kvôli rozdielom v prírodných podmienkach a hustote obyvateľstva;

11. takisto uznáva, že dostupnosť nákladovo efektívnych možností znižovania emisií skleníkových plynov je v jednotlivých regiónoch veľmi rozdielna, hlavne kvôli rozdielom v prírodných podmienkach a hospodárskej štruktúre;

12. preto ľutuje, že Európska komisia nevenuje viac pozornosti regionálnemu rozdeleniu nákladov vyplývajúcich z nečinnosti, ako aj prínosov z vykonaných činností, a vyzýva ju, aby vykonala hĺbkovú analýzu regionálneho rozmeru nákladov a prínosov klimatických zmien a klimatickej politiky;

13. odporúča poskytnúť, okrem využívania európskych štrukturálnych fondov, aj ďalšie prostriedky a zaviesť ďalšie opatrenia ako užitočný prostriedok na pomoc pri adaptačných opatreniach a opatreniami zameraných na zmiernenie vplyvov ako úspora energie a obnoviteľné zdroje energie s cieľom znížiť emisie skleníkových plynov. To by zvýšilo podporu európskej klimateckej politiky;

14. žiada Komisiu, aby pri prehodení rozpočtu v polovici obdobia v roku 2008 pridelať viac finančných prostriedkov na zmiernovacie opatrenia, keďže ambiciózne klimatecké ciele, ktoré boli stanovené, je možné dosiahnuť iba vtedy, ak sa sprístupní viac verejných peňazí;

Ciele klimateckej politiky

15. súhlasí Európskou komisiou, Európskou radou a Európskym parlamentom, že Európska únia by mala usilovať o dosiahnutie vysokých jednostranne stanovených cieľov, pretože na vytvorenie celosvetovej koalície proti klimateckým zmenám je potrebné vedenie. Preto víta cieľ znížiť do roku 2020 emisie skleníkových plynov v Európskej únii o najmenej 20 % v porovnaní s úrovňou z roku 1990, a to nezávisle na politike v iných regiónoch;

16. vyzýva Komisiu, aby aj pri emisiách CO₂ stanovila strednodobé ciele, napríklad ich úroveň v roku 2013 alebo v roku 2015, aby sa dosiahol pokrok v uplatňovaní zmiernovacích opatrení a aby sa ich uplatňovanie analyzovalo a kontrolovalo;

17. podporuje cieľ zlepšiť do roku 2020 energetickú účinnosť aspoň o 20 % a zvýšiť do roku 2020 podiel energie z obnoviteľných zdrojov aspoň na 20 %. Tieto ciele by sa mohli ukázať ako účinné nástroje pri snahách o dosiahnutie celkového cieľa znižovania emisií. Tieto ciele sa však nedajú dosiahnuť iba vďaka novému technologickému vývoju, ale vyžadujú si aj neustálu zmenu prístupu tak zo strany producentov (napr. energeticky účinný a zároveň pre spotrebiteľov prístupný dizajn), ako aj zo strany spotrebiteľov;

18. zdôrazňuje dôležitosť regionálnej flexibility pri dosahovaní cieľov, pokiaľ ide o účinnosť a obnoviteľné zdroje energie, keďže regionálna flexibilita znižuje celkové náklady na klimateckú politiku. Tieto ciele by však mali byť na úrovni EÚ záväzné;

Obchodovanie s emisnými kvótami ako nástroj klimateckej politiky

19. súhlasí s Komisiou, že európsky systém obchodovania s emisnými kvótami (ETS) by mal zohrávať ústrednú úlohu, keďže je potenciálne nákladovo efektívnym nástrojom na zníženie emisií skleníkových plynov;

20. vyzýva Komisiu, aby účinne kontrolovala počet pridelených povolení, keďže systém obchodovania s emisnými kvótami bude účinne fungovať iba vtedy, ak emisný limit (t. j. celková úroveň emisných povolení) bude značne nižšia ako úroveň emisií skleníkových plynov;

21. zdôrazňuje, že celkový počet povolení, ktoré sa udeľujú v rámci ETS, by sa mal znížiť v súlade s emisnými cieľmi, ktoré Komisia stanovila na rok 2020, aby sa zabránilo prílišnému zaťažaniu znižovaním emisií v odvetviach, ktoré sa nezúčastňujú na ETS, ako sú domácnosti a iní malí užívatelia energie;

22. prihovára sa za čiastočné pridelovanie povolení dražbou, najmä povolení pre chránené odvetvia, pretože to poskytne lepšie stimuly na znižovanie emisií, čím sa zlepši účinnosť ETS. Tento prístup je takisto viac v súlade so zásadou „znečisťovateľ platí“. Okrem toho by sa zúčastneným podnikom vytvorili menšie hospodárske prekážky, než v prípade vydražovania všetkých povolení;

23. zastáva názor, že dražby a voľné (pomerné) pridelovanie ostatnej (hlavnej) časti emisných povolení sa môže prenechať členským štátom za predpokladu, že postupy pridelovania budú v rámci EÚ harmonizované, aby sa tak zabránilo narušaniu hospodárskej súťaže medzi členskými krajinami a zlepšila účinnosť systému. V budúcnosti by sa pre osobitné odvetvia hospodárstva mohlo v systéme obchodovania s emisiami zväziť pridelovanie resp. stanovenie cieľov na úrovni Spoločenstva mimo rámca národných cieľov znižovania emisií, pričom každý účastník trhu by mal pridelené rovnaké množstvo emisných certifikátov na výrobnú jednotku;

24. žiada Komisiu, aby sa zamyslela nad tým, či by vhodné prostriedky, ako napríklad zo štrukturálnych fondov, mali byť používané na kompenzáciu najodľahlejších regiónov pokiaľ budú tieto regióny relatívne silne postihnuté začlenením odvetvia leteckej dopravy do ETS;

25. víta všetky snahy o zosúladenie európskeho systému obchodovania s emisiami s podobnými prístupmi v tretích krajinách. Narušeniam hospodárskej súťaže v prospech výrobcov z krajín, ktoré žiadny porovnateľný systém obchodovania s emisiami nemajú, by sa malo predchádzať zavedením vhodných opatrení, napr. vyrovnávacími odvodmi;

26. víta návrh rozšíriť ETS na iné plyny a odvetvia, keďže to zlepši efektívnosť i účinnosť systému;

27. vyzýva Komisiu, aby starostlivo zvážila možnosť otvoriť ETS pre malých, ale energeticky intenzívnych emitentov, keďže by to pravdepodobne zmenšilo ich znižovacie náklady;

28. súhlasí s Komisiou, že do systému obchodovania s emisnými kvótami by sa mala začleniť letecká doprava, pretože toto odvetvie je rýchlo rastúcim producentom skleníkových plynov, a vyzýva Komisiu, aby zohľadnila všetky vplyvy tohto odvetvia na klimatecké zmeny;

29. žiada Komisiu, aby v rámci pridelovania povolení zohľadnila osobitné charakteristiky odvetvia leteckej dopravy, najmä skutočnosť, že emisie z leteckej dopravy (zlúčeniny uhlíka a vodné pary) majú väčší vplyv na klimatecké zmeny než pozemné aktivity;

30. je dôrazne proti navrhovanej výnimke pri vládnych letoch, keďže vlády by mali ísť príkladom na oživenie verejnej podpory tejto politiky;

31. vyjadruje sa za začlenenie zachytávania a sekvestrácie CO₂ do európskeho systému obchodovania s emisiami len pod podmienkou prísneho monitorovania a prísnych bezpečnostných požiadaviek. Pred tým bude na základe demonštračných zariadení potrebné dokázať, do akej miery resp. s akými nákladmi môžu tieto technológie byť prínosom v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov;

Iné nástroje klimatickej politiky

32. vyzýva Komisiu, aby vyvinula systém, prostredníctvom ktorého môžu členské štáty a regióny z nákladového hľadiska efektívne splniť ciele v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a energetickej účinnosti;

33. zastáva názor, že členským štátom, ktoré majú iba obmedzené možnosti získavať energiu z obnoviteľných zdrojov, by sa mala dať možnosť dosiahnuť ciele v oblasti obnoviteľných zdrojov energie obchodovaním, buď v rámci certifikačného systému ekologických zdrojov energie pre celú EÚ, alebo prostredníctvom dvojstranných zmlúv s inými štátmi, ktoré majú hojnejšie dodávky energie z obnoviteľných zdrojov. Zámerom je zníženie celkových nákladov potrebných na dosiahnutie cieľov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie;

34. žiada Komisiu, aby stanovila celkové ciele energetickej účinnosti (t. j. energetickej náročnosti celého hospodárstva) a zohľadnila pri tom regionálne rozdiely v štruktúre odvetví. Členským štátom a regiónom by to poskytlo pružnosť pri dosahovaní cieľov používaním väčšieho rozsahu opatrení, vrátane opatrení zameraných na spotrebu energie v zariadeniach a priemyselnej štruktúre (regionálneho) hospodárstva;

35. víta zámer Európskej komisie znížiť do roku 2012 priemerný objem emisií nových osobných automobilov predávaných v EÚ na 120 g CO₂ na kilometer a vyzýva Komisiu, aby podnikla všemožné úsilie, napríklad podporovaním výskumu v tejto oblasti, na dosiahnutie hodnoty 95 g CO₂/km do roku 2020;

36. vyzýva Komisiu, aby pri vytváraní nových politických nástrojov starostlivo prihliadala na princíp subsidiarity. Regionálne a miestne orgány majú vhodné postavenie na to, aby urobili účinné opatrenia v oblasti verejnej dopravy, dopravnej infraštruktúry, energetickej infraštruktúry, územného plánovania, opatrení na zlepšenie energetickej účinnosti a informačných opatrení zameraných na verejnosť;

Úloha miestnych a regionálnych orgánov v európskej klimatickej politike

37. je presvedčený, že opatrenia na regionálnej a miestnej úrovni sú pre účinnú európsku klimatickú politiku neodmysliteľné;

38. je presvedčený, že miestne a regionálne orgány musia zohrávať dôležitú úlohu aj pri prispôbovaní sa klimatickým zmenám. Výbor regiónov vypracuje v príhodnom čase stanovisko na túto tému;

39. poznamenáva, že regionálne a miestne orgány už prispievajú k európskej klimatickej politike viacerými spôsobmi, napríklad tým, že:

- a. informujú verejnosť, napríklad v školách, o potrebe konať, aby sa tak zabránilo ďalším klimatickým zmenám;
- b. problematiku klímy a energie zohľadňujú ako dôležitý faktor územného plánovania;
- c. podporujú investície do infraštruktúr pre biomasu a čerpacích staníc s biopalivami;
- d. stimulujú investovanie do tepelných infraštruktúr, ktoré dávajú do súladu ponuku tepla (zvyškové teplo, geotermálne teplo, uskladňovanie chladu a tepla v pôde) s príslušným dopytom;
- e. posilňujú zmenu spôsobu dopravy napríklad prostredníctvom územnej politiky;
- f. podporujú regionálnu verejnú dopravu napríklad spojenia ľahkej koľajovej dopravy;
- g. intenzívne projektujú a budujú chodníky pre peších a ďalšie dopravné cesty pre nemotorové vozidlá;
- h. podporujú čisté technológie vo verejnej doprave prostredníctvom ekologického verejného obstarávania;
- i. zjednodušujú postupy udeľovania povolení pri projektoch v oblasti obnoviteľných zdrojov energie;
- j. zlepšujú dohľad nad energetickou účinnosťou vytváraním znaleckých stredísk;
- k. vytvárajú medzinárodné partnerstvá na rozšírenie medzinárodnej koalície proti klimatickým zmenám a na transfer energeticky úsporných technológií do menej rozvinutých krajín;
- l. podporujú výskum a vývoj technológií vytvorením regionálnych „energetických parkov“;
- m. spájajú ciele v oblasti energetickej účinnosti alebo obnoviteľných zdrojov energie s regionálnymi cieľmi, napríklad v oblasti zamestnanosti, inovácií a sociálnej politiky;
- n. stanovujú ambiciózne ciele, napríklad akčné plány na miestne alebo regionálne zníženie emisií a „klimaticky neutrálne oblasti“ alebo „klimaticky neutrálna verejná doprava a klimaticky neutrálne budovy“;
- o. využívajú verejné súbory ako nástroj na zníženie spotreby energie a na zvyšovanie energetickej účinnosti tovarov a služieb;

- p. podporujú spracovanie organických látok a surovín na regionálnej a miestnej úrovni, pretože zníženie prepravy prispeje k zlepšeniu bilancie CO₂;
40. chce sa chopiť svojej zodpovednosti a intenzívne podporovať uplatňovanie takýchto opatrení na regionálnej a miestnej úrovni tromi druhmi činnosti:
- a. zlepšením šírenia vedomostí o nákladovo efektívnych klimatických opatreniach;
 - b. podporou spolupráce medzi regiónmi EÚ;
 - c. podporou spolupráce medzi regiónmi EÚ a regiónmi v iných častiach sveta, napríklad v Spojených štátoch amerických, Číne a Indii, čiastočne zintenzívnením už existujúcich vzťahov medzi týmito regiónmi;
41. vyzýva Komisiu, aby zorganizovala konferenciu o regionálnej a miestnej klimatickej politike na šírenie osvedčených postupov medzi európskymi regiónmi a aby diskutovala o tom, ako môže Komisia účinne podporiť regionálnu a miestnu klimatickú politiku;
42. chce podporovať rozvoj stálych sietí ambiciózných miestnych a regionálnych orgánov, ktoré chcú zlepšiť výmenu informácií a vytvoriť platformu na rozvoj nových nápadov na nákladovo efektívne znižovanie emisií skleníkových plynov;
43. ponúka svoju aktívnu účasť na ďalšom procese vytvárania európskej klimatickej politiky.

V Bruseli 10. októbra 2007

Predseda
Výboru regiónov
Michel DELEBARRE

Stanovisko Výboru regiónov na tému „Miestna a regionálna samospráva na Ukrajine a rozvoj spolupráce EÚ s Ukrajinou“

(2007/C 305/05)

VÝBOR REGIÓNOV

- poukazuje na to, že po udalostiach, ktoré viedli k „oranžovej revolúcii“ koncom roku 2004, Ukrajina uskutočňovala program ambiciózných reforiem na zavedenie demokracie a trhového hospodárstva v krajine a na priblíženie Ukrajiny Európskej únii, poznamenáva však, že tieto reformy sú ešte stále v krehkom stave vývoja;
- víta, že EÚ a Ukrajina otvorili v marci 2007 rokovania o novej prepracovanej dohode;
- so záujmom očakáva implementáciu ďalšej etapy ukrajinského plánu administratívnej reformy, najmä s dôrazom na kompetencie miestnych a regionálnych orgánov, rozpočtovú decentralizáciu a územnú reformu;
- víta navrhované zriadenie inštitucionálnej platformy na uľahčenie konzultácií s organizáciami občianskej spoločnosti EÚ a Ukrajiny v kontexte prebiehajúcich rokovaní o novej prepracovanej dohode, ľutuje však, že v súčasnej dobe sa nerobia opatrenia na zabezpečenie rovnakej úrovne konzultácií s aktérmi cezhraničnej a regionálnej spolupráce, a preto vyzýva Európsku komisiu, aby pre zástupcov miestnych a regionálnych orgánov EÚ a Ukrajiny zriadila podobnú inštitucionálnu platformu vo forme výboru;
- navrhuje, že by s praktickou pomocou Európskej komisie, v súlade s Dohodou o partnerstve a spolupráci, ktorú popísala EÚ a Ukrajina, a v spolupráci s miestnymi a regionálnymi orgánmi na Ukrajine a v členských štátoch EÚ mohol vypracovať návrh rámcovej dohody, ktorá by mohla tvoriť základ spolupráce miestnych a regionálnych orgánov v členských štátoch EÚ s ich partnermi na Ukrajine;
- pripomína, že pridelovanie prostriedkov na cezhraničnú spoluprácu na východnej hranici EÚ predstavuje iba 5 % ENPI, zastáva názor, že pridelovanie prostriedkov na celý ENPI je nedostatočné a požaduje, aby sa aspoň 10 % prostriedkov ENPI venovalo na podporu programov cezhraničnej spolupráce.

Spravodajca: István SÉRTŐ-RADICS (HU/ALDE), starosta obce Uszka, podpredseda komisie RELEX

Politické odporúčania*Stratégia a hlavné výzvy vzťahov medzi EÚ a Ukrajinou*

VÝBOR REGIÓNOV

1. si želá, aby toto stanovisko z vlastnej iniciatívy prispelo k podpore demokracie na Ukrajine na regionálnej aj miestnej úrovni a tiež iniciovalo a podnietilo už existujúce reálne snahy v kontexte strategického partnerstva a akčného plánu susedstva EÚ a Ukrajiny v rámci novej európskej susedskej politiky, ktoré už v súčasnosti prebiehajú. Toto stanovisko z vlastnej iniciatívy by sa preto malo špecifickejšie zamerať na možnosti riešenia spoločných problémov prostredníctvom užšej cezhraničnej a regionálnej spolupráce regionálnych a miestnych orgánov EÚ a Ukrajiny;

2. zastáva názor, že EÚ má dôležitý strategický záujem na politickej stabilite a hospodárskom rozvoji Ukrajiny, ale po rozšírení a vstupe dvoch nových štátov, ktoré majú s Ukrajinou pozemné alebo morské hranice, je otázka bližších vzťahov medzi EÚ a Ukrajinou ešte dôležitejšia. Komplexný rozvoj Ukrajiny sa isto podporí tým, že táto krajina posilní svoju pozíciu prosperujúceho trhu pre vývoz a investície z EÚ, ako aj stabilného, predvídateľného a spolupracujúceho partnera za mier a bezpečnosť v Európe. Tieto faktory majú významný vplyv na stabilitu, bezpečnosť a prosperitu v EÚ;

3. pripomína, že na Ukrajine v súčasnosti prebieha reforma samosprávy, preto by praktické príklady a modely z členských štátov EÚ boli určite vítané. Ďalším dôležitým krokom je však zistiť, do akej miery je uplatňovanie právnych predpisov dôsledné a transparentné. Zahŕňa to budovanie inštitucionálnych kapacít, ktoré je nevyhnutné na zabezpečenie rozvoja demokracie a dobrej správy, ako aj dodržiavania európskych princípov subsidiarity, blízkosti a partnerstva. Tieto koncepcie sú základom trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja, ktorého dosiahnutie je cieľom nielen Ukrajiny, ale aj Európskej únie;

4. pripomína, že vzhľadom na značné predĺženie spoločnej hranice s EÚ sa Ukrajina spolu s ďalšími novými nezávislými štátmi stane ešte významnejším a strategicky dôležitejším susedom EÚ; že EÚ potrebuje rozvinúť dobré a vyvážené vzťahy s Ukrajinou, svojím druhým najväčším susedom, preto by mala podporovať dobrú správu vecí verejných a demokraciu v tejto krajine nielen na národnej, ale aj na regionálnej a miestnej úrovni. Je potrebné urobiť praktické a konkrétne kroky s cieľom čeliť dynamickým zmenám a novým výzvam, ktoré so sebou prináša teraz už dvanásť nových členských krajín EÚ, keďže tieto zmeny majú významný vplyv na vzťahy EÚ s Ukrajinou;

5. zdôrazňuje, že dôsledky rozšírenia EÚ ovplyvnia nielen vzťahy Ukrajiny so súčasnými členskými štátmi EÚ, ale aj jej vzťah s ostatnými novými nezávislými štátmi a Ruskom. Preto je nevyhnutné prehodnotiť a zlepšiť stav súčasných štruktúr spolupráce a iných sietí do takej miery, aby nepôsobili rušivo, ale aby v prvom rade bolo možné dosiahnuť ojazdný pokrok v oblasti demokratickej stabilizácie, skutočnej decentralizácie a územnej súdržnosti. Okrem toho treba poznamenať, že

so vstupom nových členských štátov sa výrazne zmenia vyhliadky celej čiernomorskej oblasti. Týmto novými výzvami je potrebné sa zaoberať z politického aj hospodárskeho hľadiska;

6. upozorňuje, že v minulosti EÚ pomáhala pri rozvoji miestnej demokracie a účinnej miestnej správy v krajinách strednej a východnej Európy, a to napríklad prostredníctvom rámcového programu TACIS a rámcového programu partnerských projektov. Koordinácia týchto programov však nebola dostatočná, a preto by chcel podporiť účinnejší prístup k riadeniu nových programov vonkajšej pomoci EÚ, ako je nový Nástroj európskeho susedstva a partnerstva (ENPI) a nový Susedský investičný fond. Je potrebné objasniť spojitost medzi všetkými starými a novými politikami a predovšetkým medzi programami a príslušnými finančnými nástrojmi z pohľadu miestnych a regionálnych orgánov;

7. pripomína, že EÚ prikladá veľký význam partnerstvu miestnych a regionálnych orgánov, ktoré sa osvedčilo ako užitočný spôsob zvyšovania administratívnej účinnosti a kontaktov medzi ľuďmi. Privítal by preto, keby tieto partnerské projekty pokračovali a prípadne sa rozšírili, aby bolo možné venovať sa špeciálnym potrebám pri budovaní miestnych a regionálnych inštitúcií na Ukrajine a v celej tejto zemepisnej oblasti. Miestna a regionálna demokracia je tiež kľúčovým nástrojom ďalšieho rozvoja demokratických inštitúcií a budovania kapacít na Ukrajine a mala by byť signálom toho, že sú dodržiavané ustanovenia Európskej charty miestnej samosprávy z 15. októbra 1985. Do diskusie sa preto musia zapojiť všetky zainteresované strany vrátane miestnych a regionálnych organizácií, ako aj regionálnych orgánov;

8. je presvedčený, že dôveryhodné partnerstvo, ktoré bude presadzovať stanovené politické ciele, by malo byť vytvorené na stratégii a praktickom programe založenom na spoločných záujmoch. Preto sa musia prijať konkrétne praktické opatrenia schopné reagovať na zmeny a nové výzvy vo vzťahoch medzi nedávno rozšírenou EÚ a Ukrajinou. Na miestnej a regionálnej úrovni je nevyhnutné zaistiť rast, ktorý je základom budúcej prosperity; rozvoj sa tiež musí prispôbiť rôznym úlohám miestnych a regionálnych orgánov. Vzdelávanie, ochrana životného prostredia, doprava, rozvoj obchodu na základe spolupráce verejného a súkromného sektora, sociálne služby a zdravotníctvo predstavujú hlavné aspekty regionálneho rozvoja schopné zaistiť rast na Ukrajine a v EÚ a priniesť užšiu spoluprácu miestnych a regionálnych orgánov;

9. odporúča, aby EÚ pozorne sledovala aj regióny, ktoré najviac potrebujú rásť a rozvíjať sa; je potrebné napríklad použiť Nástroj európskeho susedstva a partnerstva (ENPI) na pomoc oblastiam, ktoré v rámci ukrajinských regiónov trpiacich hospodárskou krízou zaostávajú. Rovnako je dôležité zamerať sa na prispôbenie zásad európskej štruktúrnej a kohéznej politiky miestnym podmienkam a zohľadniť pritom potreby zlepšenia životných podmienok, trvalo udržateľného rozvoja a zlepšenia regionálnej konkurencieschopnosti;

10. pripomína, že chce uprednostniť oblasti spadajúce do miestnych a regionálnych právomocí. Národné orgány zodpovedajú za otázky ovplyvňujúce spoločnosť ako celok, zatiaľ čo činnosť miestnych a regionálnych orgánov sa zameriava na oblasti, ktoré majú význam pre jednotlivé časti spoločnosti a sú bližšie každodennému životu občanov;

11. poznamenáva, že EÚ môže prostredníctvom úzkej spolupráce na úrovni jednotlivých projektov zabezpečiť, aby sa reformy verejnej správy a služieb začali rovnomerne na úrovni národnej, regionálnej aj miestnej. Na úrovni projektov tak EÚ môže pomôcť vybudovať ľudský kapitál prostredníctvom rozvoja v rámci jednotlivých sektorov. EÚ musí naďalej rozvíjať osobné vzťahy v tejto oblasti, a to najmä prostredníctvom partnerstiev vytvorených v oblasti vzdelávania;

Vzťahy medzi EÚ a Ukrajinou: nedávny vývoj

12. poukazuje na to, že po udalostiach, ktoré viedli k „oranžovej revolúcii“ koncom roku 2004, Ukrajina uskutočňovala program ambiciózných reforiem na zavedenie demokracie a trhového hospodárstva v krajine a na priblíženie Ukrajiny Európskej únii, poznamenáva však, že tieto reformy sú ešte stále v krehkom stave vývoja;

13. poznamenáva, že politické ciele definované v Dohode o partnerstve a spolupráci z apríla 1998 a akčný plán spolupráce medzi EÚ a Ukrajinou z februára 2005 zostávajú dôležitým základom rozvoja spolupráce medzi EÚ a Ukrajinou. Táto dohoda určuje rámec dvojstrannej spolupráce a zriaďuje hlavné fóra a rozhodovacie orgány s cieľom zabezpečiť prejednávanie záležitostí spoločného záujmu na všetkých úrovniach, výmenu informácií a riešenie konfliktov;

14. víta, že EÚ a Ukrajina otvorili v marci 2007 rokovania o novej prepracovanej dohode. Hlavným cieľom novej prepracovanej dohody, ktorá odráža strategickú dôležitosť rozvíjajúcich sa vzťahov EÚ – Ukrajina, je priblížiť Ukrajinu Európskej únii, zlepšiť politickú spoluprácu, zvýšiť objem obchodu a investovania a tak prispieť k hospodárskemu rozvoju a prosperite na Ukrajine;

15. víta navrhované zriadenie inštitucionálnej platformy na uľahčenie konzultácií s organizáciami občianskej spoločnosti EÚ a Ukrajiny v kontexte prebiehajúcich rokovaní o novej prepracovanej dohode, ľutuje však, že v súčasnej dobe sa nerobia opatrenia na zabezpečenie rovnakej úrovne konzultácií s aktérmi cezhraničnej a regionálnej spolupráce, a preto vyzýva Európsku komisiu, aby pre zástupcov miestnych a regionálnych orgánov EÚ a Ukrajiny zriadila podobnú inštitucionálnu platformu vo forme výboru;

16. poukazuje na to, že spoluprácu v rámci novej európskej politiky susedských vzťahov nepovažuje za súčasť procesu vstupu do EÚ, t. j. že samotná spolupráca nepredpokladá členstvo v EÚ, že rozšírená spolupráca v rámci novej politiky susedských vzťahov však môže podporiť reformný proces na Ukra-

jine, zaviesť budúcu dlhodobú stratégiu vzťahov a môže pomôcť priblížiť krajinu k EÚ;

17. je pripravený konštruktívne sa zapojiť do určovania a rozvoja spoločného priestoru vrátane spoločného hospodárskeho priestoru, spoločného priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ako aj spolupráce a vonkajšej bezpečnosti a výskumu, vzdelávania a kultúry podľa dohody zo summitov EÚ a Ukrajiny z decembra 2005 a októbra 2006;

18. má pocit, že miestne a regionálne orgány majú opodstatnený záujem v mnohých aspektoch spoločných oblastí, a navrhuje svoju priamu účasť pri práci na rozvoji spoločných oblastí v tých záležitostiach, ktoré patria do jeho pôsobnosti, ako aj v tých, na ktoré sa vzťahuje metóda otvorenej koordinácie;

19. so záujmom očakáva implementáciu ďalšej etapy ukrajinského plánu administratívnej reformy, najmä s dôrazom na kompetencie miestnych a regionálnych orgánov, rozpočtovú decentralizáciu a územnú reformu, a očakáva pokrok v otázke príležitostí na spoluprácu miestnych a regionálnych orgánov EÚ a Ukrajiny;

20. verí, že pripravované legislatívne návrhy budú obsahovať aj zásady Európskej charty miestnej samosprávy z októbra 1985;

21. teší, že sa venuje pozornosť spolupráci miestnych a regionálnych orgánov EÚ a Ukrajiny, pretože to bude na úrovni miestnych a regionálnych orgánov znamenať uprednostňovanie riešení spoločných problémov blízkyh verejným záujmom;

22. sa domnieva, že výmena informácií a osvedčených postupov na miestnej a regionálnej úrovni podporuje demokraciu a sociálny a hospodársky rozvoj;

23. s radosťou poznamenáva, že pozitívne výsledky projektov realizovaných spoločne európskymi a ukrajinskými miestnymi a regionálnymi orgánmi posilnili túžbu po ďalšej spolupráci za priaznivých podmienok a chcel by zdôrazniť, že trvalá spolupráca miestnych a regionálnych orgánov je potrebným a významným predpokladom plnenia úloh tvorby spoločných projektov;

Rozhodovací proces a kľúčové priority na miestnej a regionálnej úrovni

24. by chcel dôrazne vyzvať miestne a regionálne orgány v EÚ a na Ukrajine, aby spolupracovali v oblastiach spoločného záujmu, pretože existuje priestor na spoluprácu v mnohých oblastiach, ako je napríklad kultúra, sociálne veci, regionálne hospodárstvo, ochrana životného prostredia, doprava, poľnohospodárstvo a konkrétne iniciatívy na podporu výskumu a vývoja realizovaného súkromným sektorom. Tieto oblasti obzvlášť súvisia s územnou pôsobnosťou v otázke regionálneho rozvoja;

25. má pocit, že zdravie a vo veľkej miere zdravotníctvo tvoria hlavné prvky rastového potenciálu spoločnosti, a preto predstavujú dôležité sektory v pôsobnosti miestnych a regionálnych orgánov, ktoré sú prepojené so sociálnymi záležitosťami a vplývajú priamo alebo nepriamo aj na iné sektory; stali sa preto kľúčovými prvkami iných sektorov, kde pomáhajú podporovať a udržiavať sociálnu stabilitu;

26. navrhuje, že by s praktickou pomocou Európskej komisie, v súlade s Dohodou o partnerstve a spolupráci, ktorú popísala EÚ a Ukrajina, a v spolupráci s miestnymi a regionálnymi orgánmi na Ukrajine a v členských štátoch EÚ mohol vypracovať návrh rámcovej dohody, ktorá by mohla tvoriť základ spolupráce miestnych a regionálnych orgánov v členských štátoch EÚ s ich partnermi na Ukrajine;

27. súhlasí s podporou výmeny informácií a rozširovania osvedčených postupov v príslušných oblastiach činnosti, ak sa uskutočňujú v podmienkach, ktoré sú pre spoločnosť ako celok priaznivé; chce pomôcť s organizovaním pravidelných diskusií o Ukrajine s cieľom umožniť posúdenie spolupráce a vzťahov medzi EÚ a Ukrajinou; tieto diskusie by boli zvlášť prínosné v oblastiach, ktoré patria do pôsobnosti miestnych a regionálnych orgánov;

28. má pocit, že výmena skúseností a informácií medzi Výborom regiónov a Európskym hospodárskym a sociálnym výborom by mohla prispieť k lepšiemu vzájomnému porozumeniu medzi EÚ a Ukrajinou v oblastiach spoločného záujmu; otvorila by tiež nové možnosti na konkrétne iniciatívy zamerané na Ukrajinu vo forme spoločných porád, seminárov, schôdzí a konferencií za predpokladu, že obaja partneri majú o ne záujem a chceli by prispieť k užšej spolupráci medzi EÚ a Ukrajinou;

Cezhraničná a regionálna spolupráca

29. poukazuje na to, že druhá etapa nového programu susedských vzťahov sa má realizovať v rokoch 2007 – 2013 a pravdepodobne umožní užšiu a účinnejšiu cezhraničnú spoluprácu s konkrétnymi výsledkami;

30. sa stotožňuje s názorom, že na zaistenie trvalej cezhraničnej a medziregionálnej spolupráce medzi EÚ a susednými krajinami na druhej strane spoločnej hranice je potrebná v období rokov 2007 – 2013 väčšia technická a politická podpora a že na poskytnutie stálej podpory cieľov územnej spolupráce by sa mal použiť nový Nástroj európskeho susedstva a partnerstva (ENPI);

31. víta strategický dokument pre Ukrajinu na roky 2007 – 2013 ako ENPI Európskej komisie, ktorý pripomína, že cezhraničná spolupráca je kľúčovým prvkom susedskej spolupráce; zdôrazňuje, že táto forma spolupráce je najlepším spôsobom na prekonanie pochybností zo zavedenia schengenskej hranice a takisto predstavuje veľký prínos pre pohraničné regióny na

obidvoch stranách bez ohľadu na súčasný stav rozvoja regiónu na východnej hranici EÚ;

32. pripomína, že pridelovanie prostriedkov na cezhraničnú spoluprácu na východnej hranici EÚ predstavuje iba 5 % ENPI, zastáva názor, že pridelovanie prostriedkov na celý ENPI je nedostatočné a požaduje, aby sa aspoň 10 % prostriedkov ENPI venovalo na podporu programov cezhraničnej spolupráce;

33. si vzhľadom na to myslí, že priority cezhraničnej spolupráce sa musia stanoviť veľmi opatrne, aby sa maximalizovala synergia a aby sa zabránilo neproduktívnemu rozptyľovaniu prostriedkov; takéto malé množstvo peňazí by sa nemalo používať na podporu všeobecných programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja v pohraničných regiónoch; rovnako nerealistické je očakávať, že tento malý finančný obnos pokryje iné prioritné ciele EÚ (napríklad zaistenie účinných a bezpečných hraníc), ktoré sa musia riešiť v rámci iných opatrení EÚ;

34. odporúča posilniť tri priority cezhraničnej spolupráce, a to: a) riešenie problémov na spoločnej hranici vrátane spoločnej miestnej infraštruktúry a integrovaného regionálneho rozvoja, b) osobné kontakty, c) rozvoj ľudských zdrojov a podpora vzdelávania, vedy a výskumu v pohraničných regiónoch;

35. zdôrazňuje, že je výhodné stimulovať a rozvíjať záujem o spoluprácu, predovšetkým v oblasti kultúry a vzdelávania, založenú na kultúrnej činnosti a tradíciách, ktoré sú charakteristické pre pôvodné miestne a regionálne kultúry;

36. sa teší na možnú budúcu úlohu právneho nástroja Európskeho združenia územnej spolupráce (EZÚS) vo vyššie uvedených oblastiach, osobitne v oblasti verejného zdravotníctva, verejnej dopravy, civilnej ochrany alebo vytvárania medzinárodných štruktúr cestovného ruchu. Okrem toho bude EZÚS schopné slúžiť ako doplnujúci nástroj na uplatňovanie stratégií v oblasti verejno-súkromných partnerstiev. Vyzýva preto kompetentné vnútroštátne orgány na Ukrajinu a v susedných členských štátoch, aby podnikli príslušné kroky k tomu, aby v budúcnosti umožnili účasť ukrajinských partnerov na Európskych združeniach územnej spolupráce (EZÚS), tak ako to umožňuje nariadenie (ES) č. 1082/2006;

37. sa domnieva, že pre EÚ je dôležité upevniť finančnú spoluprácu s Ukrajinou, najmä prostredníctvom ENPI a zavedením nových nástrojov, ako je napríklad Susedský investičný fond, ktorý by inštitúcie členských štátov poskytujúce rozvojovú pomoc mohli použiť na stimulovanie investícií v krajinách európskej susedskej politiky, a tiež navrhuje, aby Ukrajina prispela k podpísaniu spoločnej dohody o financovaní, ktorá by sa mala realizovať prostredníctvom spoločnej nadácie;

38. zdôrazňuje význam programov na vytváranie partnerstiev miest pri prispievaní k výmene informácií v určitých oblastiach činnosti;

39. víta, že Európska komisia trvá na dôležitosti miestnej dimenzie pri súčasnom zabezpečovaní podpory na národnej úrovni, ale v kontexte vytvárania lepšej spolupráce navrhuje, aby sa uplatňovanie dvojstranných programov zohľadňovalo aj v akčnom pláne susedstva EÚ a Ukrajiny;

Osobitná situácia regiónov priamo susediacich s EÚ

40. zdôrazňuje, že vplyv medzinárodných vzťahov medzi EÚ a Ukrajinou sa najviac prejavuje v tých ukrajinských regiónoch, ktoré priamo hraničia s EÚ; preto podporuje užšiu spoluprácu v týchto regiónoch prostredníctvom medziregionálnych vzťahov a partnerstiev miestnych orgánov;

41. vyzýva na urýchlené uzavretie dvojstranných dohôd medzi Ukrajinou a susednými členskými štátmi v záujme realizácie režimu malého pohraničného styku, ktorý bol zriadený na základe nariadenia (ES) č. 1931/2006;

42. zdôrazňuje význam pomoci zaostalým regiónom, ktoré prechádzajú hospodárskou krízou, aby dobehli ostatné regióny,

a má pocit, že si to na Ukrajinu vyžaduje vládnu stratégiu, ktorá je v súlade so zásadami európskej regionálnej politiky, ako aj vytvorenie systému nástrojov a inštitúcií; regióny členských štátov by v tejto činnosti mohli pomôcť sprostredkovaním znalostí, čo prinesie všetkým zúčastneným príležitosť zapojiť sa do konkrétnych projektov, spolupracovať v konkrétnych oblastiach podľa akčného plánu susedstva EÚ a Ukrajiny a tiež prispieť k rozširovaniu osvedčených postupov. Je mimoriadne dôležité mať k dispozícii finančné prostriedky na realizáciu konkrétneho obsahu akčného plánu susedstva EÚ a Ukrajiny; tieto prostriedky musia byť ľahko dostupné;

43. zdôrazňuje význam osobných stykov v multikultúrnych regiónoch, najmä v oblasti kultúry a vzdelávania, ako aj v rámci spolupráce mladých ľudí. Je to práve zhromažďovanie skúseností a znalostí, ktoré môže byť hlavnou hnacou silou cezhraničnej spolupráce a môže pomôcť Ukrajine pri uskutočňovaní nevyhnutných reforiem.

V Bruseli 11. októbra 2007

Predseda
Výboru regiónov
Michel DELEBARRE

Stanovisko Výboru regiónov „Európsky výskumný priestor – nové perspektívy“

(2007/C 305/06)

VÝBOR REGIÓNOV,

- zdôrazňuje, že proces vytvárania európskeho výskumného priestoru musí byť zintenzívnený, pokiaľ chceme dosiahnuť cieľ, ktorým je ďalší vývoj Európy na spoločnosť založenú na vedomostiach, ktorá zastáva popredné miesto vo svete, a na najdynamickejší hospodársky priestor. Regióny v rámci svojich politík pre výskum prispievajú podpornými programovými, štrukturálnymi a legislatívnymi rámcovými podmienkami podstatnou mierou k vytváraniu pulzujúceho európskeho výskumného priestoru;
- podporuje názor, že je potrebné koordinovať a zladíť regionálne a vnútroštátne výskumné programy a priority, avšak s poukázaním na zásadu subsidiarity by mala byť zdôraznená zodpovednosť členských štátov, ako aj regionálnych a miestnych orgánov za vedu a výskum a naďalej odmietaný výskum centralizovaný a plánovaný na európskej úrovni;
- za zvlášť dôležité pri rozvoji európskeho výskumného priestoru považuje pokroky dosiahnuté v oblasti mobility vedeckých pracovníkov a v otázke potrebných zmien v oblasti práva na pobyt a dôchodkových systémov, ako aj sprievodné podporné opatrenia, ktoré majú pomôcť najmä rodinám;
- zdôrazňuje nutnosť vytvorenia noriem a ochranných práv na zabezpečenie duševného vlastníctva. Vypracovanie európskej charty prístupu k duševnému vlastníctvu pochádzajúcemu z verejných výskumných zariadení a vysokých škôl pritom môže byť dôležitým prínosom pri formovaní európskeho výskumného priestoru a pri podpore sietí spolupráce;
- výslovne povzbudzuje vysoké školy a univerzity v tom, aby hľadali nové spôsoby spolupráce medzi verejnými ustanovizňami a súkromným sektorom, napr. v rámci spoločných fondov verejného a súkromného sektora pre inováciu. Vysoké školy a univerzity musia byť v ešte väčšom rozsahu než doteraz vnímané ako hnacia sila inovácie vo svojich regiónoch.

Referenčné dokumenty:

Zelená kniha „Európsky výskumný priestor: nové perspektívy“

KOM(2007) 161 v konečnom znení

Oznámenie „Zdokonaľovanie prenosu poznatkov medzi výskumnými inštitúciami a priemyslom v Európe: smerom k otvorenej inovácii – implementácia lisabonskej agendy“

KOM(2007) 182 v konečnom znení

Spravodajca: pán Michael SCHROEREN (DE/ELS), člen snemu spolkovej krajiny Severné Porýnie-Vestfálsko

Politické odporúčania**VÝBOR REGIÓNOV**

1. zdôrazňuje obrovský význam vytvorenia európskeho výskumného priestoru pre hospodársky a spoločenský rozvoj Európy a jej inovačných schopností, pre dosiahnutie cieľa z Lisabonu a pre trvalo udržateľný a vyvážený rast a úspech regiónov Európy, ako aj pre zlepšenie kvality života občanov Európy;

2. podporuje názor, že od rozhodnutia Európskej rady v Lisabone v marci 2000 o vytvorení európskeho výskumného priestoru boli podniknuté dôležité opatrenia na jeho realizáciu. Tento proces však musí byť zintenzívnený, pokiaľ chceme dosiahnuť cieľ, ktorým je ďalší vývoj Európy na spoločnosť založenú na vedomostiach, ktorá zastáva popredné miesto vo svete, a na najdynamickejší hospodársky priestor;

3. víta preto iniciatívu Európskej komisie, ktorá sa v predloženej zelenej knihe zaoberá zhrnutím pokroku, úspechov a neúspechov pri budovaní európskeho výskumného priestoru od jeho vytvorenia v roku 2000 a venuje sa aj novým myšlienkam s ohľadom na nový vývoj a ich popis;

4. za zvlášť dôležité pri rozvoji európskeho výskumného priestoru považuje pokroky dosiahnuté v oblasti mobility vedeckých pracovníkov a v otázke potrebných zmien v oblasti práva na pobyt a dôchodkových systémov, ako aj sprievodné podporné opatrenia, ktoré majú pomôcť najmä rodinám. Okrem toho môže posilnením koordinácie a spolupráce medzi členskými štátmi a regiónmi v oblasti výskumných programov vzniknúť synergické efekty, ktoré môžu zvyšovať prínos európskeho výskumného priestoru a posilňovať konkurencieschopnosť Európy na celosvetovom trhu s vedomosťami. Posilnenie prenosu vedomostí, a to aj prostredníctvom spolupráce v inovačných zoskupeniach, je v tejto súvislosti nevyhnutne nutné. Programy podpory EÚ, najmä 8. rámcový program pre výskum, technický rozvoj a demonštračné činnosti, by mali byť primerane rozšírené a cielené, a ich ciele ešte účinnejšie než doteraz prepojené s európskymi štrukturálnymi fondmi;

5. zdôrazňuje výnimočný význam regiónov, ktoré v rámci svojich politík pre výskum prispievajú podpornými programo-

vými, štrukturálnymi a legislatívnymi rámcovými podmienkami podstatnou mierou k vytváraniu európskeho prínosu v oblasti výskumu a k vytváraniu európskeho výskumného priestoru a jeho praktickej realizácii. Legislatívne rámcové podmienky by mala EÚ stanovovať len tam, kde je to nevyhnutne nutné pre vytvorenie európskeho výskumného priestoru a kde nepostačujú koordinčné opatrenia ani v rámci metódy otvorenej koordinácie. Akékoľvek centralistické plánovanie na európskej úrovni, ktoré prekračuje tento rámec, je aj naďalej odmietané;

6. výslovne upozorňuje na veľký význam miest a regiónov pri rozvoji inovačného prostredia. Ich politika má veľký vplyv na budovanie európskeho výskumného priestoru prostredníctvom mobility vedeckých pracovníkov – len všestranné, tolerantné a inovačné prostredie môže prilákať vedeckých pracovníkov a vedecké pracovníčky – a ako hnacia sila rozvoja výskumnej infraštruktúry. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na regionálnu inovačnú politiku, technologické centrá, podnikateľské inkubátory, vedecké parky a fondy rizikového kapitálu;

7. konštatuje, že v zelenej knihe o európskom výskumnom priestore (EVP) chýba zmienka o tom, že posilnená spolupráca medzi výskumom financovaným z verejných prostriedkov a ostatnými aktérmi spoločnosti sa týka aj miestnych a regionálnych orgánov. Nie je to len priemysel, ktorého sa to v istých prípadoch týka. V mnohých členských krajinách sú miestne a regionálne orgány zodpovedné za dôležité oblasti všeobecného záujmu. Treba rozšíriť spoluprácu medzi vysokými školami a aktérmi verejnej sféry, keďže je veľký dopyt po „sociálnych inováciách“, predovšetkým aj s cieľom zvládnuť veľké výzvy spoločnosti, a tým prispieť k realizácii lisabonskej stratégie.

V súvislosti s mobilitou vedeckých pracovníkov

8. podporuje názor, že tematická, priestorová a inštitucionálna mobilita vedeckých pracovníkov má obrovský význam pre ďalšie rozvíjanie vedomostí a ich sprostredkovanie, a preto by mala byť samozrejmosťou súčasťou dnešných pracovných životopisov a kariérnych postupov;

9. súhlasí s názorom, že pre toľko spomínanú mobilitu vedeckých pracovníkov sú v súčasnosti ešte stále prekážkou nedostatočné legislatívne a inštitucionálne rámcové podmienky, ako aj zlé pracovné podmienky a prekážky pri budovaní kariéry;

10. zdôrazňuje význam odborného vzdelávania vedeckých pracovníkov v rôznych častiach Európskej únie, vrátane nových členských štátov. Prostredníctvom odborného vzdelávania vedeckých pracovníkov v rôznych častiach Únie je možné zabezpečiť väčšiu rovnosť príležitostí v prístupe ku vedeckému vzdelaniu a zaručiť tak, že duševný potenciál Európy sa optimálne využije v prospech celej Únie. Táto perspektíva podčiarkuje význam financovania univerzít a výskumných inštitúcií prostredníctvom finančných nástrojov EÚ a vnútroštátnych finančných prostriedkov a opatrení miestnych a regionálnych orgánov;

11. podporuje preto miestne a regionálne orgány v tom, aby podnikli všetky opatrenia, ktoré sú v ich možnostiach na zlepšenie mobility vo všetkých oblastiach, najmä aj medzi priemyslom a akademickou oblasťou. Veľký význam zohráva v tejto súvislosti aj úzka celoeurópska spolupráca medzi podnikmi, vysokými školami a výskumnými zariadeniami, ako aj s politickými aktérmi a správnymi orgánmi na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni. Je potrebné trvalo posilniť podiel žien, ktoré si budujú kariéru v oblasti vedy. V tejto súvislosti majú obrovský význam pružné ustanovenia týkajúce sa kariérnych postupov a pracovného času, ustanovenia týkajúce sa možnosti prenosu dôchodkových práv, ale aj možnosti zabezpečenia starostlivosti o deti podľa potreby a ostatné sprievodné opatrenia zamerané najmä na rodiny (napr. pomoc pri hľadaní profesionálneho uplatnenia pre manželov a životných partnerov);

12. podčiarkuje potrebu získavania špičkových vedeckých pracovníkov zo zahraničia, konkrétne z krajín, ktoré nie sú členmi EÚ, a preto zdôrazňuje úlohu programov mobility EÚ, ako napríklad programu Marie-Curie a víta opatrenia na podporu, ktoré boli v niektorých regiónoch prijaté prostredníctvom programov pre návrat vedeckých pracovníkov;

13. v podstate v tejto súvislosti podporuje nutnosť väčšej otvorenosti regionálnych a vnútroštátnych programov v oblasti VaV, vidí však potrebu ujasnenia konkrétnej realizácie;

14. zdôrazňuje úlohu EÚ podporovať vytváraním transparentnosti a šírením príkladov osvedčených postupov z regiónov lepšie zladené opatrenia na podporu mobility regionálnych a vnútroštátnych orgánov v súlade s metódou otvorenej koordinácie.

V súvislosti s vytváraním vynikajúcej infraštruktúry pre výskum

15. zdôrazňuje svoj postoj, že je potrebné vytvoriť modernú a výkonnú európsku infraštruktúru pre výskum, a to najmä aj

vytvorením moderných virtuálnych sietí a databáz poznatkov, a podporuje názor, že sa musí podariť v tejto oblasti prilákať okrem európskych zdrojov aj regionálne, vnútroštátne a súkromné zdroje. Dosiahnutie cieľa 3 % HDP s 2/3 podielom súkromného sektora je v tejto súvislosti rozhodujúcim faktorom;

16. potvrdzuje svoj postoj, že na zabezpečenie medzinárodnej konkurencieschopnosti európskeho výskumného priestoru je potrebné dosiahnuť ďalšie pokroky v otázke prepojenia a ďalšieho rozvoja už existujúcich výskumných zariadení. Európske štrukturálne fondy môžu významným spôsobom prispieť k financovaniu a vytvoreniu novej výskumnej infraštruktúry. Okrem toho by bolo žiaduce ich užšie prepojenie s rámcovým programom pre výskum. Tomuto aspektu resp. tejto úlohe štrukturálnych fondov pri vytváraní európskeho výskumného priestoru sa zelená kniha doteraz venuje len veľmi málo;

17. nabáda v tejto súvislosti aj k diskusii o otázke implementácie a financovania plánu uplatňovania (tzv. roadmap), ktorý predložilo Európske strategické fórum o výskumných infraštruktúrach ako o dôležitom míľniku pri vytváraní európskeho výskumného priestoru. Pritom by v popredí mali stáť jasné a transparentné rozhodovacie procesy a kritérium špičkovosti;

18. víta preto úsilie rôznych regiónov, ktoré sa prostredníctvom posilnenej autonómnosti vysokých škôl snažia umožniť väčšie zapojenie súkromného sektora a výslovne ich povzbudzuje v tom, aby hľadali nové spôsoby spolupráce medzi verejnými ustanovizňami a súkromným sektorom, napr. v rámci fondov Spoločenstva pre inováciu, ktoré by mohli poslúžiť aj ako dobrý príklad pre trvalo udržateľné využitie a zabezpečenie verejných zdrojov. Vysoké školy musia byť v ešte väčšom rozsahu než doteraz vnímané ako hnacia sila inovácie v príslušnom regióne, podporované a na regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni zapájané do príslušných diskusií;

19. súhlasí s tým, že je potrebné posilniť koordináciu verejných a súkromných aktivít, ako aj aktivít členských štátov v oblasti VaV, a domnieva sa, že metóda otvorenej koordinácie je vhodným nástrojom, ktorý povedie k vzniku synergií.

V súvislosti s posilnením a špičkovým zameraním výskumných zariadení

20. zdôrazňuje význam vysokých škôl a mimo univerzitných výskumných zariadení pre oblasť základného výskumu a aplikovaného výskumu, keďže pôsobia ako hnacia sila celospoločenského, kultúrneho a hospodárskeho vývoja vo svojich regiónoch a v nadregionálnych súvislostiach. Preto sa výbor v tejto súvislosti vyslovuje za širšie chápanie pojmu „inovácia“, ktoré by presahovalo len čisto hospodársky význam;

21. kladie dôraz na rolu cezhraničnej spolupráce vysokých škôl a výskumných zariadení s mimo univerzitnými partnermi z priemyslu a hospodárstva, správy, kultúry a ostatných spoločenských skupín;

22. podporuje aj úsilie o vytvorenie virtuálnych kompetenčných centier a zdôrazňuje v tejto súvislosti aj snahy regiónov o posilnenie spolupráce aktérov v zoskupeniach, a to aj virtuálnych;

23. víta aktivity EÚ zamerané na posilnenie týchto opatrení prostredníctvom vhodných programov podpory resp. usmernení pre poskytovanie pomoci, ktoré by boli súčasťou týchto programov, napr. v rámci 7. rámcového programu EÚ pre výskum, technický rozvoj a demonštračné činnosti. Zodpovedajúce programy by mali byť ďalej cielene rozvíjané so zameraním na silnejšiu spoluprácu uvedených inštitúcií a aktérov na dosiahnutie potrebného minimálneho množstva a na vytvorenie špičkových, medzinárodne vnímaných zoskupení;

24. poukazuje na to, že pri úsilí o dosiahnutie kritickej masy na úrovni výskumných inštitúcií treba zohľadniť, že táto masa závisí od tematickej oblasti, oblasti výskumu a účastníkov. Nemal by sa na všetky oblasti výskumu a všetky formy podpory uplatňovať paušálny prístup;

25. víta cieľ uvedený v zelenej knihe, ktorý spočíva v nájdení primeranej rovnováhy medzi inštitucionálnym a konkurenčným financovaním výskumných inštitúcií. V súlade s už vyjadrenými názormi, Výbor regiónov vyzýva, aby pokračovala diskusia o primeranej rovnováhe medzi inštitucionálnym a konkurenčným financovaním. Spôsob dosiahnutia tejto rovnováhy je veľmi dôležitý pre dynamiku systému;

26. ako už bolo vyjadrené, vyslovuje sa za to, aby bol výber zaujímavých a užitočných oblastí výskumu prenechaný vedeckým pracovníkom a vedeckej obci, a aby bolo uprednostňované dobrovoľné vytváranie sietí (zdola nahor) pred procesom riadeným zhora, a s tým spojenou rituálnou spolupracou;

27. zdôrazňuje zároveň potrebu zabezpečiť okrem podpory špičkovosti a najlepších výkonov aj dobré vzdelanie a odbornú prípravu pre ľudí v každom regióne ako základ individuálneho a spoločenského blahobytu a inovačnej schopnosti regiónov.

V súvislosti s demokratickým a efektívnym prenosom vedomostí

28. súhlasí s predloženým názorom, že digitálne médiá majú obrovský význam pre demokratické, cezhraničné a ciele

šírenie vedomostí a vedeckých poznatkov, ako aj s názormi na politické poradenstvo. Podporuje aj šírenie týchto vedomostí prostredníctvom medzinárodných prepojení;

29. práve v súvislosti s medzinárodnou spolupracou zdôrazňuje vzhľadom na neustále rastúci význam digitálnych médií nutnosť vytvorenia noriem a ochranných práv na zabezpečenie duševného vlastníctva, bez ktorých by nebola možná na dôvere založená spolupráca v medziinštitucionálnych a cezhraničných súvislostiach, napríklad v zoskupeniach a špičkových centrách;

30. potvrdzuje svoje presvedčenie, že by bolo vhodné podporovať systematické vytváranie a uplatňovanie európskych a medzinárodných noriem a najmä prenos vedomostí medzi priemyslom a verejným výskumom uverejňovaním príkladov osvedčených postupov. Vypracovanie európskej charty prístupu k duševnému vlastníctvu pochádzajúcemu z verejných výskumných zariadení a vysokých škôl pritom môže byť dôležitým prínosom pri formovaní európskeho výskumného priestoru a pri podpore sietí spolupráce;

31. dôrazne poukazuje na to, že aj v prípade veľkých projektov spolupráce EÚ, ako napríklad Európsky technologický inštitút, je potrebné zabezpečiť zapojenie a možnosti spolupráce regiónov a MSP.

V súvislosti s koordináciou výskumných programov a priorít

32. podporuje názor, že je potrebné koordinovať a zladit regionálne a vnútroštátne výskumné programy a priority so zreteľom na európsky výskumný priestor a výskumný trh s cieľom lepšieho zamerania výskumných aktivít jednotlivých členských štátov. S poukázaním na zásadu subsidiarity by mala byť zdôraznená zodpovednosť členských štátov, ako aj regionálnych a miestnych orgánov za vedu a výskum a naďalej odmietaný výskum centralizovaný a plánovaný na európskej úrovni;

33. potvrdzuje svoj názor, že vytvorenie európskeho výskumného priestoru a aj obsahovo koordinovaného výskumu je možné v podstatnej miere podporiť tým, že budú miestnym a regionálnym orgánom poskytnuté dobré rámcové podmienky pre výskum. V tejto oblasti sa významný pokrok dá dosiahnuť prostredníctvom programov EÚ na podporu, akým je napríklad 7. rámcový program pre výskum, ale rovnako aj prostredníctvom vhodne zladených a zameraných štrukturálnych programov, ktoré by umožňovali synergie medzi štrukturálnou podporou a podporou výskumu;

34. dospel k poznatku, že úspešné modely výskumu a inovácií z jednotlivých regiónov sa nedajú len tak jednoducho „kopírovať“ a preniesť na iné regióny resp. politické územné celky. Môžu však – po zohľadnení príslušných štrukturálnych, spoločenských a kultúrnych daností – poslúžiť ako vzor pre vytvorenie prispôsobených modelov v iných regiónoch, a to aj znevýhodnených;

35. súhlasí s názorom, sa program ERA-Net na koordináciu regionálnych a európskych výskumných programov osvedčil, a preto by mal byť ďalej rozvíjaný;

36. poukazuje na to, že benchmarking v EÚ budú regióny akceptovať len vtedy, pokiaľ bude zohľadňovať osobitné predpoklady pre rozvoj, štádiá a požiadavky rozvoja jednotlivých regiónov. Pre úspešný európsky benchmarking v regiónoch je preto potrebné vytvoriť ukazovatele a zisťovacie metódy, ktoré umožnia skutočné porovnanie regiónov a povedú k použiteľným výsledkom. Zapojenie regiónov do tohto procesu vývoja je preto nevyhnutnou podmienkou budúceho úspechu takéhoto benchmarkingu;

37. konštatuje, že v zelenej knihe o európskom výskumnom priestore chýba zmienka o tzv. „sociálnych platformách“. Cieľom tejto novátorskej myšlienky je vypracovanie a realizácia strategických výskumných plánov s ohľadom na veľké výzvy, ktorým čelí spoločnosť, napr. životné prostredie, starnutie obyvateľstva a integrácia. Treba uvítať skutočnosť, že sa v pracovnom programe „Spolupráca“ z decembra 2006 na margo sociálneho

hospodárstva a spoločenských vied poukazuje na sociálne platformy pre mestá a na sociálnu súdržnosť. Komisia by však naďalej mala rozvíjať tento novátorský prístup pri stanovovaní budúcich otázok v oblasti výskumu, ktorý už uplatňuje o. i. v rámci dialógu s vedeckými pracovníkmi, verejnými aktérmi, podnikmi a občianskou spoločnosťou.

V súvislosti s otvorenosťou európskeho výskumného priestoru svet

38. podporuje myšlienku širokej medzinárodnosti vedy a výskumu a zdôrazňuje nutnosť spolupráce a výmeny vedomostí a vedeckých pracovníkov aj nad rámec EÚ;

39. víta iniciatívy členských štátov, ktoré túto medzinárodnú spoluprácu podporujú vytváraním rámcových podmienok ako napríklad príslušnou novelizáciou práva týkajúceho sa prisťahovalcov, a vyzýva k úzkej spolupráci členských štátov v tejto oblasti.

K ďalším krokom

40. víta iniciatívu Európskej komisie na uskutočnenie rozsiahlej verejnej diskusie, do ktorej by bol zapojený aj Výbor regiónov a v priebehu ktorej musia byť konkretizované a ďalej rozvíjané predstavené prioritné témy a opatrenia na vytvorenie európskeho výskumného priestoru, pričom je potrebné zohľadniť zásadu subsidiarity, ktorá platí v oblasti výskumu.

V Bruseli 11. októbra 2007

Predseda

Výboru regiónov

Michel DELEBARRE

Výhľadové stanovisko Výboru regiónov na tému „Faktory úspechu miestnych a regionálnych stratégií na predvídanie a sprevádzanie procesov reštrukturalizácie“

(2007/C 305/07)

VÝBOR REGIÓNOV PREDKLADÁ TIETO ODPORÚČANIA:

- Je dôležité pochopiť, že súčasné reštrukturalizačné procesy v mestách a regiónoch sú stálym javom, ktorý sprevádza náš hospodársky a sociálny život. Reštrukturalizácia musí byť chápaná ako príležitosť na vyriešenie existujúcich a budúcich hospodárskych problémov,
- VR odporúča neustále monitorovanie týchto procesov v celej EÚ, ktoré by vykonávali orgány nezávislé od zúčastnených strán. Európska únia a členské štáty by mali iniciovať vytváranie partnerstiev na miestnej a regionálnej úrovni medzi orgánmi verejnej správy, hospodárskymi činiteľmi a sociálnymi partnermi a tak podporovať spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v globalizovanom svete, najmä v okrajových oblastiach, kde hrozí strata kultúrneho dedičstva,
- Z regionálneho a miestneho hľadiska musia reštrukturalizácie prebiehať tak, aby bolo zabezpečené splnenie cieľov politík Spoločenstva, ako aj udržanie vysokej miery zamestnanosti na zabezpečenie primeranej životnej úrovne. Novodobá reštrukturalizácia by mala byť aj prvým impulzom pre modernizačný proces na vytvorenie hospodárstva zameraného na budúcnosť, založeného na vedomostiach a inovácii. Tento cieľ je však možné dosiahnuť len zvýšením investícií do ľudských zdrojov,
- Vďaka jednotnej koncepcii reštrukturalizácie vidieckych oblastí je možné (resp. malo by byť možné) zabezpečiť minimálnu úroveň dostupnosti služieb všeobecného hospodárskeho významu, aby tak bolo možné prilákať podniky a kvalifikované pracovné sily a zastaviť úbytok obyvateľstva. Pritom je nutné dbať na to, aby sa prostriedky z EFRR, ESF a EPFRV využili na podporu inovácií, a nie na opatrenia, ktoré by len udržiavali súčasný stav. Významným nástrojom na riešenie naliehavých problémov, ktoré môžu byť spôsobené reštrukturalizáciou je Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácii.

Spravodajca: Witold KROCHMAL, primátor mesta Wołów (PL/UEN-EA)

Politické odporúčania

VÝBOR REGIÓNOV

Sociálno-ekonomické a politické pozadie stanoviska

1. Európska komisia sa 16. októbra 2006 obrátila listom na Výbor regiónov so žiadosťou o vypracovanie výhľadového stanoviska k úspešným stratégiám reštrukturalizácie v mestách a regiónoch EÚ. Komisia vníma stanovisko výboru ako jeden z hlavných príspevkov pri formulácii svojho prístupu k otázke, ako je možné postupovať pri nevyhnutných reštrukturalizačných procesoch v európskom hospodárstve.

2. Európska únia sa skutočne v súčasnosti nachádza vo fáze rozsiahlych a hlbokých zmien v hospodárstve, ktoré sa prejavujú ako reštrukturalizácie celého hospodárskeho súkolia v regiónoch a mestách. Táto skutočnosť stavia samosprávne územné celky pred ďalšie problémy, ktoré je potrebné riešiť tak, aby zostala zachovaná rovnováha troch oblastí: sociálnej, hospodárskej a environmentálnej.

3. Reštrukturalizácia musí byť chápaná ako príležitosť na vyriešenie existujúcich a budúcich hospodárskych problémov a zmiernenie ich nežiaducich vplyvov alebo zabránenie takýmto vplyvom. Regionálna a miestna oblasť vďaka svojej blízkosti ku skutočnej realite a schopnosti poskytovať vhodnú, pohotovú a pružnú odpoveď môže byť tým najúčinnjším prostredím pre uplatňovanie politík reštrukturalizácie, predovšetkým keď tieto procesy nie sú odpoveďou na štrukturálne problémy.

4. Z regionálneho a miestneho hľadiska musia reštrukturalizácie prebiehať tak, aby bolo zabezpečené splnenie cieľov politik Spoločenstva, t. j. musia zabezpečiť konkurencieschopnosť a schopnosť inovácie, ako aj vysokú mieru zamestnanosti a z nej vyplývajúcu rastúcu životnú úroveň občanov EÚ.

5. Pred týmito výzvami stoja najmä regióny a mestá, resp. samosprávy, ktoré majú k dispozícii dobré možnosti ako premeniť strategické usmernenia na konkrétne činy a motivovať aktérov miestnej spoločnosti a hospodárstva k tomu, aby sa zapojili.

6. Cieľom tohto stanoviska je vniesť z miestneho a regionálneho pohľadu do diskusie o súčasných procesoch reštrukturalizácie niekoľko prvkov, ktoré sa postupne a nevyhnutne stávajú stálym sprievodným znakom nášho hospodársko-sociálneho života.

7. Hlavnými dôvodmi, ktoré vedú k reštrukturalizácii a ktoré musia orgány na miestnej, regionálnej a národnej úrovni zvládať a pokiaľ možno dokonca aj očakávať a predvídať, sú:

- rozširovanie globalizácie,
- bezpečnosť a boj proti terorizmu,
- energetika a klimatické zmeny,
- celosvetová otvorenosť národných hospodárstiev medzinárodnému obchodu,

- rozvoj vnútorného trhu EÚ,
- zavádzanie nových inovačných technológií,
- prísnejšie normy ochrany životného prostredia,
- nárast významu verejnoprospešných služieb,
- zmena dopytu zo strany spotrebiteľov.

8. Reštrukturalizácie môžu prebiehať na rôznych úrovniach a v rôznych oblastiach, napríklad:

- medzi jednotlivými odvetviami,
- na úrovni jednotlivých odvetví,
- na úrovni podnikov.

9. Bez ohľadu na konkrétne odvetvie alebo sektor hospodárstva sa realizácia procesov reštrukturalizácie týka najmä územného aspektu, keďže vplyvy týchto procesov najviac postihujú práve miestne a regionálne územné celky.

10. K rýchlosti, akou sa prejavujú faktory, ktoré nútia k reštrukturalizácii je potrebné poznamenať, že tieto procesy sa veľmi často spustia odrazu, keďže sa podniky musia rýchlo prispôbiť požiadavkám globalizovaného hospodárstva a zmenám na spotrebiteľskom trhu.

11. V dôsledku takéhoto čoraz globalizovanejšieho hospodárstva nadobúdajú čoraz väčší význam ťažko predvídateľné konjunktúrne fenomény, ako sú krízy alebo nedostatok podnikovej alebo sektorovej konkurencieschopnosti. Pokiaľ neustále pretrvávajú, môžu nakoniec vážne narušiť štruktúru hospodárstva daného regiónu.

12. Z toho istého dôvodu sme čoraz častejšie svedkami fenoménu relokácie, ktorá je chápaná ako rýchle premiestnenie určitej hospodárskej činnosti z jedného regiónu do druhého. Takéto nepredvídateľné rozhodnutia sú založené na strategických, finančných a iných faktoroch spojených s nákladmi, ale v niektorých prípadoch k nim prispievajú regionálne podnety a politiky na prilákanie investícií.

13. Tento druh reštrukturalizácie, takpovediac strmhľav, neprináša uspokojivé výsledky, a to aj napriek solídnym právnym a profesijným nástrojom zamestnancov, ktoré v mnohých krajinách existujú. Takýto proces nevylučuje ďalekosiahle negatívne zmeny v sociálnej a územnej oblasti a spôsobuje to, že sa uprednostňujú krátkodobé riešenia pred trvalejšími, dlhodobějšími riešeniami. Dôsledkom takéhoto postupu sú často závažné sociálne a územné problémy. Sťahovanie podnikov, ktoré je výhodné pre samotné podniky, je však často spojené so závažnými dôsledkami pre regióny, odkiaľ podniky odchádzajú.

14. Úlohou nie je nevyhnutne štrukturálne zmeny zabrzdiť, ale na ne pozitívne zareagovať, a to takým spôsobom, ktorý by regióny, obce a jednotlivcov čo najdlhšie uchránil pred negatívnymi dôsledkami a umožnil im využiť aj ďalšie perspektívy.

15. Takouto unáhlenou reštrukturalizáciou boli postihnuté najmä krajiny, ktoré pristúpili k EÚ v roku 2004 a 2007. Vo veľkej miere to vyplýva z rozdielov v úrovni rozvoja hospodárstva, rozšírení nových technológií a schopnosti inovácie v krajinách EÚ-27. V mnohých prípadoch boli stanovené hospodárske ciele dosiahnuté, avšak nezaobišlo sa to bez negatívnych sociálnych dôsledkov, ktoré v prvom rade súvisia s tým, že reštrukturalizácie prebehli v krátkej dobe.

16. Okrem zásadného pochopenia toho, že procesy reštrukturalizácie sa vždy znovu vyskytujú, je potrebné analyzovať tie procesy v krajinách bývalej EÚ-15, pri ktorých sa úsilie sústredilo na predvídanie zmien, aby bolo možné včas postrehnúť blížiac sa problémy a čiastočne zabrániť negatívnym javom reštrukturalizácie alebo ich aspoň obmedziť na najnižšiu možnú mieru.

17. Úspech reštrukturalizácie a najmä predvídanie zmeny závisí vo veľkej miere od dialógu medzi podnikom, tretím sektorom, zamestnancami a ich organizáciami (napríklad odborovými zväzmi), miestnymi a regionálnymi samosprávami, inštitútmi vyššieho vzdelávania a výskumnými ústavmi, ako aj inštitúciami v oblasti verejnej správy, ako napr. agentúrami pre regionálny rozvoj. Kvalita tohto dialógu veľmi často rozhoduje o výsledku a úspechu reštrukturalizácie.

18. Osobitnú úlohu v tomto procese zohráva regionálna a miestna úroveň. Pri očakávanej reštrukturalizácii môžu pôsobiť trojakým spôsobom:

- posilniť a, v prípade potreby, diverzifikovať miestne hospodárske a sociálne súkolie a infraštruktúru,
- zabezpečiť zotrvanie veľkých firiem a posilniť MSP ako motor zamestnanosti,
- zvýšiť atraktivnosť regiónu, mesta alebo obce.

Pre tieto opatrenia ako aj pre proces reštrukturalizácie sú potrebné príslušné štatistické údaje a informačný základ, ako aj cieľená stratégia zberu informácií a ich šírenia medzi všetkými účastníkmi procesu reštrukturalizácie.

19. Informačná politika by mala zohľadňovať osobitne MSP, ktoré môžu mať kvôli osobitostiam svojej štruktúry sťažený prístup k informáciám, ktoré by im umožnili vopred odhadnúť zmeny na trhu.

20. Práve sektor MSP si zaslúži osobitnú ochranu, a to tak počas procesu reštrukturalizácie ako aj v období, kedy sa zmeny už črtajú. A práve v tejto fáze sa treba najviac angažovať s cieľom posilniť a rozvinúť manažérske, organizačné a strategické schopnosti a zručnosti, ktoré by podporili rast MSP, pričom treba upustiť od tradičného modelu rodinných podnikov a zaviesť model kontroly a riadenia primeraný požiadavkám celosvetovej hospodárskej súťaže. Skúmané prípady ukazujú, že stratégia pridelenia zákaziek subdodávateľom sa osvedčila najviac, avšak len v tých prípadoch, kedy sa podarilo presiahnuť rámec bežnej trhovej výmeny a dosiahnuť partnerskú

spoluprácu podnikov, resp. spoluprácu vzájomne prepojených firiem najmä na regionálnej úrovni.

Závery

21. Skúmané prípady reštrukturalizácií ukazujú, že proces neprebieha podľa jednotného vzoru, ale veľmi silne ho ovplyvňujú nasledujúce faktory: územná úroveň (región, mesto, obec), hospodárske odvetvie, charakter územia aj z hľadiska jeho polohy (okrajové oblasti), druh hospodárskej štruktúry (poľnohospodárstvo, ľahký priemysel, ťažký priemysel) a stupeň hospodárskeho rozvoja príslušnej krajiny, v ktorej leží oblasť s prebiehajúcimi štrukturálnymi zmenami.

22. Novodobá reštrukturalizácia by mala súčasne poskytnúť aj impulz pre modernizačný proces na vytvorenie hospodárstva zameraného na budúcnosť, založeného na vedomostiach a inovácii. Tento cieľ je však možné dosiahnuť len zvýšením investícií do ľudských zdrojov a zvýšením úrovne v oblasti všeobecného vzdelávania a odbornej prípravy. Na to sú potrebné cieľené, účinné investície na regionálnom resp. miestnom trhu práce, pomocou ktorých bude možné s predstihom reagovať na výzvy náhleho procesu hospodárskej a sociálnej reštrukturalizácie.

23. Rozšírenie a zvýšenie investícií do ľudských zdrojov a prispôbenie všeobecného vzdelávania a odbornej prípravy novým požiadavkám týkajúcim sa odbornej kvalifikácie, ktoré vyplývajú z reštrukturalizácie, spôsobujú dodatočné náklady, pričom je prostredníctvom vhodných nástrojov potrebné zabezpečiť, aby tieto náklady znášali podniky, verejný sektor i jednotlivci. Osobitne by mali byť podporované rozsiahle koncepcie vzdelávania, ktoré zaručujú, že pracovníci budú mať kvalifikácie potrebné v spoločnosti založenej na vedomostiach a inovácii. Pre úspech reštrukturalizácií je nevyhnutnou podmienkou výmena skúseností alebo ešte lepšie partnerská spolupráca medzi regiónmi a mestami v oblasti všeobecného vzdelávania a odbornej prípravy.

24. V praxi sa ukázalo, že opatrenia súvisiace s investíciami do ľudských zdrojov zohrávajú pri reštrukturalizáciách vo vidieckych a mestských oblastiach a pri ich revitalizácii rozhodujúcu úlohu. Toto je jedna zo základných úloh inštitúcií zapojených do reštrukturalizácie na miestnej úrovni. Okrem iniciatív na podporu pracovnej a hospodárskej mobility je rozhodujúcim faktorom pre úspech reštrukturalizácie aj vyváženie ponuky a dopytu na miestnom trhu práce. Mobilita ľudí, ktorí hľadajú prácu a osôb, ktorým hrozí nezamestnanosť by mala byť, najmä v prípade pracovníkov s nízkou kvalifikáciou, podporovaná individuálnou pomocou pri hľadaní pracovného miesta, stáže resp. školeniami, v rámci ktorých by ľudia, ktorí si hľadajú prácu resp. osoby ohrozené stratou zamestnania mohli získať kvalifikáciu, po ktorej je na tamojšom trhu práce dopyt. Týka sa to najmä mladých ľudí, keďže práve oni majú sťažený prístup na trh práce.

25. Opatrenia na uľahčenie prechodu zo vzdelávacieho obdobia do pracovného života v oblastiach postihnutých reštrukturalizáciou vychádzajú zo zásad európskeho programu pre mládež, ktorý stanovuje opatrenia v oblasti poradenstva pri výbere povolania, podporu pri získavaní doplňujúcich kvalifikácií, ako aj poskytovanie príslušných školení.

26. Za pomoci takýchto opatrení by sa mohlo pôsobiť proti nepriaznivému vývoju v mestských a vidieckych oblastiach, ako napr. úbytku obyvateľstva vo vidieckych oblastiach. Tento úbytok je hrozbou, keďže môže viesť k tomu, že vidiecke obyvateľstvo nebude naďalej schopné udržať funkčnosť miestneho vidieckeho spoločenstva – obce – čo môže ísť ruka v ruku so stratou kultúry, tradícií a miestneho koloritu, ale predstavuje zároveň aj nebezpečenstvo pre hydrogeologickú rovnováhu. Proti tomuto vývoju sa dá najlepšie a najúčinnnejšie pôsobiť opatreniami, ktoré budú podporované z prostriedkov Európskeho fondu pre regionálny rozvoj (EFRR), Európskeho sociálneho fondu (ESF), a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV). Vďaka jednotnej koncepcii reštrukturalizácie vidieckych oblastí je možné (resp. malo by byť možné) zabezpečiť minimálnu úroveň dostupnosti služieb všeobecného hospodárskeho významu, aby tak bolo možné prilákať podniky a kvalifikované pracovné sily a zastaviť tak úbytok obyvateľstva. Pritom je nutné dbať na to, aby sa prostriedky z EFRR, ESF a EPFRV využili na podporu inovácií, a nie na opatrenia, ktoré by len udržiavali súčasný stav.

27. Významným nástrojom na riešenie naliehavých problémov, ktoré môžu byť spôsobené reštrukturalizáciou je Európsky fond na prispôbenie sa globalizácii. Tento fond ponúka krátkodobú pomoc regiónom postihnutým presídľovaním hospodárskej činnosti, ktoré je spôsobené globalizáciou. Výbor regiónov víta vytvorenie tohto nástroja a odporúča zvýšiť jeho objem na 1 mld. EUR ročne. Výbor regiónov očakáva prvú výročnú správu o výsledkoch, ktoré dosiahol Európsky fond na prispôbenie sa globalizácii v roku 2007 (správa by mala byť vydaná v roku 2008), aby mohol dôkladne zanalyzovať, či intervenčné kritériá stanovené v článku 2 nariadenia (ES) č. 1927/2006 umožňujú riadne plnenie úloh Fondu a navrhuje, že prispeje k budúcim diskusiám o novej úprave týchto kritérií.

28. Množstvo oblastí je v dôsledku reštrukturalizácií čoraz viac odkázaných na cestovný ruch. Jednotná koncepcia využitia prírodných krás a kultúrneho bohatstva je založená na zabezpečení kvality, čím má byť v prvom rade dosiahnutá spokojnosť spotrebiteľov. Rozvoj spojenia prostredníctvom prepojenia oblastí postihnutých reštrukturalizáciou s hlavnými vnútroštátnymi a európskymi sieťami, ako aj využitie nových technológií vrátane širokopásmového internetu, aby sa tak dosiahol prepojenie v najširšom zmysle slova, ako aj vhodné opatrenia v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy sú pritom pre úspech rozhodujúcimi faktormi.

29. V týchto procesoch by bolo dobré stavať predovšetkým na kultúrne a prírodné bohatstvo. V oblastiach postihnutých štrukturálnymi zmenami, najmä v riedko osídlených okrajových oblastiach, sú často najväčším tromfom. Môžu podporovať dynamický rozvoj cestovného ruchu, ktorý sa prostredníctvom pákového efektu preniesť do miestneho rozvoja.

30. Približne 60 % obyvateľstva EÚ žije v mestských oblastiach s viac ako 50 000 obyvateľmi. Väčšina pracovných miest, podnikov, inštitútov vyššieho vzdelávania a iných inštitúcií hospodárskeho a sociálneho života sa preto nachádza v mestách a mestských oblastiach. To poskytuje veľa možností, skrýva však aj mnoho nástrah. Reštrukturalizácia je v európskych mestách okrem čisto hospodársky zameraných opatrení sledovaný aj cieľ všeobecnej revitalizácie mestských oblastí.

31. V praxi sa ukázalo, že účinky, ktoré očakávali obyvatelia a miestne orgány a ktoré akceptovala EÚ, sa dajú dosiahnuť len prostredníctvom zložitých stratégií na riešenie hospodárskych a sociálnych problémov a problémov územného plánovania. A hoci to majú partneri reštrukturalizácie v mestských oblastiach jednoduchšie, vedú tieto stratégie k úspechu len pri partnerskom postupe verejného a súkromného, ako aj tretieho sektora a pri využití rôznych finančných zdrojov.

32. Mestá, ktoré si v príslušnom regióne zabezpečili určité výsostné postavenie, napríklad svojou veľkosťou alebo historickým významom, vsadili v rámci reštrukturalizácie na stratégiu obnovy ako hlavnú hnaciu silu regiónu. Vďaka svojmu postaveniu môžu v súčasnosti podporovať reštrukturalizácie v celom regióne, a to tak priamym partnerstvom, ako aj prostredníctvom tamajších inštitúcií.

33. Vďaka opatreniam na posilnenie konkurencieschopnosti ako aj na podporu podnikania, inovácií a rozvoju služieb sa podarilo v mestách udržať, resp. do nich prilákať vysoko kvalifikované pracovné sily. To prispelo k výraznému zlepšeniu kvality a ponuky služieb pre obyvateľov. Vhodným plánovaním, projektovaním a udržiavaním mestských území sa podarilo znížiť kriminalitu v mestách, čo prispelo k zvýšeniu atraktívnosti ulíc, parkov a ihrísk. Rozhodujúcim faktorom pre úspech reštrukturalizácie je kvalitné mestské prostredie, keďže musí poskytovať zaujímavé miesto na prácu, život a investície.

34. V praxi sa ukázalo, že mestá, ktoré sa rozhodli pre stratégiu vytvárania aglomerácií dokázali výrazne posilniť svoju konkurencieschopnosť. Vzťahy medzi mestskými a vidieckymi oblasťami by mali byť udržiavané na zodpovedajúcej úrovni tým, že sa vytvorí rovnosť príležitostí pre podmienky rozvoja, čím sa zmenšia rozdiely medzi mestskými a vidieckymi oblasťami.

35. Diferencovaný prístup k procesom reštrukturalizácie z územného hľadiska by mal byť monitorovaný sieťami, ktoré spájajú oblasti s podobnou charakteristikou štrukturálnych zmien (resp. siete okrajových alebo horských oblastí).

36. Okrem toho je dôležité zabezpečiť aktérom – teda partnernom, ktorí sú zapojení do reštrukturalizácie – lepší prístup k finančným zdrojom. Okrem subvencií a prostriedkov príslušných fondov EÚ by mali mať k dispozícii aj nástroje ako bankové garancie, vzájomné ručenie, pôžičky a mikroúvery. V tomto ohľade pripadá dôležitá úloha Európskej investičnej banky a Európskemu investičnému fondu.

37. Neexistuje jednotný vzorec, podľa ktorého by reštrukturalizácia prebiehala zaručene úspešne. Napriek rôznorodosti reštrukturalizačných procesov sa však dajú nájsť určité znaky, ktoré sú charakteristické pre úspešnú štrukturálnu zmenu:

- neustále pozorovanie hospodárskeho diania z hľadiska skorého predvídania štrukturálnej zmeny,
- predvídanie sa nesmie obmedziť len na vyhliadky do budúcnosti a predpovedanie, ale musí vytvárať pravdepodobné scenáre, ktoré poslúžia ako príprava na ich realizáciu,
- existencia organizovaného sociálneho a občianskeho dialógu, ako napr. výmena informácií medzi stranami zapojenými do procesu reštrukturalizácie,
- existencia štruktúry, ktorá spája vysoké školy, zariadenia pre vedu a výskum, priemysel a úrady každej úrovne verejnej správy,
- existencia ľahko prístupných štruktúr vysokej kvality v oblasti vzdelávania a školstva,
- pravidelné verejné hodnotenie kvality, účinnosti a výsledkov uskutočnených aktivít,
- rôznorodé spektrum finančných zdrojov pre reštrukturalizačné procesy, ktoré musia byť prístupné všetkým účastníkom, čo si vyžaduje veľmi efektívny postup,
- schopnosť regiónu či mesta realizovať takú územnú politiku, ktorá hospodárskym subjektom aj naďalej umožní výrobu tovaru, poskytovanie služieb a ich odbyť,
- vedomie miestneho spoločenstva, že postupná zmena je potrebná a prejaví sa v nej regionálna resp. miestna identita. To zaručí integrovaný pohľad v otázke hospodársky, sociálne a ekologicky vyváženého rozvoja a stane sa aj ďalším faktorom, ktorý priláka nové investície,
- mimoriadne proaktívny prístup zo strany regionálnych a miestnych orgánov, podporovaný riadiacimi schopnosťami a dostupnosťou nástrojov v oblasti konkurencieschopnosti a financovania,
- vlastný globálny projekt, prispôbený danej situácii, ktorý integruje rôzne hľadiská podľa jednotlivých prípadov: hospodársky rozvoj, vzdelanie, sociálnu integráciu, kultúru, územné plánovanie, atď.

Odporúčania Výboru regiónov

38. Je dôležité, aby Európska komisia vnímala súčasné reštrukturalizačné procesy v mestách a regiónoch ako stály jav, ktorý sprevádza náš hospodársky a sociálny život.

39. Regionálne a miestne územné celky by mali pre svoju oblasť vypracovať účinné opatrenia na predvídanie, ktoré by umožnili sledovanie hospodárskych trendov, podporovať existujúce hospodárstvo a svoje konanie v tejto oblasti začleniť do regionálnej resp. miestnej stratégie, na základe rozsiahlych spoločných projektov mesta a regiónu.

40. Je preto potrebné vytvoriť v celej EÚ systémy na neustále monitorovanie týchto procesov, ktoré by vykonávali orgány nezávislé od zúčastnených strán a do ktorých by boli zapojené podniky, sociálni partneri a obyvateľstvo postihnutých miestnych a regionálnych územných celkov, a to tak z geografického hľadiska, ako aj z hľadiska vecného. Tento systém by mal umožniť analýzu spoločenských a hospodárskych zmien na národnej, regionálnej a miestnej úrovni, a to tak, aby zohľadňoval vidiecke oblasti, okrajové oblasti a horské oblasti a tiež prieskumy týkajúce sa perspektív rozvoja trhu práce.

41. Postupy, ktoré sa pri reštrukturalizáciách osvedčili je potrebné šíriť, aby z nich mohli ťažiť aj iné regióny a mestá v EÚ. Zverejnenie osvedčených postupov by malo byť zoradené podľa kategórií oblastí, ktoré vykazujú v súvislosti so štrukturálnymi zmenami podobné znaky (poľnohospodárske regióny, okrajové regióny, regióny vyznačujúce sa ľahkým či ťažkým priemyslom, ťažbou surovín alebo textilným priemyslom, ako aj mestské oblasti).

42. Európska únia a členské štáty by prostredníctvom finančných nástrojov mali iniciovať vytváranie partnerstiev na miestnej a regionálnej úrovni medzi orgánmi verejnej správy, hospodárskymi činiteľmi a sociálnymi partnermi a tak podporovať spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v globalizovanom svete. Takýto prístup môže uľahčiť aj predvídanie procesov reštrukturalizácie.

43. Vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby venovali osobitnú pozornosť pružnosti mechanizmov financovania, ktoré používa EÚ, najmä ESF, s cieľom zabezpečiť, aby bolo prostredníctvom financovania možné rýchlo reagovať na situácie, ktoré vznikli náhle a bez výstrahy. V takýchto prípadoch vyvstáva okamžitá potreba financií pre podnikateľské inkubátory, náborové aktivity, pomoc a poradenstvo pre začínajúcich podnikateľov a odbornú prípravu podľa príslušných potrieb. Možnosti nájsť si nové zamestnanie sú u ľudí, ktorí prišli o prácu kvôli reštrukturalizácii, najvyššie počas prvých troch mesiacov, neskôr podstatne klesajú. Mechanizmy uplatňovania jednotlivých nástrojov na úrovni EÚ by túto potrebu rýchlej reakcie mali brať do úvahy. Medzi opatreniami na zabezpečenie promptnej reakcie na ťažkosti, ktoré môže priniesť reštrukturalizácia, by mala byť aj pomoc pokrývajúca bezprostredné sociálne potreby dotknutých osôb (bývanie, zdravotná starostlivosť, poradenstvo, atď.). Ľudia postihnutí reštrukturalizáciou potrebujú podporu spoločnosti, aby sa dokázali pustiť do nových aktivít a prispôbiť sa reštrukturalizácii.

44. Aj skutočnosť, že mesto či región leží na hraniciach, by mala byť v procese reštrukturalizácie využitá. Na to je ale potrebné odstrániť všetky prekážky v postupoch, ktoré bránia voľnému pohybu pracovných síl a kapitálu a sťažujú tak reštrukturalizáciu.

45. Európska komisia by mala v rámci možností štrukturálnych fondov EÚ predložiť integrovaný koncept finančnej podpory reštrukturalizačných procesov z prostriedkov Spoločenstva, čo by umožnilo nielen vyriešenie hospodárskych problémov, ale aj sociálnych a spoločenských ťažkostí pri súčasnej realizácii politík Spoločenstva.

46. Členské štáty by mali odstrániť právne prekážky a ostatné ťažkosti, ktoré sťažujú vytváranie verejno-súkromných partnerstiev (VSP), keďže VSP môžu aktívne a účinne podporovať procesy reštrukturalizácie.

47. Európska komisia a ostatné inštitúcie, ktoré reštrukturalizačné procesy finančne podporujú, by mali vo väčšej miere dbať o účinnosť vynaložených finančných prostriedkov, najmä v prípade tzv. mäkkých projektov financovaných z ESF.

48. Európska únia by vo svojich súčasných politikách Spoločenstva a pri vypracúvaní nových politík mala zohľadniť aspekty, ktoré súvisia s procesom reštrukturalizácie, a to od predvídania štrukturálnej zmeny až po jej zavŕšenie.

49. členské štáty by mali uvažovať o využití finančných nástrojov v súlade s právnymi predpismi EÚ pre podniky postihnuté reštrukturalizáciou, najmä v okrajových oblastiach, v ktorých hrozí nebezpečenstvo straty kultúrneho dedičstva alebo miestnej či územnej identity, alebo v oblastiach, v ktorých majú MSP obzvlášť veľké problémy s prispôbením sa.

50. Očakáva, že sa naň Komisia obráti, keď sa v rokoch 2007 – 2008 budú revidovať Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach, ktoré sa prestanú uplatňovať v októbri 2009.

51. Osobitnú pozornosť by členské štáty a všetky do reštrukturalizácie zapojené strany mali venovať zachovaniu miestnych tradícií a kultúry, keďže práve tieto faktory môžu pri súčasnej alebo budúcej štrukturálnej zmene zohrať významnú úlohu.

52. Nová iniciatíva Európskej komisie s názvom „Regióny pre hospodársku zmenu“ a siete miest a regiónov, ktoré s finančnou podporou Európskeho fondu pre regionálny rozvoj v rámci tejto iniciatívy vznikajú by mali byť využité na predvídanie procesov reštrukturalizácie a šírenie postupov, ktoré sa osvedčili pri prispôbovaní sa regiónov a miest zmenám spojeným s globalizáciou.

53. Európska komisia by mala byť obzvlášť opatrná pri uplatňovaní regionálnych podnetov v rámci procesov relokácie.

V Bruseli 11. októbra 2007

Predseda

Výboru regiónov

Michel DELEBARRE

PRÍLOHA I

Stručný prehľad zozbieraných príkladov reštrukturalizácií v mestách a regiónoch

To, čo sa v 70. a 80. rokoch dvadsiateho storočia zdalo byť prechodnou krízou prispôsobovania sa, sa ukázalo byť neustále sa opakujúcim motívom hospodársko-sociálneho života dnešnej Európy. Nadobudlo to formu neustáleho prispôsobovania sa podnikov a ich okolia zmenám požiadaviek trhu, inými slovami: vznikol postupný proces reštrukturalizácie. Na účely vypracovania stanoviska na žiadosť Komisie na tému „Procesy reštrukturalizácie v regiónoch a mestách EÚ“ boli analyzované informácie o priebehu takýchto procesov, ktoré boli výboru poskytnuté, resp. ktoré sa nachádzali v množstve písomných dokumentov. Stanovisko z nich vyvodzuje podnety a odporúčania.

Škótsko (Veľká Británia) – príklad úspešného presadenia sa na svetovom trhu

V priebehu rokov 2002 – 2006 klesol počet pracovníkov v priemysle z 276 000 na 227 000 a výroba určená na vývoz celkovo o 36 %. Väčšina firiem presunula svoje výrobné kapacity do nových členských krajín alebo do Indie a Číny. Súčasný plán hospodárskeho rozvoja Škótska (FEDS) je zameraný na udržanie produktivity a konkurencieschopnosti na svetovom trhu. Programom PACE (Partnership Action for Continued Employment) vytvorilo Škótsko iniciatívu, ktorá každému aktérovi verejného alebo súkromného sektora umožnila aktívne niečím prispieť k predchádzaniu masovým prepúšťaniam. Štrukturálne zmeny boli ťažkým úderom pre škótsky trh práce, a to najmä v priemysle. Avšak nárast zamestnanosti v sektore poskytovania služieb a v oblasti blízkej podnikaniu spôsobili, že Škótsko zaznamenáva jednu z najvyšších mier zamestnanosti v EÚ a nezamestnanosť dosiahla najnižší stav za posledných 30 rokov. Okrem toho škótske hospodárstvo ťaží aj z globalizácie. Škótske banky rozšírili svoje obchody v zahraničí, čo posilnilo ich postavenie na trhu.

Baskicko (Španielsko) – reštrukturalizácia regiónu a jeho miest

V 80. rokoch začal úpadok hospodárstva dovtedy založeného na troch hlavných odvetviach: stavbe lodí, hutníctve a ťažkom priemysle. Baskická vláda, zamestnávateľia a profesijné združenia sa rozhodli reštrukturalizovať a zmodernizovať priemyselné odvetvia. Vzniklo 9 hospodárskych zoskupení, ktoré produkovali 45 % HDP Baskicka. Dodnes sú zdrojom impulzov pre hospodárstvo. Dvadsať rokov po začatí tohto procesu je dnes Baskicko so svojím HDP na treťom mieste v Európe, hneď za regiónmi z krajín ako Luxembursko a Írsko. Nezamestnanosť, ktorá v roku 1990 dosahovala 25 % je dnes na úrovni 4,5 %. Veľká časť kapitálu sa investuje do oblastí, ktoré majú silne inovačný charakter, pričom 66 % týchto prostriedkov pochádza zo súkromných zdrojov (priemer v Španielsku je okolo 48 % a v celej EÚ 54 %). Sprievodným znakom štrukturálnych zmien bola aj revitalizácia miest v regióne, okrem iného aj hlavného mesta Bilbao. Dôležitú úlohu pri zvládaní týchto procesov zohrala kultúra a miestna identita, ktoré sa pričínili o väčšiu akceptáciu tohto procesu medzi obyvateľmi.

Kréta (Grécko) – od poľnohospodárskej štruktúry k priemyslu cestovného ruchu

Štrukturálne zmeny na Kréte, ktoré sú finančne podporované vnútroštátnymi prostriedkami i prostriedkami EÚ, sú založené na spolupráci medzi podnikmi a výskumnými zariadeniami (Krétska univerzita, výskumné centrum v meste Heraklion). Snahy sa sústredili na presun pracovníkov z poľnohospodárstva do odvetvia poskytovania služieb, ktoré dosahuje dobré hospodárske výsledky. Tento cieľ sa podarilo dosiahnuť len čiastočne. Hlavným dôvodom je podľa všetkého to, že potrebné kroky boli nariadené vo vertikálnej štruktúre zhora. To uprednostnilo už aj tak silné centrá, zatiaľ čo odľahlé oblasti vo vnútrozemí ostrova sotva pocítili nejaký osoh, čo ešte viac prehĺbilo rozdiely medzi jednotlivými oblasťami a neprinieslo žiadne zvýšenie konkurencieschopnosti.

Tavira (Portugalsko)

Reštrukturalizácia je založená na revitalizácii na zvýšenie turistickej atraktívnosti a zvýšenie investícií v tomto sektore tak, aby boli k dispozícii finančné prostriedky na udržiavanie architektonického dedičstva, čo spätne prospeje cestovnému ruchu a priláka súkromný kapitál. Prostriedky pochádzajú z fondov PITER, URBAN, INTERREG a PROALgarve.

Regióny v Rakúsku

Stredobodom reštrukturalizácie je preorientovanie hospodárstva založeného na jedinom odvetví na viacdimenzionálnu hospodársku štruktúru, založenú na projektoch VaV, ako aj na odvetví cestovného ruchu a oblasti poskytovania služieb pre podniky. Tento proces je intenzívne podporovaný neustálym zlepšovaním ponuky všeobecného a odborného vzdelávania.

Porto (Portugalsko)

Potreba uskutočniť nedávno začatú reštrukturalizáciu vyplynula z toho, že rôzne zariadenia verejnej správy a hospodárske podniky opustili mesto a presťahovali sa do hlavného mesta, z negatívneho demografického vývoja a z úpadku tradičného maloobchodu, ktorý bol spôsobený rozširovaním hypermarketov. Cieľom reštrukturalizácie je oživenie centra mesta, rozvoj kultúrnej činnosti a obnova stavieb. V roku 2004 bola založená iniciatíva PortoVivo, prostredníctvom ktorej majú do mesta plynúť súkromné investície. Tento veľký reštrukturalizačný a revitalizačný projekt je plánovaný na 20 rokov. V tomto časovom úseku má byť zrenovovaných viac ako 5 000 budov, čo prispeje na jednej strane k zachovaniu cenného historického a kultúrneho dedičstva a na strane druhej umožní rozšírenie odvetvia poskytovania služieb, s čím bude spojený vznik nových pracovných miest.

Liberec (Česká republika)

Reštrukturalizácia podmienená zmenou politického systému má za cieľ dotiahnuť hospodárstvo na štandard EÚ. Potrebné prostriedky pochádzajú zväčša zo štátneho rozpočtu a rozpočtu regiónu, ako aj z fondov EÚ. Prostredníctvom tejto reštrukturalizácie sú podporované MSP a vytváranie VSP. Hlavným problémom zostáva zadlženosť a stav verejných financií.

Vroclav (Poľsko)

Za ostatných 17 rokov zmenilo mesto nielen svoje hospodárstvo, ale aj svoj zovňajšok. Na revitalizácii centra a jednotlivých mestských častí majú veľký podiel súkromní investori. Vznikli nové hotely a reštaurácie. Otvorenosť mestskej správy, spolupráca s partnerskými mestami, regiónom a vládou krajiny, ako aj spolupráca mesta s okolitými obcami priniesli svoje ovocie v podobe nových priemyselných odvetví, ktoré sa usídlili v okolí mesta. Vznikol technologický park Vroclav, a vysoké školy v meste a priemysel sa stali zdrojom mnohých iniciatív v oblasti VaV. V tomto prostredí poklesla nezamestnanosť z 18 % na 6 %. Badateľné sú však aj negatívne dôsledky, ako napríklad nárast cien v meste, napr. ceny nehnuteľností stúpili o 400 %.

Stanovisko Výboru regiónov „Balíček Lepšia právna regulácia“

(2007/C 305/08)

VÝBOR REGIÓNOV

- sa nazdáva, že činnosť Európskej únie, členských krajín a regionálnych a miestnych orgánov je nevyhnutné posilniť a zefektívniť prostredníctvom ich skutočného partnerstva, pri súčasnom zachovaní právomocí na jednotlivých úrovniach moci, aby sa Európa dokázala vyrovnáť s hospodárskymi, sociálnymi, environmentálnymi a demokratickými výzvami, pred ktorými stojí,
- považuje zlepšenie právneho prostredia, zjednodušenie *acquis communautaire*, uplatňovanie zásady subsidiarity a proporcionality ako aj posilnenie konzultačných metód a hodnotení vplyvu za prioritu smerujúcu k uplatňovaniu viacúrovňového riadenia v rámci Európskej únie v praxi,
- vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že sa text balíčka Lepšia právna regulácia nedostatočne odvoláva na miestny a regionálny rozmer, hoci v Bielej knihe o európskom riadení z roku 2001 sa zdôrazňovala potreba vybudovať lepšie partnerstvo medzi jednotlivými úrovňami moci a pripomína, že miestne a regionálne orgány do veľkej miery uplatňujú, či dokonca v rámci svojich právomocí aj transponujú, legislatívu Spoločenstva,
- vyjadruje želanie, aby sa v inštitucionálnom usporiadaní v rámci prebiehajúcej MVK zachovali ustanovenia Zmluvy o Ústave pre Európu týkajúce sa miestnych a regionálnych orgánov a Výboru regiónov a najmä ustanovenia o definícii, uplatňovaní a monitorovaní princípov subsidiarity a proporcionality,
- vyzýva Komisiu a národné aj regionálne parlamenty, aby zaviedli v čo najkratšom čase mechanizmus na monitorovanie princípu subsidiarity, pomocou ktorého sa budú návrhy právnych predpisov EÚ starostlivo sledovať už v rannom štádiu legislatívneho procesu,
- zasadzuje sa o intenzívnejšie zapojenie Výboru regiónov do hodnotenia územného vplyvu závažných politík Spoločenstva a ponúka Európskej komisii svoje skúsenosti pri vypracúvaní hodnotení vplyvu v súvislosti so všetkými novými legislatívnymi návrhmi so závažným dosahom na územné samosprávy,
- žela si, aby sa s iniciatívou Lepšia právna regulácia spájali aj zodpovedajúce informačné a komunikačné opatrenia zamerané na subjekty, ktoré uplatňujú legislatívu Spoločenstva v praxi (vo väčšine prípadov miestne a regionálne orgány) a na tých, ktorým je legislatíva Spoločenstva určená, teda najmä občanov EÚ.

Referenčné dokumenty

Správa „Kvalitnejšia legislatíva 2005“

KOM(2006) 289 v konečnom znení; SEK(2006) 289

Strategické hodnotenie programu Lepšia právna regulácia v Európskej únii

KOM(2006) 689 v konečnom znení

Pracovný dokument Komisie: Prvá správa o pokroku v súvislosti so stratégiou zjednodušenia regulačného prostredia

KOM(2006) 690 v konečnom znení

Pracovný dokument Komisie: Meranie administratívnych nákladov a zníženie administratívnej záťaže v Európskej únii

KOM(2006) 691 v konečnom znení

Akčný program na znižovanie administratívnej záťaže v Európskej únii

KOM(2007) 23 v konečnom znení; SEC(2007) 84; SEC(2007) 85

Správa „Kvalitnejšia legislatíva v roku 2006“

KOM(2007) 286 v konečnom znení; SEC(2007) 737

Spravodajca: Pán VAN DEN BRANDE, poslanec flámskeho parlamentu (BE/EELS)

Politické odporúčania

VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecné odporúčania

1. Nazdáva sa, že činnosť Európskej únie, členských krajín a regionálnych a miestnych orgánov je nevyhnutné posilniť a zefektívniť prostredníctvom ich skutočného partnerstva, pri súčasnom zachovaní právomocí na jednotlivých úrovniach moci, aby sa Európa dokázala vyrovnáť s hospodárskymi, sociálnymi, environmentálnymi a demokratickými výzvami, pred ktorými stojí.

2. Považuje zlepšenie právneho prostredia, zjednodušenie *acquis communautaire*, uplatňovanie zásady subsidiarity a proporcionality ako aj posilnenie konzultačných metód a hodnotení vplyvu za prioritu smerujúcu k uplatňovaniu viac-úrovňového riadenia v rámci Európskej únie v praxi.

3. V kontexte kodifikácie a konsolidácie legislatívnych návrhov, ktorú začala Komisia zdôrazňuje, že „lepšia tvorba právnych predpisov“ by nemala znamenať len „tvorbu menšieho množstva predpisov“, a každé stiahnutie legislatívneho návrhu Komisie musí byť zdôvodnené hodnotením európskeho prínosu legislatívneho návrhu. Vyzýva Európsku komisiu, aby v plnej miere pôsobila ako hnacia sila európskej integrácie a pripomína, že nevyhnutnou podmienkou pre lepšiu tvorbu právnych predpisov a lepšiu reguláciu je dlhodobá a súvislá politická vízia pretavená na konkrétne politické činy.

4. Podporuje Európsku komisiu v úsilí, ktoré vyvíja na zlepšenie právnych predpisov tým, že vždy, keď je to vzhľadom na dodržiavanie princípu subsidiarity potrebné, stiahne predložené legislatívne návrhy. Výbor nabáda Komisiu, aby pokračovala týmto smerom.

5. Vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že sa text balíčka Lepšia právna regulácia nedostatočne odvoláva na miestny a regionálny rozmer, hoci v Bielej knihe o európskom riadení z roku 2001 sa zdôrazňovala potreba vybudovať lepšie partnerstvo medzi jednotlivými úrovňami moci a pripomína, že miestne a regionálne orgány do veľkej miery uplatňujú, či dokonca v rámci svojich právomocí aj transponujú, legislatívu Spoločenstva, a preto by mali byť väčšmi zapojené do celej iniciatívy Lepšia právna regulácia, predovšetkým prostredníctvom účasti výboru v rozličných skupinách pre medziinštitucionálnu koordináciu.

6. Vyjadruje želanie, aby miestne orgány, regionálne parlamenty a regionálne zhromaždenia boli v rámci svojich právomocí zapojené do prípravy a finalizácie legislatívy Spoločenstva, čím by sa posilnila demokratická legitimita rozhodovacieho procesu.

7. Podporuje prioritu zlepšiť právne prostredie, ktorá je vytýčená v pracovnom programe Európskej komisie na rok 2007 a mala by okrem iného prispieť k naplneniu cieľov ako zvýšenie konkurencieschopnosti, rastu a zamestnanosti, trvalo udržateľný rozvoj a Lisabonská stratégia, a tým zlepšiť kvalitu života európskych občanov.

8. Priaznivo prijíma správu „Kvalitnejšia legislatíva v roku 2006“, ktorá zohľadňuje jeho očakávania v súvislosti s konzultáciami výboru a jeho zapojením do prípravnej legislatívnej fázy, najmä pokiaľ ide o dodržiavanie princípov subsidiarity a proporcionality v rámci analýzy dosahu, zdôrazňuje však nevyhnutnosť posilniť v budúcnosti úsilie vzhľadom na koordináciu medzi rôznymi úrovňami riadenia, informovanosť o postupe rozhodovania Spoločenstva a dosah legislatívneho zásahu Spoločenstva a jeho finančné a administratívne dôsledky na miestne a regionálne orgány.

Uplatňovanie princípov subsidiarity a proporcionality

9. Opätovne vyjadruje svoju podporu ústavnému rozmeru princípov subsidiarity a proporcionality a zdôrazňuje, nakoľko je pre miestne a regionálne samosprávy ako aj pre Výbor regiónov dôležité zabezpečiť v situácii keď sa neuplatňuje Zmluva o Ústave pre Európu, čo najskôr uplatňovanie protokolov o úlohe národných parlamentov v EÚ a uplatňovanie princípov subsidiarity a proporcionality alebo ich obsahu.

10. Vyjadruje želanie, aby sa v inštitucionálnom usporiadaní v rámci prebiehajúcej MVK zachovali ustanovenia Zmluvy o Ústave pre Európu týkajúce sa miestnych a regionálnych orgánov a Výboru regiónov a najmä ustanovenia o definícii, uplatňovaní a monitorovaní uvedených dvoch zásad.

11. Zdôrazňuje, že pri zachovaní existujúcej zmluvy predstavujú zásady subsidiarity a proporcionality hlavné činitele viacúrovňového riadenia, z čoho vyplýva delba právomocí pri ich uplatňovaní v praxi, ktoré si vyžaduje nastolenie skutočnej kultúry subsidiarity v Európskej únii.

12. Priaznivo prijíma Berlínske vyhlásenie z 25. marca 2007, ktoré vzniklo pri príležitosti 50. výročia podpísania Rímskych zmlúv a zdôrazňuje nevyhnutnosť rozdeliť vytýčené úlohy medzi Európsku úniu, členské štáty a ich regionálne a miestne orgány, a týmto uznáva viacúrovňovú správu EÚ.

13. Vyzýva ostatné európske inštitúcie, aby pravidelne a systematicky zohľadňovali miestny a regionálny rozmer princípov subsidiarity a proporcionality vo všetkých štádiách legislatívneho procesu.

14. V tomto smere vyjadruje želanie dať k dispozícii svoje odborné znalosti, najmä prostredníctvom siete na monitorovanie subsidiarity v súlade so závermi a hodnotením dvoch doteraz vykonaných pilotných testov.

15. Naliehavo vyzýva, aby sa na úrovni regionálnych parlamentov zriadili parlamentné výbory, ktoré by boli poverené kontrolou dodržiavania princípov subsidiarity. Tieto výbory by sa potom stali partnermi pre vyššie uvedenú sieť.

16. Priaznivo prijíma iniciatívu Európskej komisie posielat všetky nové legislatívne návrhy a dokumenty, ktoré budú predmetom konzultácie, priamo národným parlamentom, aby na ne reagovali, a tak skvalitniť postup prípravy opatrení, najmä s ohľadom na princípy subsidiarity a proporcionality a na samotný obsah návrhu. Výbor žiada, aby sa tento postup rozšíril v rámci súčasného rozdelenia právomocí v každom členskom štáte aj na legislatívne orgány na nižšej úrovni správy než je štátna úroveň.

17. Žiada, aby sa v členských štátoch, kde sú právomoci rozdelené medzi národnú a regionálnu úroveň, uzatvorila

vnútorná záväzná dohoda o postupe v rámci mechanizmu včasného varovania v súvislosti s dodržiavaním princípu subsidiarity.

18. Žiada preto Európsku komisiu, aby zaviedla elektronický systém, pomocou ktorého by miestne a regionálne samosprávy získali prístup k príslušným informáciám týkajúcich sa všetkých štádií legislatívneho procesu.

19. Vyzýva Komisiu a národné aj regionálne parlamenty, aby zaviedli v čo najkratšom čase mechanizmus na monitorovanie princípu subsidiarity, pomocou ktorého sa budú návrhy právnych predpisov EÚ starostlivo sledovať už v rannom štádiu legislatívneho procesu. Zdôrazňuje, že by sa pri zavedení takéhoto mechanizmu mali vypracovať podmienky spolupráce s výborom, ktorý je ochotný podeliť sa o svoje skúsenosti získané vďaka vlastnej sieti na monitorovanie subsidiarity.

Konzultácie a štruktúrovaný dialóg

20. Z pozície inštitúcie, ktorá zastupuje miestne a regionálne orgány v Európskej únii a tiež ako partnerská inštitúcia Európskej komisie podčiarkuje význam konzultácií výboru v rámci legislatívneho procesu, keďže každé posilnenie konzultácií povedie k väčšej otvorenosti, bohatosti, operatívnosti a demokratickosti rozhodovacieho procesu a posunú prijímanie rozhodnutí bližšie k občanom Európy.

21. Opätovne zdôrazňuje záväzky zakotvené v protokole o spolupráci podpísanom s Európskou komisiou v novembri 2005, kde sa uvádza, že „v rámci uplatňovania zásady dobrého riadenia musí výbor v maximálnej miere naplňovať svoju úlohu sprostredkovateľa v dialógu so združeniami územných samospráv. Komisia dbá na to, aby bol výbor v plnej miere zapojený do politickej prípravy spoločne organizovaných stretnutí“. Takisto vyjadruje svoju spokojnosť s tým, že od roku 2004 sa deväť členov Európskej komisie a takmer 80 európskych a národných združení zastupujúcich regionálne a miestne orgány zapojilo do štruktúrovaného dialógu.

22. Nazdáva sa, že štruktúrovaný dialóg so združeniami územných samospráv je nástroj, ktorý by sa mal využívať najmä v prípravnej fáze legislatívneho pracovného programu Európskej komisie.

23. Predkladá určité návrhy na pokračovanie diskusie s partnermi zapojenými do štruktúrovaného dialógu na zlepšenie jeho priebehu a zabezpečenie jeho počiatočných cieľov, ako aj politickej a inštitucionálnej úlohy Výboru regiónov:

— usporiadať vo vhodnom čase v priebehu roka zasadnutie v rámci štruktúrovaného dialógu, aby združenia územných samospráv a Komisia mohli nadviazať skutočný dialóg o pracovných prioritách ešte pred schválením ročného legislatívneho pracovného programu Komisie,

- vypracovať ročný plán štruktúrovaného dialógu a program schôdzí v úzkej spolupráci medzi výborom a európskymi a národnými združeniami územných samospráv,
- rozvíjať komunikáciu s miestnymi a regionálnymi médiami v spolupráci so združeniami územných samospráv,
- uvažovať o tom ako by územné samosprávy mohli písomne predkladať pripomienky k témam prerokúvaným v Európskej únii a navrhovať témy, ktoré sa ich týkajú a prijímať na ne odpovede,
- získať po každej schôdzi zápisnicu vypracovanú príslušnými oddeleniami Európskej komisie,
- klásť dôraz na posilnenie monitorovania štruktúrovaného dialógu prostredníctvom pravidelných hodnotení vypracúvaných spolu s výborom a národnými a európskymi združeniami, ktoré zastupujú územné samosprávy.

24. Okrem iného vyjadruje želanie, aby mal väčšiu zodpovednosť za organizáciu štruktúrovaného dialógu a aby sa v súvislosti s týmto postupom zvýšila transparentnosť.

25. Opakuje odporúčania zo svojho stanoviska k výročnej správe „Lepšia tvorba práva 2004“, zamerané na systematizáciu konzultácií s miestnymi a regionálnymi orgánmi v ranom štádiu vypracúvania legislatívy EÚ a považuje za nevyhnutné zabezpečiť, aby tieto konzultácie prebiehali efektívne a boli príslušne zohľadňované.

Lepšia transpozícia a uplatňovanie legislatívy a politik Spoločenstva na miestnej a regionálnej úrovni

26. Pripomína, že činnosť miestnych a regionálnych orgánov do veľkej miery závisí od dobrej alebo zlej transpozície legislatívy Spoločenstva na národnej úrovni. Pripomína význam lepšej koordinácie medzi národnou úrovňou a územnými samosprávami.

27. Opakuje, nakoľko je potrebné konkrétne v praxi postupovať podľa zásady partnerstva či už vo fáze vypracúvania legislatívy a politik Spoločenstva alebo pri ich realizácii.

28. Pripomína, že Európska komisia vyvinula a zaviedla myšlienku trojstranných cieľových zmlúv a dohôd; opakuje svoj návrh zrevidovať tieto nástroje a na základe skúseností z pokusnej etapy ich využívania, ktorú iniciovala Európska komisia, navrhuje vytvorenie Európskych územných dohôd.

29. Zdôrazňuje, že Európske územné dohody – na rozdiel od európskych zoskupení pre územnú spoluprácu, by umožnili zvýšiť územnú súdržnosť a flexibilitu politik so silným miestnym dosahom, a to vďaka štruktúrovanej spolupráci medzi jednotlivými úrovňami riadenia pri naplňaní cieľov, ktoré spoločne stanovila miestna, regionálna, národná a európska

úroveň. Využívanie tohto nástroja by bolo aj naďalej dobrovoľné.

30. Podotýka, že skutočné partnerstvo nemôže existovať bez finančnej účasti každej strany podieľajúcej sa na dohode. Navrhuje, aby sa úvahy o otázke financovania Európskych územných dohôd zamerali na možnú synergiu medzi európskou úrovňou a jestvujúcimi rozpočtovými položkami v príslušných oblastiach a štrukturálnych fondoch na jednej strane a rozpočtovými položkami dostupnými pre miestnu, regionálnu a národnú úroveň na strane druhej. Pritom by sa nemal vytvárať ďalší finančný nástroj regionálnej politiky Spoločenstva ani žiadať ďalšie finančné prostriedky na tento účel.

31. Považuje za vhodné zintenzívniť spoločné rokovania medzi Európskou komisiou, Radou Európskej únie, Európskym parlamentom a Výborom regiónov na tému vymedzenia Európskych územných dohôd a ich uplatňovania.

32. Ubezpečuje Európsku komisiu o vôle zohrať proaktívnu úlohu pri podnecovaní uzatvárania Európskych územných dohôd a stať sa spoľahlivým partnerom všetkých dotknutých aktérov.

33. Napriek tomu žiada, aby Európska komisia intenzívnejšie podporovala iniciatívy miestnych a regionálnych orgánov. Okrem toho zdôrazňuje, že je nevyhnutné venovať väčšiu pozornosť existujúcim projektom, na ktoré nemožno zabúdať po pilotnej fáze.

Analýza dosahu a hodnotenie administratívnej a finančnej záťaže

34. Priaznivo prijíma návrh Európskej komisie vytvoriť nezávislú Radu pre hodnotenie vplyvu, ktorá by podliehala predsedovi, čím by sa posilnila kontrola tohto postupu v súlade s odporúčaním výboru z jeho stanoviska na tému „Lepšia tvorba práva 2004“.

35. Zasadzuje sa o intenzívnejšie zapojenie Výboru regiónov do hodnotenia územného vplyvu závažných politik Spoločenstva. Zdôrazňuje taktiež rozhodujúcu úlohu, ktorú môžu miestne a regionálne orgány náležite zapojené do tvorby právnych predpisov zohrávať pri ich transpozícii a uplatňovaní.

36. Podporuje hľadanie spoločnej metódy hodnotenia vplyvu, ako aj spoločnej metodológie hodnotenia administratívnych nákladov spojených s európskou legislatívou. Navrhuje, aby sa táto metodológia prispôbila konkrétnym podmienkam na miestnej a regionálnej úrovni, aby bolo možné čo najpresnejšie vyhodnotiť finančnú a administratívnu záťaž miestnych a regionálnych orgánov a želať si byť plne zapojený do medziinštitucionálnej spolupráce v tejto oblasti.

37. Víta akčný program Európskej komisie na znižovanie administratívnej záťaže v Európskej únii a tiež cieľ navrhnutý na zasadnutí Európskej rady 8. a 9. marca 2007 znížiť administratívnu záťaž o 25 %, ktorý by mali EÚ a členské štáty spoločne dosiahnuť do roku 2012. Pripomína však nevyhnutnosť zohľadniť miestny a regionálny rozmer a tiež úlohu miestnych a regionálnych orgánov pri plnení tohto cieľa.

38. V duchu dohody o spolupráci z novembra 2005 ponúka Európskej komisii svoje skúsenosti pri vypracúvaní hodnotení vplyvu v súvislosti so všetkými novými legislatívnymi návrhmi so závažným dosahom na územné samosprávy.

39. Zaväzuje sa v tomto smere vykonať pilotný test v rámci Monitorovacej platformy Lisabonskej stratégie Výboru regiónov, a tak prispieť jednak k systematizácii konzultácií s miestnymi a regionálnymi orgánmi na tému európskej legislatívy v jej prípravnej fáze a jednak k hľadaniu spoločnej metódy hodnotenia vplyvu uvedenej legislatívy na miestne a regionálne orgány. V tejto súvislosti považuje za vhodné a v súlade so svojím záväzkom prispieť k úspešnej realizácii cieľov Lisabonskej agendy, aby sa zúčastnil na jarnom zasadnutí Európskej rady.

Zjednodušenie legislatívy Spoločenstva, transparentnosť a informovanosť

40. Opakuje svoju požiadavku vnieť regionálnu dimenziu do národných akčných plánov na zjednodušenie legislatívy.

41. Víta iniciatívu Komisie na podporu transparentnosti a pripomína, že ak má EÚ skutočne zvýšiť svoju demokratickú legitimitu, musí väčšmi zapojiť miestne a regionálne subjekty do legislatívnych a rozhodovacích procesov. Preto vyjadruje poľutovanie, že miestny a regionálny rozmer sa v tejto iniciatíve nespomína a nalieha na Komisiu, aby ich zohľadnila vo väčšej miere.

42. Želá si, aby sa s iniciatívou Lepšia právna regulácia spájali aj zodpovedajúce informačné a komunikačné opatrenia zamerané na subjekty, ktoré uplatňujú legislatívu Spoločenstva v praxi (vo väčšine prípadov miestne a regionálne orgány) a na tých, ktorým je legislatíva Spoločenstva určená, teda najmä občanov EÚ. Európsku legislatívu nie je možné správne zavádzať do praxe, ak ju dotknutí aktéri nepochopia, z čoho vyplýva, okrem nevyhnutnosti zapojiť ich do prípravy legislatívy, aj potreba informovať ich a komunikovať s nimi.

43. V tejto súvislosti upozorňuje Európsku komisiu, že je potrebné zabezpečiť preklad všetkých legislatívnych návrhov, ktoré Európska komisia prijala, do všetkých úradných jazykov Európskej únie ešte pred oficiálnym začiatkom legislatívnej fázy, a teda aj pred oficiálnou žiadosťou adresovanou Výboru regiónov.

44. Poukazuje na potenciál svojej siete pre monitorovanie subsidiarity vyvinúť sa na účinný informačný a komunikačný nástroj v rámci legislatívneho procesu EÚ.

V Bruseli 11. októbra 2007

Predseda
Výboru regiónov
Michel DELEBARRE

Stanovisko Výboru regiónov na tému „Uplatňovanie globálneho prístupu k migrácii smerom k južným námorným hraniciam Európskej únie a východným a juhovýchodným regiónom susediacim s Európskou úniou“

(2007/C 305/09)

VÝBOR REGIÓNOV

- je toho názoru, že európska migračná politika a správa vonkajších hraníc Európskej únie, každá zvlášť, spadajú do kompetencie Európskej únie a jednotlivých členských štátov, ktoré by mali konať spolu podľa zásad solidarity, vzájomnej dôvery a spoluzodpovednosti založenej na plnom dodržiavaní ľudských práv a európskej migračnej politiky,
- sa nazdáva, že regionálne a miestne orgány sa s problémami týkajúcimi sa migračnej politiky stretávajú ako prvé, či už ide o problémy spôsobené nelegálnym prisťahovalectvom (prijímanie a riadenie prisťahovalcov, nelegálne zamestnanie, kriminalita a bezpečnosť v mestách) alebo služby obyvateľom, za poskytovanie ktorých sú zodpovedné miestne orgány (bývanie, zdravotná starostlivosť, vzdelávanie, atď.),
- odporúča, aby boli okamžite podniknuté kroky k harmonizácii právnych predpisov s cieľom ukončiť obchodovanie s ľuďmi a skončiť so zločineckými organizáciami, ktoré ho vykonávajú,
- pripomína, že miestne a regionálne orgány zohrávajú významnú úlohu pri podpore vzájomnej spolupráce a partnerských programov a podotýka, že miestne a regionálne orgány prispievajú svojimi znalosťami a skúsenosťami k decentralizovanej spolupráci. Toto je potrebné systematicky zahŕňať do rozvoja európskej migračnej politiky,
- žiada Komisiu, aby povzbudila a prispela k určeniu praktických riešení na posilnenie riadenia vonkajších južných námorných hraníc a zlepšenie schopností Spoločenstva, jeho členských štátov a ich miestnych a regionálnych orgánov reagovať na kritické situácie akými je masový prílev nelegálnych prisťahovalcov,
- zároveň nabáda miestne a regionálne orgány, aby na základe projektov využili dostupné finančné prostriedky a zdôrazňuje požiadavku, aby boli tieto fondy okamžite prístupné,
- odporúča, aby sa miestne a regionálne orgány a najmä ich národné združenia v kandidátskych ako aj v partnerských krajinách užšie zapájali do činnosti EÚ, akou je napr. odborná príprava a twinning pracovníkov v oblasti presadzovania právnych predpisov, spolupráca s agentúrou Frontex, sociálna ochrana a odborná príprava úradníkov v oblasti práce, rehabilitácia obetí obchodovania s ľuďmi, zber údajov a monitorovanie migračných tokov.

Referenčné dokumenty

Globálny prístup k migrácii o rok neskôr: smerom ku komplexnej európskej migračnej politike

KOM(2006) 735 v konečnom znení

Posilnenie správy južných námorných hraníc Európskej únie

KOM(2006) 733 v konečnom znení

Uplatňovanie globálneho prístupu k migrácii do východných a juhovýchodných oblastí susediacich s Európskou úniou

KOM(2007) 247 v konečnom znení

Spravodajca: pán Ian MICALLEF (MT/ELS), člen miestneho zastupiteľstva, Gzira

Politické odporúčania

VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecné odporúčania

1. je toho názoru, že európska migračná politika a správa vonkajších hraníc Európskej únie, každá zvlášť, spadajú do kompetencie Európskej únie a jednotlivých členských štátov, ktoré by mali konať spolu podľa zásad solidarity, vzájomnej dôvery a spoluzodpovednosti založenej na plnom dodržiavaní ľudských práv a európskej migračnej politiky;

2. podporuje úsilie Európskej únie, ktorá od roku 1999 začala niekoľko iniciatív na vytvorenie komplexnej európskej migračnej politiky a nabáda Európsku komisiu, aby pokračovala týmto smerom a vytvorila priestor pre užšiu spoluprácu a koordináciu medzi EÚ a tretími krajinami, víta najmä opätovné potvrdenie spoločného cieľa tejto politiky uvedeného v záveroch zo zasadnutia Európskej rady z 21. a 22. júna;

3. sa nazdáva, že regionálne a miestne orgány sa s problémami týkajúcimi sa migračnej politiky stretávajú ako prvé, či už ide o problémy spôsobené nelegálnym prisťahovalectvom (prijímanie a riadenie prisťahovalcov, nelegálne zamestnanie, kriminalita a bezpečnosť v mestách) alebo služby obyvateľom, za poskytovanie ktorých sú zodpovedné miestne orgány (bývanie, zdravotná starostlivosť, vzdelávanie, atď.);

4. zdôrazňuje význam úlohy, ktorú miestne a regionálne orgány zohrávajú vďaka svojej skúsenosti vo vzťahoch s krajinami pôvodu, ako aj vďaka opatreniam, ktoré prijímajú na podporu integrácie prisťahovalcov, predovšetkým v oblasti zdravotníctva, bývania, vzdelávania a zamestnania;

5. vyzýva Komisiu, aby v spolupráci s národnými, miestnymi a regionálnymi orgánmi spustila kampaň na zvyšovanie povedomia a informovanosti verejnosti v oblasti imigračných politík a ich pozitívneho vplyvu, a to najmä s cieľom rozptýliť strach verejnosti. Zároveň žiada Komisiu, aby podporila krajiny

pôvodu pri spúšťaní kampaní určených na zvyšovanie povedomia a vedomostí o možnostiach legálnej migrácie a vyzdvihnutie rizík nelegálnej migrácie;

6. nalieha na Komisiu, aby navrhla mechanizmus, na základe ktorého by sa budúca legalizácia nelegálnych prisťahovalcov odohrávala koordinovaným spôsobom v rámci jednotného imigračného a azylového systému. Víta preto návrh Komisie vypracovať v roku 2007 štúdiu o legalizačných postupoch a následkoch v členských štátoch a ich vplyve na miestne a regionálne orgány;

7. podporuje návrh Komisie, podľa ktorého by sa v situácii, keď členské štáty v určitom regióne čelia krízovej situácii, akou môže byť masový prílev migrantov, mali posilniť kapacity budúcej pobrežnej hliadkovej siete;

8. víta rozhodnutie Európskeho parlamentu podstatne zvýšiť rozpočet pridelený agentúre Frontex a schválenie rozpočtu rýchlych pohraničných zásahových tímov. Odporúča, aby rýchle pohraničné zásahové tímy vykonávali koordináciu medzi členskými štátmi a ostatnými zainteresovanými stranami, vrátane komunikácie s navrhnutými regionálnymi riadiacimi strediskami na južných námorných hraniciach (¹) a tými regionálnymi správnymi orgánmi, ktoré sú do značnej miery poznačené prílevom migrantov;

9. podporuje návrh na vytvorenie skupiny expertov zo správnych orgánov členských štátov, ktorí môžu byť v krátkom čase rozmiestnení v iných členských štátoch, ktoré sú vystavené značnej kapacitnej záťaži. Táto skupina expertov by im mala pomôcť pri okamžitom prvotnom posúdení individuálnych prípadov na mieste príchodu, vrátane identifikácie osôb, ktoré môžu byť vrátené do ich krajiny pôvodu alebo tranzitu, a následnom účinnom riešení jednotlivých prípadov, vrátane zhodnotenia zdravotných podmienok prisťahovalcov a utečencov, ako aj akejkoľvek súvisiacej epidemiologickej situácie, a tiež pri riešení špecifickej situácie neplnoletých osôb bez sprievodu a iných zraniteľných skupín;

(¹) KOM(2006) 733, bod 23.

10. odporúča, aby bola skupina expertov zo správnych orgánov členských štátov umiestnená čo najbližšie k potrebám miestnych a regionálnych orgánov, v prípade potreby vrátane zástupcov regionálnych alebo miestnych samospráv z dotknutých oblastí, alebo národných či regionálnych združení miestnych samospráv a taktiež, aby mali regionálne a miestne samosprávy možnosť požiadať o zásah týchto expertov na svojom území, pretože príchod nelegálnych prisťahovalcov do ktoréhokoľvek členského štátu má okamžité následky na miesto alebo región, do ktorého prídu;

11. súhlasí s návrhom Rady v zložení pre spravodlivosť a vnútorné veci, na základe ktorého partnerské dohody v oblasti migrácie a rozvoja zaväzujú partnerské krajiny, aby uznávali princípy demokracie a právneho štátu, ako aj ochranu ľudských práv;

12. odporúča, aby boli okamžité podniknuté kroky k harmonizácii právnych predpisov s cieľom ukončiť obchodovanie s ľuďmi a skončiť so zločineckými organizáciami, ktoré ho vykonávajú;

13. súhlasí so žiadosťou Komisie, aby členské štáty posilnili svoje úsilie s cieľom zabezpečiť rýchlu implementáciu opatrení, ktoré už boli odsúhlasené a doplnili činnosť EÚ vlastnými iniciatívami;

14. zdôrazňuje, že regionálne a miestne samosprávy musia byť považované za zainteresované strany a musia byť zapojené do všetkých iniciatív na začatie dialógu aj s krajinami pôvodu a tranzitu, najmä prostredníctvom Výboru regiónov;

15. zdôrazňuje význam konferencií, ako napríklad konferencia na tému „Zjednotenie miest: európske politiky, miestne postupy“, ktorá bola usporiadaná v roku 2006 s cieľom umožniť výmenu osvedčených postupov a posilniť spoluprácu medzi regiónmi a teší sa na aktívnu účasť na jej budúcich kolách. Zároveň odporúča, aby EÚ využila potenciál regiónov tvoriacich jej námornú hranicu na rozvoj vzájomne prospešných vzťahov s tretími krajinami;

16. pripomína, že miestne a regionálne orgány zohrávajú významnú úlohu pri podpore vzájomnej spolupráce a partnerských programov a podotýka, že miestne a regionálne orgány prispievajú svojimi znalosťami a skúsenosťami k decentralizovanej spolupráci prostredníctvom služieb verejného zdravotníctva a vzdelávania, služieb poskytovaných mestom, územného hospodárskeho rozvoja, spolu s poskytovaním inštitucionálnej podpory miestnemu riadeniu, skúseností s miestnou a regionálnou demokraciou a fungovaním demokratických inštitúcií. Toto je potrebné systematicky zahŕňať do rozvoja európskej migračnej politiky;

17. žiada Komisiu, aby povzbudila a prispela k určeniu praktických riešení na posilnenie riadenia vonkajších južných námorných hraníc a zlepšenie schopností Spoločenstva, jeho členských štátov a ich miestnych a regionálnych orgánov reagovať na kritické situácie akými je masový prílev nelegálnych prisťahovalcov;

18. poukazuje na svoju jednomyselnú výzvu z februára 2007 (CdR 258/2006) ⁽²⁾ na založenie agentúry zodpovednej za otázky ilegálneho prisťahovalectva a žiadosti o azyl občanov tretích krajín. Táto agentúra by mohla mať sídlo na Malte;

19. žiada, aby bola venovaná osobitná pozornosť regiónom Európskej únie v oblasti Stredomoria a Atlantického oceánu, ktoré čelia obzvlášť výraznému prílivu nelegálnych prisťahovalcov a trpia nedostatkom prostriedkov na to, aby zabezpečili veľkému počtu prisťahovalcov zaobchádzanie s adekvátnou ľudskou dôstojnosťou, čo si vyžaduje okamžité a rozhodné opatrenia na miestnej, regionálnej, národnej a európskej úrovni s cieľom predísť ďalším tragédiám medzi nelegálnymi prisťahovalcami, ktorí pri pokusoch o dosiahnutie brehov Európskej únie vo veľkom počte umierajú, ako aj dôsledkom pre bezpečnosť a súdržnosť v celej EÚ. Preto zdôrazňuje, že pre urgentné a účinné riešenia problémov spôsobených prílevom nelegálnych prisťahovalcov je potrebná krátkodobá politika, a naliehavo volá po vytvorení finančného nástroja zameraného konkrétne na regióny s najvyššími mierami prisťahovalectva a na tranzitné oblasti s veľkými prílevmi nelegálnych migrantov;

20. zdôrazňuje, že je potrebné, aby členské štáty prejavili v praxi vzájomnú solidaritu a prijali konkrétne opatrenia, ktoré by znížili tlak neustáleho masívneho prílivu migrantov na štáty a regióny nachádzajúce sa pri vonkajších hraniciach prostredníctvom opatrení umožňujúcich presídlenie migrantov a ich umiestnenie na svojom území dovtedy, kým bude prijaté konečné rozhodnutie o postavení dotknutých migrantov;

21. zároveň nabáda miestne a regionálne orgány, aby na základe projektov využili dostupné finančné prostriedky, konkrétne z Fondu pre vonkajšie hranice, Fondu pre návrat, Európskeho fondu pre utečencov a Fondu pre integráciu, a zdôrazňuje požiadavku, aby boli tieto fondy okamžite prístupné a so znepokojením podotýka, že tieto fondy mali fungovať už od januára 2007 a Fond pre návrat nebude dokonca dostupný do roku 2008;

22. vyzýva členské štáty, aby v súlade s princípom subsidiarity zapojili miestne a regionálne orgány do prípravy migračnej politiky a vytvárania národných plánov integrácie a zamestnanosti, vrátane množstva zahraničných pracovníkov, ktorí majú byť prijatí na ich území. Ďalej sa nazdáva, že miestny a regionálny rozmer musí byť začlenený do analýz, štatistík a správ, ktoré slúžia na vytvorenie rámca európskych imigračných politík;

Vzťahy s Afrikou

23. podporuje prístup s cieľom rozšíriť dialóg o otázkach migrácie a spoluprácu s Afrikou v tejto oblasti, ktorý pokryje celý rad problémov v oblasti migrácie, od legálnej a nelegálnej migrácie po posilnenie ochrany utečencov a lepšie využitie väzieb medzi migračnou politikou a politikou rozvoja;

⁽²⁾ Stanovisko Výboru regiónov na tému „Budúcnosť námornej politiky Európskej únie“, ktoré bolo jednohlasne schválené na 68. plenárnom zasadnutí 13. a 14. februára 2007 (schôdza z 13. februára 2007).

24. pripomína, že pokiaľ ide o krajiny Severnej Afriky, bude sa usilovať o ďalší pokrok a podporovať a rozvíjať bilaterálne protokoly na regionálnej úrovni v rámci európskej susedskej politiky (ESP) a širšej susedskej politiky pre najvzdialenejšie regióny, ktorá berie do úvahy problematiku migrácie, zatiaľ čo bude tiež potrebné pokračovať v práci v kontexte EUROMED, ako aj ďalej podporovať bilaterálnu spoluprácu so stredomorskými partnermi a zapojiť miestne a regionálne orgány do tohto rámca;

25. v rámci tejto bilaterálnej spolupráce by bolo dôležité využiť skúsenosti niektorých regiónov, ako sú napríklad najvzdialenejšie. Vzhľadom na ich osobitnú zemepisnú polohu a rozsiahle skúsenosti ponúkajú tieto regióny Európskej únii jedinečnú platformu pre spoluprácu so susednými krajinami;

26. podporuje spoluprácu EÚ s Afrikou ako ju definuje stratégia EÚ pre Afriku, ktorá je v prvom rade zameraná na dosiahnutie miléniových rozvojových cieľov na podporu udržateľného rozvoja, bezpečnosti a dobrého riadenia a správy prostredníctvom prebiehajúceho dialógu s krajinami AKT založeného na článku 13 dohody z Cotonou;

27. pripomína, že článok 13 dohody z Cotonou stanovuje, že „každý zo štátov AKT musí akceptovať návrat a opätovne prijať svojich štátnych príslušníkov, ktorí nelegálne zotrávajú na území členského štátu Európskej únie, a to na základe žiadosti príslušného členského štátu a bez ďalších formalít. Štáty AKT poskytnú na túto príležitosť svojim štátnym príslušníkom adekvátne doklady potvrdzujúce ich totožnosť“;

28. zdôrazňuje, že EÚ by mala podporovať uplatňovanie tohto článku a podstatne zvýšiť svoje úsilie s cieľom prinútiť krajiny pôvodu, aby prijímali naspäť tých prisťahovalcov, ktorí nesplňajú podmienky získania azylu a ktorí sa aj napriek tomu rozhodli nelegálne prejsť hranicu;

29. berie na vedomie návrhy na vytvorenie platforiem o otázkach migrácie a rozvoja, ktoré združujú africké krajiny, členské štáty EÚ a medzinárodné organizácie v úsilí efektívnejšie riadiť migráciu v záujme všetkých. Nazdáva sa, že miestne a regionálne orgány, najmä tie, ktoré sú priamo dotknuté, by sa mali zapojiť, prípadne aj prostredníctvom svojich národných a regionálnych združení, do týchto kooperačných platforiem a na úrovni dialógu s krajinami AKT, pretože takáto účasť by prospela všetkým zainteresovaným stranám;

30. podporuje iniciatívu Komisie na podporu investícií do odvetví náročných na pracovnú silu v regiónoch Afriky s vysokou mierou imigrácie a výzvu členským štátom, aby tento príspevok doplnili, pričom však treba mať na zreteli, že nie je možné podporovať tieto investície bez primeranej účasti súkromných podnikov. Preto by bolo potrebné poskytnúť nástroje, ktoré by tieto investície uľahčili;

31. podporuje návrh Komisie na vytvorenie migračných profilov pre každú zainteresovanú rozvíjajúcu sa krajinu a tímov na podporu migrácie (MIST) zložených z expertov členských štátov, ktoré by poskytli potrebnú pomoc žiadajúcim africkým

štátom, ako aj iniciatívu Komisie na podporu založenia celoafrickej siete stredísk pre monitorovanie migrácie a/alebo inštitútov pre výskum migrácie. Zdôrazňuje však, že miestne a regionálne orgány by mali byť dostatočne odborne vybavené a ďalej zdôrazňuje, že experti pochádzajúci z regiónov a miest by mali byť pre tieto tímy skutočným prínosom;

32. zdôrazňuje, že orgány miestnej a regionálnej správy môžu prispieť k získavaniu informácií prezentovaných na imigračnom portáli, európskom portáli pre pracovnú mobilitu, v sieti EURES a na európskom portáli mobility výskumných pracovníkov, kde by africké krajiny, ako už bolo uvedené, mohli získať informácie o zákonných možnostiach práce v Európe, a to aj prostredníctvom osobitných informačných kampaní, a pomohli im pri riadení sezónnych pracovníkov, organizovaní výmen študentov a výskumných pracovníkov a iných foriem legálneho pohybu obyvateľov;

Boj proti ilegálnemu prisťahovalectvu a zintenzívnenie integračných opatrení

33. podporuje návrh nových právnych predpisov s cieľom stanovenia pokút pre osoby zamestnávajúce nelegálnych prisťahovalcov a tiež iniciatívy, v ktorých sa EUROPOL zameria na boj proti uľahčovaniu nelegálneho prisťahovalectva a obchodovaniu s ľuďmi;

34. zdôrazňuje potrebu vyvinúť rovnaké úsilie s cieľom prijať opatrenia potrebné na potlačenie obchodovania s ľuďmi a postih osôb a/alebo zločineckých organizácií, ktoré tento obchod sprostredkujú, ako aj bojovať proti čiernej ekonomike, ktorá tieto aktivity spôsobuje;

35. podporuje Komisiu pri posilňovaní aktivít v oblasti integračných opatrení, v rámci ktorých budú vytvorené nástroje umožňujúce širšiu účasť rôznych zainteresovaných strán, vrátane samotných migrantov, čo prispeje k podpore účinnej integračnej stratégie. Nazdáva sa, že miestne a regionálne samosprávy by mali byť považované za zainteresované strany a musia byť zapojené do takýchto iniciatív založených na dialógu;

36. pripomína, že tieto nástroje budú zahŕňať a) zriadenie integračnej platformy, v rámci ktorej si príslušní partneri môžu pravidelne vymieňať názory; b) posilnenie úlohy miestnych orgánov a c) vytvorenie internetovej stránky venovanej integrácii a nové vydania príručky o integrácii a zostavenie výročnej správy o migrácii a integrácii;

Frontex

37. odporúča začatie uplatňovania článku 7 nariadenia (ES) č. 2007/2004, ktorým sa zakladá agentúra Frontex, pretože predstavuje významný prejav solidarity medzi členskými štátmi tým, že umožňuje dobrovoľné združovanie technického vybavenia členských štátov pod vedením agentúry, ktoré by bolo k dispozícii žiadajúcim členským štátom podľa analýzy potrieb a rizík vypracovanej agentúrou Frontex;

38. pripomína, že na to, aby bola agentúra Frontex schopná vytvárať zacielené, ale aj všeobecné analýzy rizík zamerané na predchádzanie krízovým situáciám a na ich riadenie, bude potrebovať prístup k informáciám, ktoré sú zhromažďované v rámci sietí imigračných styčných dôstojníkov (ILO) jednotlivých členských štátov;

39. podporuje návrh Komisie na zmenu a doplnenie nariadenia (ES) č. 377/2004 o vytvorení siete imigračných styčných dôstojníkov s cieľom umožniť agentúre Frontex prístup k informáciám a umožniť jej účasť na stretnutiach organizovaných v rámci tejto siete. Tieto informácie by boli cenným zdrojom, preto vyjadruje podporu uvedenému prístupu k informáciám;

40. zdôrazňuje, že Komisia by mala zabezpečiť, aby námorné pobrežné hliadky agentúry Frontex, najmä pri Kanárskych ostrovoch a centrálnej Stredomorskej oblasti, vykonávali činnosť počas celého obdobia keď je more pokojné, konkrétne od polovice jari až po začiatok jesene, s cieľom predísť ďalším prílevom prisťahovalcov do členských štátov EÚ;

41. nabáda Komisiu, aby navrhla podnety na zaangažovanie severoafrických štátov do spolupráce s cieľom zabrániť obchodovaniu s ľuďmi na európskom stredomorskom pobreží. Avšak najlepším nástrojom na dosiahnutie dlhodobého riešenia by bolo uskutočňovanie rozvojovej politiky v krajinách pôvodu;

Východné a juhovýchodné regióny susediace s Európskou úniou

42. podotýka, že kľúčovým cieľom pri uplatňovaní globálneho prístupu k východným a juhovýchodným regiónom susediacim s EÚ je potreba dosiahnuť, aby boli jednotlivé opatrenia navzájom zosúladené a dopĺňali sa s prebiehajúcim dialógom a iniciatívami pre spoluprácu v oblasti migrácie a súvisiacich oblastiach, ktoré už prebiehajú v celkovom kontexte politiky vonkajších vzťahov EÚ;

43. podporuje názor Komisie, že dialóg s orgánmi kandidátskych a partnerských krajín by mal zahŕňať diskusiu o tom, ako môže rozvojový vplyv migrácie pomôcť posilniť stabilitu a podporiť rast v regióne, vrátane rozvoja politík na zabránenie

úniku mozgov, medzi ktoré patrí investovanie do odbornej prípravy a budovanie kapacít na zlepšenie pracovných podmienok a na zvýšenie pracovných príležitostí;

44. navrhuje užšie spolupracovať s Kongresom miestnych a regionálnych samospráv Rady Európy vo vzťahu ku krajinám, ktoré sú členmi Rady, s cieľom zlepšiť schopnosti partnerských krajín zaobchádzať s nelegálnymi migrantmi v súlade s medzinárodnými normami a zaoberať sa potrebami obetí obchodovania s ľuďmi a iných ohrozených osôb;

45. odporúča, aby sa miestne a regionálne orgány a najmä ich národné združenia v kandidátskych ako aj v partnerských krajinách užšie zapájali do činnosti EÚ, akou je napr. odborná príprava a partnerské programy pracovníkov v oblasti presadzovania právnych predpisov, spolupráca s agentúrou Frontex, sociálna ochrana a odborná príprava úradníkov v oblasti práce, rehabilitácia obetí obchodovania s ľuďmi, zber údajov a monitorovanie migračných tokov;

46. víta návrh, aby agentúra Frontex zohrávala významnejšiu úlohu aj pri rozvoji spolupráce s Ruskom, Ukrajinou, Moldavskom, Gruzínskom, krajinami západného Balkánu a ázijskými krajinami, no zdôrazňuje, že táto agentúra by mala najskôr skonsolidovať svoje súčasné aktivity a analýzy rizika, keďže tieto sa začali pomerne neskoro v priebehu roka a boli prerušené v lete, keď je prílev nelegálnych prisťahovalcov do južných regiónov Európy extrémne vysoký;

47. podporuje návrh prehĺbiť komplexný dialóg s Ruskom o všetkých otázkach súvisiacich s migráciou, vrátane azylu, ochrany vnútorne vysídlených osôb v súlade s medzinárodnými normami, boja proti nelegálnemu prisťahovalectvu a obchodovania s ľuďmi, pracovnej migrácie a všetkých príslušných sociálnych aspektov migrácie;

48. opakuje, že štáty, ktoré pochybovali o účinnosti takýchto spoločných hliadok, by mali ochotnejšie prispievať zdrojmi na činnosť agentúry Frontex, a to nielen v duchu spoločného znášania záťaže, ale aj vo vlastnom záujme, keďže nelegálne prisťahovalectvo je celoeurópsky problém, ktorý sa netýka iba krajín ležiacich pri Stredozemnom mori.

V Bruseli 11. októbra 2007

Predseda

Výboru regiónov

Michel DELEBARRE

Výhládové stanovisko Výboru regiónov „Situácia migrantiek v Európskej únii“

(2007/C 305/10)

VÝBOR REGIÓNOV

- zdôrazňuje, že optimálna integrácia migrujúcich žien a mužov, aj vzhľadom na ich úlohu pri výchove detí, je kľúčovým prvkom, zásadným predpokladom skutočnej integrácie druhej a tretej generácie osôb cudzieho pôvodu s rodinami, najmä vzhľadom na úlohu ženy pri rozvoji spoločnosti;
- zdôrazňuje, že integrácia znamená rešpektovanie a osvojenie si základných ľudských práv tvoriacich európske právne dedičstvo;
- zdôrazňuje zásadnú úlohu verejných služieb v tejto oblasti, poskytovaných najmä miestnymi a regionálnymi orgánmi, a ich schopnosť vytvárať na území siete služieb a komunit, združení migrantiek, dobrovoľníckych združení a tretieho sektora;
- vyjadruje znepokojenie nad vysokou mierou školského neúspechu a predčasného opúšťania školských lavíc u mladých dievčat cudzieho pôvodu, ktoré sú pri voľbe školy a povolania často znevýhodňované a obmedzované aj rodinami ako aj kvôli kultúrnym predsudkom alebo ťažkým finančným podmienkam. Domnieva sa, že ak majú byť v školskom systéme rovnaké príležitosti pre dievčatá (ale aj chlapcov) z rodín emigrantov, je nutné rodičov oboznámiť s týmto systémom a dať im možnosť urobiť rozhodnutia o vzdelaní svojich detí, predovšetkým dcér, ktoré by boli odôvodnené a brali ohľad na ich schopnosti a ambície presahujúce všeobecné stereotypy. Okrem toho zastáva názor, že sú potrebné opatrenia na zvýšenie povedomia a zaangažovania všetkých zúčastnených subjektov s cieľom podporiť skutočnú rovnosť príležitostí.

Spravodajkyňa: pani Sonia MASINI (IT/SES), Predsedníčka provincie Reggio Emilia

Politické odporúčania

VÝBOR REGIÓNOV

1. **kladne hodnotí** žiadosť Komisie o vypracovanie výhľadového stanoviska, aj v súvislosti s vyhláseným európskym rokom rovnakých príležitostí pre všetkých a s rokom 2008, európskym rokom dialógu medzi kultúrami;

2. **opakovane sa** vyslovuje za potrebu vypracovať ucelenú európsku imigračnú politiku, ktorá by zahŕňala nástroje koordinované medzi štátmi, regionálnymi a miestnymi komunitami ako aj koherentnú činnosť v súvislosti s otázkami legálnej migrácie, a to tak s cieľom podporovať integráciu imigrantov, ktorí svojím konaním rešpektujú zákony prijímajúcej krajiny, ako aj na posilnenie boja proti nelegálnej imigrácii a porušovaniu predpisov;

3. **pripomína**, že oznámenie Komisie na tému Spoločný program pre zahrnutie uznáva, že každé opatrenie musí zohľadňovať aspekt príslušnosti k pohlaviu a zároveň venovať osobitnú pozornosť mladým migrantom a deťom;

4. **zdôrazňuje**, že optimálna integrácia žien a mužov, aj vzhľadom na ich úlohu pri výchove detí, je kľúčovým prvkom, zásadným predpokladom skutočnej integrácie druhej a tretej generácie osôb cudzieho pôvodu s rodinami, najmä vzhľadom na úlohu ženy pri rozvoji spoločnosti;

5. **pripomína**, že vo svojom stanovisku na tému akčného plánu politiky pre legálnu migráciu poukázal na citlivý prístup miestnych a regionálnych orgánov, pokiaľ ide o príslušnosť k pohlaviu, keďže je potrebné zohľadniť diskrimináciu, ktorej môže byť žena vystavená na základe príslušnosti k pohlaviu, etnického a geografického pôvodu a iných dôvodov diskriminácie uvedených v článku 13 Zmluvy o ES;

6. **pripomína**, že je potrebné zabezpečiť účinnú právnu ochranu proti diskriminácii; zvážiť budúce opatrenia na doplnenie súčasného legislatívneho rámca; zahrnúť zásady nediskriminačného prístupu a rovnosti príležitostí do politik Únie; propagovať inováciu a osvedčené postupy; zlepšiť informovanosť zainteresovaných strán ako aj občanov prijímajúcej krajiny a spoluprácu s nimi; zaoberať sa diskrimináciou a sociálnym vylúčením, ktorému sú podrobené mnohé etnické menšiny;

7. **opakovane zdôrazňuje**, že integrácia je dvojsmerným procesom: týka sa tak prijímajúcich komunít ako aj migrantiek, buď jednotlivo, alebo ako príslušníčkovi istej národnostnej komunity a že zvyšovanie informovanosti je potrebné tak pre imigrantov ako aj pre prijímajúce komunity;

8. **zdôrazňuje**, že integrácia znamená rešpektovanie a osvojenie si základných ľudských práv tvoriacich európske právne dedičstvo tak, ako boli uznané Európskym dohovorom o ľudských právach, spoločnými ústavnými tradíciami členských

štátov, Chartou základných práv Európskej únie a Všeobecnou deklaráciou ľudských práv;

9. **berie na vedomie**, že obzvlášť v prípade imigrantiek môže dôjsť ku konfliktom medzi jednotlivými kategóriami práv jednotlivca a právom na kultúrnu a náboženskú identitu. Potvrďuje, že toto právo na identitu si zasluhuje ochranu, ale pod podmienkou, že správanie pokladané za výraz tejto identity neporušuje neodhateľné základné práva a je výsledkom slobodnej a uvedomelej voľby žien, a nie vnútené rodinou alebo komunitou, ktorej sú súčasťou alebo z ktorej pochádzajú;

10. **konštatuje**, že miestne a regionálne orgány nadobudli značné skúsenosti s opatreniami v oblasti prijímania, sprostredkovania, prístupu na trh práce a výdobytkov sociálneho štátu zameranými na imigrantky, ako aj s potláčaním zneužívania alebo násilia: tieto skúsenosti môže byť nesmierne užitočná pre vypracovanie nových európskych stratégií a programov a zapojenie zdužení migrantiek a iných predstaviteľiek príslušných prisťahovaleckých skupín do stáleho dialógu s regionálnymi a miestnymi orgánmi ako aj zastúpenie týchto skupín vo verejnej správe je naliehavo potrebné, aby sa mohli rozvinúť úspešné stratégie a programy;

11. **vyzýva** preto v zhode s Európskym parlamentom, členskými štátmi a Európskou úniou k podpore tohto úsilia tak po finančnej stránke ako aj v oblasti ľudských zdrojov prostredníctvom výmeny informácií a osvedčených postupov;

12. s veľkým potešením **víta** schválenie rámcového programu „Solidarita a riadenie migračných tokov“ a osobitne vytvorenie fondu pre integráciu, ktorého opatrenia budú musieť zohľadniť závažnosť problematiky pohlaví a optimálnu integráciu žien každého veku, mladých ľudí a detí imigrantov;

13. **opakovanie vyslovuje želanie**, formulované v stanovisku na tému akčného plánu politiky pre legálnu migráciu, aby riadenie fondu pre integráciu zohľadnilo požiadavky miestnych a regionálnych orgánov a aby boli tieto orgány aktívne a konštruktívne zapojené do rokovaní o vnútroštátnych plánoch a príslušných operačných programoch;

14. **poukazuje na** zásadný prínos organizovaných spoločenstiev migrantiek a MVO;

15. **zdôrazňuje**, že na podporu práv žien je dôležité, aby sa prijímali opatrenia spoločne s krajinami pôvodu a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali kroky, ktoré podnikajú miestne a regionálne orgány v spolupráci s týmito krajinami a príslušnými miestnymi alebo regionálnymi orgánmi s cieľom stanoviť vhodné ukazovatele;

16. **poukazuje** na veľký význam používania jazyka citlivo rešpektujúceho rovnosť pohlaví;

Štatistický rámec

17. **kladie dôraz** na skutočnosť, že chýbajú presné štatistické údaje o imigrácii v Európskej únii, predovšetkým nelegálnej imigrácii a všetkých nelegálnych situáciách na pracovisku;

18. **pokladá za nesmierne dôležité**, aby sa pri zhromažďovaní údajov medzi nezáväznú kritériá začlenila aj príslušnosť k pohlaviu a aby sa vypracovali ukazovatele nerovnakého zaobchádzania na základe príslušnosti k istému pohlaviu;

19. **zdôrazňuje**, že údaje spracované na miestnej a regionálnej úrovni poskytujú príležitosti na analýzu, ktorá je nevyhnutná pre vykonávanie decentralizovaných opatrení a zabezpečenie kvalitného prístupu k fenoménu migrácie;

Sociálne a zdravotnícke služby

20. **konštatuje**, že prístup k sociálnym a zdravotníckym službám často predstavuje prvý kontakt migrantky s verejnými službami a pravidlami prijímajúcej spoločnosti a **pokladá za** nevyhnutné prekonanie diskriminácie, ku ktorej v skutočnosti dochádza, aby sa tak odstránilo nerovnaké zaobchádzanie v oblasti zdravia;

21. **zdôrazňuje**, že je potrebné, aby mali všetci migranti prístup k zdravotným preventívnym prehliadkam príslušných zdravotníckych služieb; okrem toho **zdôrazňuje** potrebu vypracovať a financovať príslušné programy v sociálnej a zdravotníckej oblasti, ktoré by na základe objektívnych prieskumov špecifických zdravotných problémov dokázali účinne bojovať s ochoreniami vyskytujúcimi sa u migrantov;

22. **zdôrazňuje** potrebu posilniť aktivity v oblasti informovanosti a zdravotníckej osvetly zamerané na cudzincov, predovšetkým ženy, a **pokladá za** dôležité vytvárať štruktúry, ktoré by boli pozornejšie voči individuálnym a kultúrnym požiadavkám a pri tom efektívne využívali nástroje, akými sú sprostredkovanie jazyka a kultúry a dialóg nielen s jednotlivcami a skupinami ale aj so združeniami, pričom sa rešpektovanie kultúrnej rozmanitosti musí zakladať na rešpektovaní základného práva na zdravie a sebaurčenie žien, predovšetkým v zdravotníckej a sexuálnej oblasti;

23. preto **podporuje** zavádzanie cielených opatrení v oblasti informovanosti, prevencie, podpory a zvyšovania povedomia s cieľom bojovať proti akémukoľvek diskriminačnému, resp. ponižujúcemu postupu alebo tradícii, a efektívne využívať účinné a kvalitné nástroje zavedené do praxe v jednotlivých európskych štátoch a na miestnej a regionálnej úrovni, ktoré slúžia na prevenciu a propagáciu, ako most resp. dialóg, presahujú hranice jednotlivých disciplín a kultúr (ako napríklad aktivity v rámci sprostredkovania jazyka a kultúry, kurzy prípravy na pôrod, iniciatívy na sociálne zapojenie imigrantiek, konzultácie medzi kultúrami atď.);

24. **zdôrazňuje** zásadnú úlohu verejných služieb v tejto oblasti, poskytovaných najmä miestnymi a regionálnymi orgánmi (v oblastiach, akou je napríklad rodinné poradenstvo), a ich schopnosť vytvárať na území siete služieb a komunít, združení migrantiek, dobrovoľníckych združení a tretieho sektora;

25. **považuje** za dôležité vo väčšej miere šíriť osvedčené postupy v sociálnej a zdravotníckej oblasti vytvorením európskeho registra, do ktorého by sa zahrnuli najúspešnejšie opatrenia a osvedčené postupy zavedené v tejto oblasti činnosti;

Vzdelávanie, opatrenia so zameraním na mládež a kultúra

26. **zdôrazňuje**, že mladé generácie sú rozhodujúcou výzvou, ktorá je základom vyhliadok na integráciu, a to aj vzhľadom na zásadnú úlohu sprostredkovania medzi spoločnosťou, v ktorej mladí ľudia vyrastajú, a rodinou, do ktorej patria;

27. **opätovne pripomína**, že je dôležité zaviesť do praxe konkrétne a vhodné opatrenia s cieľom umožniť plnú integráciu imigrantov do systému vzdelávania prijímajúcej krajiny (v prvom rade výučba jazyka), a to hlavne na začiatku ich pobytu;

28. **opakovanie zdôrazňuje** požiadavku vypracovať učebné plány, ktoré by zohľadnili aspekt rozmanitosti;

29. **pripomína** svoje konštatovania uvedené v stanovisku na tému akčného plánu politiky pre legálnu migráciu na margo školských neúspechov mladých ľudí cudzieho pôvodu v niektorých krajinách EÚ ako aj návrh vytvoriť špecifické finančné a politické nástroje na riešenie týchto problémov. Konkrétne **zdôrazňuje**, že je potrebné konať tak, aby všetci mladí ľudia mohli zrealizovať svoje snahy a rozvinúť svoj potenciál a poukazuje na to, že je potrebné venovať osobitnú pozornosť školským výsledkom a možnostiam vzdelávania dievčat; užší kontakt medzi vyučujúcimi a rodičmi a rozsiahle informácie o systéme vzdelávania by mali zaručiť rozpoznanie individuálneho potenciálu dievčat a jeho podporu podľa ich prianí a potrieb;

30. **kladie dôraz** na špecifickú situáciu migrantiek každého veku, ale najmä mladých dievčat, niekedy rozpoltených medzi kultúrnou identitou tradovanou rodinami a príťažlivosťou nových identít ponúkaných spoločnosťami, v ktorých vyrastajú, a **zdôrazňuje**, že si zasluhujú našu pozornosť, keďže môžu byť jednou zo skutočných síl, o ktoré sa bude môcť nová Európa oprieť;

31. **vyjadruje znepokojenie** nad vysokou mierou školského neúspechu a predčasného opúšťania školských lavíc u mladých dievčat cudzieho pôvodu, ktoré sú pri voľbe školy a povolania často znevýhodňované a niekedy obmedzované rodinou okrem kultúrnych predsudkov a ťažkej ekonomickej situácie v rodine. Pre nastolenie rovnosti príležitostí v systéme vzdelávania dievčat (ako aj chlapcov) z prisťahovaleckých rodín pokladá výbor za nevyhnutné, aby sa rodičia dobre oboznámili so systémom vzdelávania, a tým získali schopnosť správne rozhodovať o vzdelaní svojich detí, predovšetkým dcér, tak, aby sa zohľadnil ich individuálny potenciál a priania odhliadnuc od stereotypov v závislosti od pohlavia, a **pokladá** okrem toho za potrebné zaviesť opatrenia na zvyšovanie informovanosti a zapojenia všetkých zainteresovaných s cieľom vytvoriť skutočnú rovnosť príležitostí;

32. **podporuje** výzvu, obsiahnutú v uznesení EP na tému imigrácie žien, na podporu prístupu mladých migrantiek k integrovanému programu činnosti v oblasti celoživotného vzdelávania (2007 – 2013);

33. **nazdáva sa**, že pri vypracúvaní politiky pre mládež je potrebné navrhnuť opatrenia zahŕňajúce aspekt kultúrnej rozmanitosti a príslušnosti k pohlaviu mladých ľudí cudzieho pôvodu, a efektívne ich využívať ako zdroj sprostredkovania medzi kultúrami, podporovať vznik priestorov venovaných vzájomnému porovnávaniu kultúr a rozvoj združení žien;

34. **zdôrazňuje**, že komunikácia, najmä prostredníctvom médií, zohráva rozhodujúcu úlohu pri dosahovaní integrácie migrantiek a **žiada**, aby sa podporovali opatrenia v oblasti médií, s cieľom efektívne využívať ich príslušný potenciál a zaplniť medzery v informovanosti komunit imigrantov ako aj prijímajúceho spoločenstva, a prekonať stereotypy a negatívne predsudky;

35. v tejto súvislosti **opätovne potvrdzuje** svoj záujem, na ktorý poukázal vo svojom stanovisku k oznámeniu Komisie na tému Spoločný program pre zahrnutie, o spôsoby spolupráce s médiami (prostredníctvom presadzovania dobrovoľných kódexov správania pre žurnalistov);

Hospodárska integrácia

36. **opakovane zdôrazňuje**, že je potrebné podporovať prístup migrantiek k zamestnanosti a odbornej príprave, a to aj prostredníctvom pozitívnych opatrení zameraných na potláčanie diskriminácie a odstraňovanie prekážok, ktoré v skutočnosti negatívne ovplyvňujú dosiahnutie úplnej rovnosti príležitostí;

37. **konštatuje**, že migrantky majú často len dočasné, nízko kvalifikované a málo platené zamestnanie v sektoroch tieňového hospodárstva alebo v rámci nezákonnej činnosti, a preto **žiada** Európsku komisiu, aby zadala štúdiu na preskúmanie tejto otázky a predložila odporúčania na čo najlepšie riešenie tohto problému;

38. **zdôrazňuje** význam opatrení zameraných na uznanie odbornej kvalifikácie a študijných titulov alebo odbornej praxe, ktoré ženy získali v krajinách pôvodu;

39. **potvrdzuje** svoju podporu cieľu Komisie vypracovať všeobecnú rámcovú smernicu o právach občanov tretích krajín zamestnaných v členskom štáte EÚ a zaoberať sa v tejto súvislosti problematikou uznávania diplomov a odbornej kvalifikácie;

40. **konštatuje**, že najmä v niektorých členských štátoch sú imigrantky vo veľkej miere zamestnané ako pomocníčky v domácnosti a opatrovatelky, čo postupne mení podmienky európskeho blahobytu a **žiada** Komisiu, aby preskúmala tento jav a zvažila vypracovanie špecifických nástrojov;

41. **dôrazne upozorňuje** na skutočnosť, že aj v ekonomickej oblasti je potrebné podporovať samostatnosť a podnikanie žien, a to tak v krajinách pôvodu ako aj v prijímajúcich krajinách, prostredníctvom špecifických opatrení, akými sú napríklad mikropôžičky;

42. **s potešením víta** pozornosť venovanú opatreniam na podporu podnikania imigrantiek v druhom vydaní príručky pre integráciu, **pokladá za nesmierne dôležitý** tento druh opatrení ako príspevok k dosiahnutiu skutočnej nezávislosti žien a **vyzýva** Komisiu, aby podporila takéto iniciatívy, ako napríklad odbornú a jazykovú prípravu v krajinách pôvodu;

43. **poukazuje** na osobitné problémy, s ktorými sa potýkajú imigrované pracovníčky s deťmi a z toho vyplývajúcu potrebu opatrení na umožnenie zosúladenia pracovného a rodinného života, **zdôrazňuje**, že na regionálnej a miestnej úrovni boli uskutočnené významné iniciatívy aj v spolupráci so združeniami žien alebo dobrovoľníkov a **vyzýva** Komisiu, aby takéto iniciatívy podporovala;

44. **berie na vedomie** skutočnosť, že v mnohých prípadoch skutočné uplatňovanie práv žien je spojené s veľkými ťažkosťami, s ktorými sa stretávajú v oblasti dopravy a mobility, a to aj vzhľadom na kultúrny vplyv komunit pôvodu a **vyzýva** Komisiu a členské štáty, aby podporovali dosahovanie nezávislosti z hľadiska dopravy (napríklad vodičské kurzy);

45. **konštatuje**, že práca na čierno uľahčuje vykorisťovanie žien, a **podporuje** opatrenia zamerané na jej legalizáciu a potláčanie;

46. **vyzdvihuje** požiadavku vypracovania vhodných opatrení na boj proti nelegálnemu zamestnávaniu a zaujatia nediskriminačného postoja voči obeť tejto situácie a **berie na vedomie** návrh smernice, ktorý Komisia nedávno predložila s cieľom zaviesť jednotné sankcie voči zamestnávateľom zamestnávajúcim nezákonne imigrantky a imigrantov bez riadneho povolenia na pobyt alebo aj s povolením na pobyt;

47. v súlade so svojím stanoviskom na tému akčného plánu politiky pre legálnu migráciu **opakovane vyzýva** Komisiu a členské štáty, aby prijali opatrenia, ktoré by migrantom uľahčili zasielanie peňazí do krajín pôvodu, a podporovali ich produktívne investovanie v krajinách pôvodu;

Ochrana proti nátlaku a právo na účasť

48. **konštatuje**, že niektoré imigrantky môžu byť obzvlášť vystavené zneužívaniu, porušovaniu základných práv, fyzickému a psychologickému nátlaku a **je zajedno** s Európskym parlamentom v tom, že tieto postupy nesmú byť v žiadnom prípade tolerované alebo ospravedlnené na základe akýchkoľvek kultúrnych alebo náboženských dôvodov;

49. preto **sa pridáva** k výzve Európskeho parlamentu, adresovanej členským štátom, reagovať okamžite a účinne potláčať každú formu násilia páchaného na ženách v súlade s vnútroštátnymi legislatívami a medzinárodnými predpismi ako aj právnymi predpismi Európskej únie a považuje za nevyhnutné rozsiahlym spôsobom informovať o týchto predpisoch a ustanoveniach, aby o nich vedeli aj migranti a migrantky;

50. **vyzýva** Komisiu, aby podporovala opatrenia a úsilie vynakladané v tejto oblasti regionálnymi a miestnymi orgánmi;

51. **podotýka**, že domáce násilie je obzvlášť rozšíreným javom a **vyzýva** Komisiu, aby preskúmala účinné opatrenia na jeho prevenciu a potlačanie a predložila tieto opatrenia ako súrne, aby tak mohli byť začlenené do legislatívy EÚ; zločiny v mene cti sú osobitnou formou domáceho násilia a vyžadujú si osobitnú pozornosť;

52. **zdôrazňuje**, že zmiešané manželstvá (alebo faktické spolužitie) občanov rôznej štátnej príslušnosti sú občianskym právom a skúškou pozitívnej integrácie medzi rôznymi kultúrami, zvyklosťami, citlivosťou, náboženstvami a zákonmi. Zároveň zdôrazňuje, že ochrana základných práv žien a maloletých detí musí byť zabezpečená bez ohľadu na to, či existuje právna reciprocita;

53. **konštatuje**, že zlučovanie rodín je čoraz častejším javom kladne pôsobiacim na zlepšenie procesu integrácie, čo je nevyhnutné pre ochranu práva na rodinný život, a **súhlasí**

s Európskym parlamentom, že smernica 2003/86/ES nebola zatiaľ uplatnená uspokojujúco vo všetkých členských štátoch;

54. **upozorňuje na skutočnosť**, že pri zlučovaní rodín sa musia rešpektovať osobné práva všetkých členov rodiny a zaručiť slobodné rozhodnutie žien;

55. **odsudzuje** nútené manželstvá a konanie, ktoré je v rozpore s európskymi zákonmi (napríklad ženská obriezka, mnohoženstvo) a vyzýva členské krajiny, aby prijali okamžité a primerané kroky na zabezpečenie existencie a plného uplatňovania zákonov, ktoré by takéto praktiky zakazovali;

56. **opakovane odporúča**, v súlade so svojím stanoviskom na tému boja proti nezákonnej imigrácii, prednostne prijať všetky potrebné opatrenia na zastavenie obchodu s ľuďmi, ktorého obeťami sú najmä ženy, a na zlikvidovanie organizácii, ktoré ho vykonávajú, ako aj akejkolvek formy otroctva, a to aj voči deťom a mladistvým, a na tento účel prijať vhodné predpisy a špecifické akčné programy a uznáva, že aj keď sú niektoré z týchto obetí ilegálni prisťahovalci, mali by byť považovaní za osobitné prípady, a že za určitých okolností môže deportácia viesť k extrémnemu násiliu voči nim alebo dokonca k ich smrti, pokiaľ by boli prinútení vrátiť sa do krajiny pôvodu;

57. **podporuje** výzvu adresovanú zo strany Európskeho parlamentu členským štátom v uznesení na tému imigrácie žien, aby obzvlášť citlivo pristupovali k otázke zapájania migrantiek do spoločenského a politického života v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

V Bruseli 11. októbra 2007

Predseda

Výboru regiónov

Michel DELEBARRE

Stanovisko Výboru regiónov na tému „Rovnosť príležitostí a šport“

(2007/C 305/11)

ODPORÚČANIA VÝBORU REGIÓNOV:

- Šport možno využiť na riešenie problémov diskriminácie a nerovnosti v samotnom športe i celkovo v spoločnosti. Šport môže tiež podporovať spoločenské hodnoty, ako napríklad spoluprácu, toleranciu a solidaritu.
- Miestne a regionálne orgány by mali plánovať, rozvíjať a podporovať rovnaké zaobchádzanie prostredníctvom ponuky športov a služieb v oblasti športu.
- Niektoré spoločenské skupiny majú z rozličných dôvodov tendenciu menej športovať, sú slabo zastúpené na úrovniach rozhodovania a z rôznych dôvodov sú vylúčené z niektorých športových zariadení. V mnohých krajinách administratíva športu neodzrkadľuje rôznorodosť komunity, ktorej slúži.
- Miestne a regionálne orgány by mali na športových akciách povzbudzovať a vítať účastníkov a divákov zo všetkých komunít a chrániť ich pred akýmkoľvek zneužívaním a obťažovaním, ďalej by mali bez diskriminácie sprístupniť športové zariadenia, ktoré vlastnia, prevádzkujú, financujú alebo ktorým udeľujú povolenia na prevádzku športovej činnosti. Mali by povzbudzovať jednotlivcov zo všetkých komunít, aby sa zapojili do všetkých úrovní športovej administratívy, riadenia a trénerskej činnosti – tieto funkcie by sa mali stať ukazovateľom celkovej výkonnosti miestnych a regionálnych orgánov.
- Miestne a regionálne orgány by sa mali poučiť zo skúseností iných orgánov v celej Európe a vo svete a propagovať na miestnej a regionálnej úrovni osvedčené postupy.
- EÚ by mala stanoviť pre miestne a regionálne orgány odporúčanie (benchmark) na podporu rovnakých príležitostí v športe a ponuke druhov športov. V tejto súvislosti vytvára svoju Listinu rovnosti v športe.

Spravodajca: Peter MOORE, člen rady mesta Sheffield (UK/ALDE)

„Šport má moc zjednotiť ľudí tak, ako máločo iné. Šport môže vzbudiť nádej tam, kde bola predtým beznádej. Rúca rasové bariéry. Vysmieva sa diskriminácii. Šport sa prihovára ľuďom jazykom, ktorému rozumejú.“

Nelson Mandela

„Skrytou tvárou športu sú tisíce nadšencov, ktorí vo svojich futbalových, veslárskych, atletických a horolezeckých kluboch nachádzajú miesto na stretávanie a výmenu, ale predovšetkým cvičisko pre život v spoločensťve. V tomto mikrokozme sa ľudia učia preberať zodpovednosť, dodržiavať pravidlá, uznávať jeden druhého, hľadať kompromisy, prijímať demokraciu. Z tohto pohľadu je šport ideálnou školou demokracie.“

Daniel Tarschys

Generálny tajomník Rady Európy

Politické odporúčania

VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecné pripomienky

1. domnieva sa, že šport, tak ako iné oblasti spoločenského života, dokáže spoločnosť zjednotiť i rozdeliť;
2. zastáva názor, že v športe síce existuje diskriminácia a nerovnosť, ale že šport je možné využiť na riešenie týchto problémov v samotnom športe a celkovo v spoločnosti a že môže podporovať spoločenské hodnoty, ako je tímový duch, korektná súťaž, spolupráca, tolerancia a solidarita;
3. rovnosť príležitostí pre všetky spoločenské skupiny v rámci športu a jeho prostredníctvom sa najlepšie dá dosiahnuť spoločným a navzájom sa dopĺňujúcim úsilím na všetkých úrovniach riadenia: miestne a regionálne orgány v tom musia zohrávať kľúčovú úlohu;
4. víta vyhlásenie roka 2007 za Európsky rok rovnakých príležitostí pre všetkých. Lutuje, že Výbor regiónov a niektoré členské štáty sa na ňom nepodieľali tak naplno, ako bolo možné, pričom toto stanovisko považuje za príspevok k Európskemu roku rovnakých príležitostí pre všetkých;
5. pripomína vyhlásenie Európskej rady z Nice v roku 2000, v ktorom boli členské štáty vyzvané, aby zohľadňovali špecifické črty a spoločenskú, vzdelávaciu a kultúrnu funkciu športu. Pripomína, že spoločenský význam športu je predmetom vyhlásenia č. 29, ktoré je prílohou Amsterdamskej zmluvy. Víta bielu knihu o športe, ktorú vydala Európska komisia 11. júla 2007 a vyzýva Komisiu, aby sa v nej zaoberala otázkami rovnosti príležitostí, ktoré v bielej knihe uvádza;
6. podporuje definíciu Rady Európy, ktorá šport opisuje ako „všetky formy telesných aktivít, ktoré prostredníctvom príležitostnej alebo organizovanej účasti vedú k preukazovaniu alebo zvyšovaniu telesnej zdatnosti a duševnej pohody, formujú sociálne väzby alebo umožňujú dosahovať výsledky v súťažiach na všetkých úrovniach“;
7. je presvedčený, že v snahe o rovnosť príležitostí nejde iba o boj proti protiprávnej diskriminácii tam, kde existuje, ale ide tiež o aktívne úsilie o zmenu pohľadu a prístupu s cieľom odstrániť nevedomosť a predpojatosti, vyťažiť to najlepšie z talentov nášho obyvateľstva a umožniť každému realizovať svoj potenciál;
8. uznáva, že diskriminácia existuje v mnohých formách: priama a nepriama, inštitucionálna a individuálna, otvorená a skrytá, a podieľa sa na obmedzovaní (alebo rozširovaní) prístupu, možnosti a životných príležitostí zložiek spoločnosti v spoločenskom, politickom a hospodárskom živote;
9. uznáva, že niektoré spoločenské skupiny majú z rozličných dôvodov tendenciu menej športovať, sú slabo zastúpené na úrovniach rozhodovania a z rôznych dôvodov sú vylúčené z niektorých športových zariadení; uznáva, že následkom toho niektoré skupiny vykazujú neúmerne vysokú mieru chorobnosti spojenú napríklad so sedavým spôsobom života;

10. uznáva, že v mnohých krajinách administratíva športu neodzrkadľuje rôznorodosť komunity, ktorej slúži. Zastáva názor, že miestne a regionálne orgány by sa mali zaoberať týmto problémom, o. i. aj zodpovedajúcim zaškolením pracovníkov v tejto oblasti, aby sa zabezpečila identifikácia a eliminácia diskriminačnej praxe, či už zámernej alebo podvedomej;

11. pripomína spoluprácu Európskeho monitorovacieho centra pre rasizmus a xenofóbiu (EMUC) s organizáciou Futbal proti rasizmu v Európe (FARE) a UEFA v oblasti boja proti rasizmu vo futbale. Víta vytvorenie Európskej agentúry pre základné ľudské práva, ktorá so sebou prináša možnosť rozšíriť oblasť ich činnosti. Vyzýva agentúru, aby rovnosť príležitostí zahrnila do svojich kompetencií. Žiada ju, aby každý rok informovala VR o týchto otázkach;

12. vyzýva organizátorov veľkých medzinárodných športových podujatí, aby sa po prvé zaoberali otázkou rovnakých príležitostí v ich športe a po druhé súčasne s udalosťou organizovali semináre, na ktorých sa budú prerokúvať otázky rovnosti týkajúce sa daného športu a zahrnuli tiež miestny a regionálny rozmer;

Vek

13. keďže politické opatrenia v oblasti športu sa z pochopiteľných príčin zväčša zameriavajú na mladších ľudí, pripúšťa, že s pribúdajúcim vekom účasť na športovej činnosti výrazne klesá, hoci športovanie môže predĺžiť a skvalitniť život v staršom veku;

14. domnieva sa, že šport poskytuje starším ľuďom príležitosť na celoživotné vzdelávanie tak prostredníctvom rozvíjania zručností a schopností ako účastníka, ako aj v širšom zmysle prostredníctvom celoživotného zapojenia vrátane trénerskej kvalifikácie, športového vedenia a administratívy;

15. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby uskutočňovali športovú politiku a opatrenia, ktoré budú vyvážené pre všetky vekové skupiny a aby prisudzovali rovnakú hodnotu menej náročným a nesúťažným druhom športu, ktoré sú prístupnejšie pre starších ľudí;

Zdravotné postihnutie

16. uznáva, že účasť na športovej činnosti je u ľudí so zdravotným postihnutím nižšia. Musia sa urobiť kroky, ktoré zabezpečia, aby si ľudia so zdravotným postihnutím oboch pohlaví a akéhokoľvek veku mohli plne uplatňovať svoje právo zúčastňovať sa na všetkých druhoch športu;

17. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby uskutočňovali športovú politiku a opatrenia, ktoré budú zohľadňovať ľudí so zdravotným postihnutím a aby prisudzovali rovnakú hodnotu menej náročným a nesúťažným druhom športu, ktoré sú prístupnejšie pre ľudí so zdravotným postihnutím. Vyzýva, aby sa osobitná pozornosť venovala sprístupneniu športových činností a zariadení starším ľuďom, vrátane poskytovania vhodného poradenstva s ohľadom na ich telesné a duševné zdravie;

18. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby sledovali prijímanie ľudí so zdravotným postihnutím za administratívnych pracovníkov v oblasti športu a za trénerov;

Pohlavie

19. pripúšťa, že účasť na športovej činnosti je v niektorých členských štátoch u mužov vyššia než u žien, hoci existujú dôkazy, že sa táto priepasť zmenšuje;

20. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby predovšetkým prostredníctvom politických opatrení v oblasti vzdelávania a výchovy zamedzovali rodovým stereotypom, podľa ktorých sú dievčatá a chlapci vedené/vedení k určitým druhom športu a odrádzané od iných. Žiada, aby chlapci a dievčatá mali rovnaké možnosti pestovať tie druhy športu, ktoré ich zaujímajú. Miestne a regionálne orgány by mali počas prípravy rozpočtov športových zariadení a pri plánovaní ponuky športov uplatňovať techniku rozpočtovania zohľadňujúceho rovnosť pohlaví (*gender budgeting*);

21. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby sledovali vyváženosť medzi pohlaviami pri prijímaní administratívnych pracovníkov v oblasti športu a trénerov;

22. vyzýva, aby sa osobitná pozornosť venovala sprístupneniu športových činností a zariadení tehotným ženám a mladým matkám, vrátane poskytovania vhodného poradenstva s ohľadom na ich stav, zabezpečovaniu starostlivosti o deti v športových strediskách a zariadeniach a zabezpečovaniu bezpečnej, primeranej a dostupnej verejnej dopravy do športových stredísk a zariadení;

Rasa

23. konštatuje, že športy ako napr. basketbal, bejzbal, beh, tenis a volejbal vyžadujú podobnú „bioenergiu“. Mnoho skutočností však nasvedčuje tomu, že jednotlivec sa pre určitý druh športu rozhodne skôr zo sociálnych a kultúrnych dôvodov, než z dôvodov telesných;

24. zdôrazňuje dôležitosť nediskriminačného prístupu ku všetkým formám športovej činnosti pre všetky skupiny obyvateľstva;

25. víta uznesenie Európskeho parlamentu o futbale a rasizme (14.3.2006), ktoré vyzýva všetky zainteresované strany zvýšiť úsilie v boji proti rasizmu v športe;

26. domnieva sa, že relatívne vysoká úroveň rasovej rozmanitosti v elitných športoch, predovšetkým vo futbale, sa na iných úrovniach športovej činnosti neopakuje. Prítomnosť športovcov inej než bielej pleti na najvyššej úrovni v niektorých športoch môže vzbudzovať dojem, že rasizmus bol zlikvidovaný. V skutočnosti profesionálny šport relatívne málo chráni pred sociálnym znevýhodnením. K rasizmu môže dochádzať aj v prípadoch, kedy hráči inej ako bielej pleti dostávajú stereotypné úlohy;

27. vyzýva, aby sa zabránilo prípadnému rasistickému stereotypnému zmýšľaniu učiteľov a trénerov, ktoré môže prispieť k tomu, že určité etnické menšiny budú nasmerované do určitých druhov športu alebo od nich odrádzané;

28. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby pri prijímaní administratívnych pracovníkov v oblasti športu a trénerov sledovali vyrovnané rasové a etnické zastúpenie;

Náboženské vyznanie alebo presvedčenie

29. uznáva, že všetky náboženstvá a vyznania majú svoje špecifické zvyky (napr. oddelené kúpanie mužov a žien) a praktiky (napr. obrady, čas a frekvenciu modlitieb), ktoré môžu viesť k mimovoľnému vylúčeniu zo športu. Preto zákaz nosiť moslimskú šatku (hidžáb) spôsobuje potenciálnu prekážku v plnom zapojení moslimských žien do futbalu. Je presvedčený, že vylúčenie určitých skupín môže byť tiež dôsledkom islamo-fóbie, antisemitizmu a iných fóbii alebo foriem nenávisti a vyzýva EÚ, aby bojovala proti tejto forme diskriminácie tak, ako proti rasizmu a xenofóbii. EÚ by mala v tejto súvislosti tak pri členských štátoch, regiónoch i miestnych orgánoch ako poskytovateľoch infraštruktúry, ako aj u občanov a pri športových organizáciách ako vykonávateľoch viac podnecovať a podporovať hravé a spontánne športové činnosti ako oblasť rovnakých príležitostí pre všetkých;

30. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby podporovali dialóg medzi týmito skupinami a športovými organizátormi s cieľom dospieť k spoločnému pochopeniu týchto otázok a hľadať cesty, ako vyhovieť týmto špecifickým postupom a zvykom tolerantným a konštruktívnym spôsobom, i keď uznáva, že v niektorých prípadoch nie je praktické riešenie možné;

Sexuálna orientácia

31. domnieva sa, že zaobchádzanie s homosexuálmi a lesbičkami v športe je zvláštnym dôvodom na obavy. Často musia čeliť ťažkej voľbe: buď skrývať svoju sexuálnu orientáciu alebo zakladať športové kluby a organizovať podujatia iba pre homosexuálov alebo lesbičky. Konštatuje, že napriek tomu, že významný podiel európskeho obyvateľstva je homosexuálny, ani jeden súčasný profesionálny futbalista sa k homosexualite otvorene nepriznáva. Utajovanie a segregácia nemôžu byť dlhodobým riešením: cieľom musí byť, aby všetci muži a ženy boli vítaní vo všetkých športových kluboch bez ohľadu na ich sexuálnu orientáciu;

32. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby spolupracovali s miestnymi a regionálnymi skupinami homosexuálnych mužov a žien, bisexuálov a transsexuálov pri hľadaní riešení týchto problémov;

33. víta päťbodový plán, ktorý zostavil FARE v roku 2006, na boj proti homofóbii vo futbale;

Rovnaké príležitosti v športe a ponuke športov

34. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby sa postavili proti diskriminácii v športe a v ponuke športov a odstránili ju;

35. zastáva názor, že situácii menších v športe by mal byť venovaný rozsiahlejší prieskum. Pozornosť by sa mala venovať všetkým formám diskriminácie, ktorá sa môže líšiť od krajiny ku krajine, od regiónu k regiónu a tiež od športu k športu;

36. vyzýva športové zväzy v celej EÚ, najmä UEFA, aby ukladali zmysluplné a účinné sankcie v prípade rasového a inak diskriminujúceho urážania na podujatiach, ktoré spadajú do ich právomoci; Vyzýva predovšetkým UEFA, aby skorigovala svoj postoj a po majstrovstvách Európy vo futbale v roku 2008 informovala VR;

37. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby na športových podujatiach povzbudzovali a vítali účastníkov a divákov zo všetkých spoločenských bez ohľadu na to, či ich organizovali miestne a regionálne orgány alebo nie, a chránili ich pred urážkami a obťažovaním;

38. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby bez diskriminácie sprístupnili športové zariadenia, ktoré vlastní, prevádzkujú, priamo i nepriamo financujú alebo im udeľujú licencie;

39. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby povzbudzovali jednotlivcov zo všetkých spoločenských zapojiť sa do všetkých úrovní administratívy, riadenia a trénerstva v oblasti športu;

Podpora rovnosti príležitostí prostredníctvom športu

40. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby využívali šport na propagáciu tolerance a porozumenia v kontexte spoločenskej integrácie a boja proti diskriminácii;

41. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby sa aktívnejšie podieľali na ponuke športov;

42. vyzýva vzdelávacie inštitúcie, aby nielen povzbudzovali deti k pestovaniu športu, ale tiež k oceneniu spoločenského a kultúrneho rozmeru športu v celej jeho rozmanitosti;

43. vyzýva k tomu, aby európske siete organizátorov, trénerov a administratívnych pracovníkov v oblasti športu boli vo svojej práci nabití k zohľadňovaniu a podporovaniu rozmeru rovnosti;

44. vyzýva miestne a regionálne orgány, organizácie a kluby, aby pre svoj personál a trénerov zabezpečili školenia o multikulturalizme, nediskriminácii a tolerancii;

Miestne a regionálne orgány

45. je presvedčený, že jednou z hlavných funkcií miestnych a regionálnych orgánov je poskytovať športové, rekreačné a kultúrne služby. Tieto služby musia byť chápané ako kľúčové nástroje na podporu sociálnej integrácie a boja proti diskriminácii;

46. zastáva názor, že miestne a regionálne orgány by mali plánovať, rozvíjať a podporovať rovnaké zaobchádzanie

prostredníctvom ponuky športov a služieb v oblasti športu aj prostredníctvom rozpočtovania zohľadňujúceho rovnosť pohlaví (*gender budgeting*);

47. domnieva sa, že ponuka športov a v jej rámci a s jej pomocou zaručená rovnosť príležitostí by sa mali stať ukazovateľom celkovej výkonnosti miestnych a regionálnych orgánov;

48. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby si uvedomili inštitucionalizovanú diskrimináciu a bojovali proti nej pri poskytovaní vhodných služieb ľuďom na základe ich veku, zdravotného postihnutia, pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo presvedčenia, alebo sexuálnej orientácie, čo je možné zistiť podľa postupov, postojov alebo správania, ktoré sa rovnajú diskriminácii zapríčinennej mimovoľnými predsudkami, neinformovanosťou, neuváženosťou a stereotypným zmýšľaním, ktoré znevýhodňujú tieto skupiny spoločnosti;

49. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby sa zaoberali tromi hlavnými oblasťami činnosti:

(i) záväzok, politika a plánovanie: preukázanie záväzku podporovať rovnosť príležitostí prostredníctvom športu vytváraním písomných politík a solídnych akčných plánov a ich pravidelným sledovaním a revidovaním,

(ii) účasť a pôsobenie na verejnosť: vynaloženie maximálneho úsilia na zvýšenie rôznorodosti účastníkov a zamestnancov v športových a rekreačných službách, vrátane krokov na dosiahnutie pozitívneho a prístupného obrazu vo verejnosti,

(iii) administratíva a riadenie: stanovenie postupov na boj proti diskriminácii a nerovnosti. Miestne a regionálne orgány by sa mali snažiť o rôznorodejšie zastúpenie v riadení, administratíve a manažmente športu;

50. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby spolupracovali s občianskou spoločnosťou, partnerskými združeniami, športovými zväzmi, miestnymi športovými klubmi a mimovládnyimi organizáciami s cieľom dosiahnuť spoločné ciele v tejto oblasti a vykonávať politické vedenie;

51. odporúča, aby miestne a regionálne orgány vyvinuli mediálnu stratégiu na propagovanie športových príležitostí pre cieľové skupiny s cieľom zvýšiť ich účasť a zverejňovať ich aktivity a úspechy. Miestne a regionálne orgány by sa mali angažovať v odstraňovaní stereotypného zmýšľania, diskriminácie a rasizmu v športovom spravodajstve, vrátane publikácií vydaných alebo financovaných týmito orgánmi, napr. podávaním správ o ženskom futbale ako o bežnej veci a nie ako o novinke;

52. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby si vymieňali skúsenosti s inými orgánmi v celej Európe a vo svete a poučili sa z nich a aby na miestnej a regionálnej úrovni propagovali osvedčené postupy. Vyzýva inštitúcie EÚ, aby túto výmenu osvedčených postupov uľahčili. VR a európske združenia miestnych samospráv (CEMR, AER, Eurocities atď.) by mali predovšetkým zaväziť, ako napomôcť vytváraniu sietí miest, miestnych orgánov a regiónov, ktoré majú s touto činnosťou špeciálne skúsenosti;

53. vyzýva EÚ, aby stanovila pre miestne a regionálne orgány odporúčanie (benchmark) na podporu rovnakých príležitostí v športe a ponuke druhov športov. V tejto súvislosti vytvára svoju Listinu rovnosti v športe:

Listina rovnosti v športe VR

„Signatári sa zaväzujú, že využijú svoj vplyv na vytvorenie sveta športu, ktorého súčasťou môžu byť všetci ľudia bez toho, aby boli vystavení akejkoľvek diskriminácii. Signatári sa zaväzujú, že budú:

- potláčať a odstraňovať diskrimináciu v športe;
- povzbudzovať ľudí zo všetkých spoločností, aby sa zapájali do športu;
- vítať zamestnancov a divákov zo všetkých spoločností a chrániť ich pred diskriminačným zaobchádzaním a obťažovaním;

— povzbudzovať šikovných a talentovaných jedincov zo všetkých spoločností, aby sa zapojili do všetkých úrovní administratívy, riadenia a trénerstva v oblasti športu;

— vytvárať čo najlepšie politiky a postupy na zabezpečenie rovnosti, ktoré budú pravidelne revidované a aktualizované;

— pripisovať veľkú spoločenskú dôležitosť rôznorodosti v športe.“

54. vyzýva miestne a regionálne orgány, aby túto listinu podpísali a prehodnotili svoj súčasný prístup s ohľadom na vyššie uvedené zásady;

55. zaväzuje sa, že bude udeľovať výročné ocenenia Výboru regiónov miestnym a regionálnym orgánom za najlepšie uplatňovanie Listiny rovnosti v športe.

V Bruseli 11. októbra 2007

Predseda

Výboru regiónov

Michel DELEBARRE